

TAMPERE

Kantakaupungin vaiheyleiskaava

valtuustokausi 2021–2025

Selostus

Kuva Taru Heikkinen

Luonnos 7.3.2023

Sisältö

Yleiskaava lyhyesti (tiivistelmä) 3

Vaiheyleiskaavan sisältö ja vaikutusten arviointi 4

Johdanto	5
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut	8
Tesoman asemanseutu	24
Lielähti-Hiedanranta	28
Keskusta	32
Alasjärven itäpuoli	35
Teemasisältöjen lisäksi tehtävät tarkistukset	42

Vaiheyleiskaavan merkinnät ja määräykset 44

Kartta 1 - Yhdyskuntarakenne	45
Kartta 2 - Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut	50
Kartta 3 - Kulttuuriperintö	55
Kartta 4 - Kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto	59
Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet	
Tesoman asemanseutu	62
Lielähti-Hiedanranta	65
Keskusta	67
Alasjärven itäpuoli	71
Kumottavat merkinnät ja määräykset	74

Yleiskaavaa ohjaavat asiakirjat 77

Yleistä	78
Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL)	78
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)	79
Pirkanmaan maakuntakaava 2040	80
Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040	81

Yleiskaavaan kytkeytyvät kaupungin ohjelmat ja linjaukset 82

Kaupunkistrategia	87
Päätökset, neuvottelut ja nähtävilläolot	87
Vuorovaikutustilaisuudet	88
Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute	88

Yleiskaavaprosessi 86

Asemakaavoitusohjelma	90
PALM (Maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma)	90
Maankäyttöpolitiikka	91

Yleiskaavan toteuttaminen 89

Liitteet

Liite 1 Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun muistio 11.5.2022

Yleiskaava lyhyesti (tiivistelmä)

Yleiskaavan sisältö

Vaiheyleiskaava koskee Tampereen Kantakaupunkia. Koko kaava-aluetta koskevat sisällöt ovat ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut. Lisäksi neljälle osa-alueelle on esitetty kehittämissuunnitelmia strategista yleiskaavaa tarkemmalla tasolla. Neljä osa-aluetta ovat Tesoman asemanseutu, Lielähti-Hiedanranta, Keskusta ja Alasjärven itäpuoli.

Yleiskaavaprosessi ja vuorovaikutus

Yleiskaavaprosessi on alkanut kaupunginvaltuuston 15.11.2021 hyväksymästä kaupunkistrategiasta. Valtuusto hyväksyi 20.2.2022 yleiskaavan työohjelman, johon sisältyi vaiheyleiskaavan laatiminen kantakaupunkiin. Vaiheyleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä maaliskuussa 2022 ja tuona aikana järjestettiin 5 asukastilaisuutta, jossa esiteltiin vaiheyleiskaavan sisältöä ja tavoitteita.

Yleiskaavan vaikutukset

Vaiheyleiskaavan vaikutukset painottuvat erityisesti koko kantakaupungin osalta ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja viherympäristön kehittämiseen. Yleiskaava turvaa ja kehittää jatkossa yhtenäistä siniviherrakennetta, joka on kaupungin perusta ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja varautumisessa sekä ihmisten terveellisten elinolojen ja elinympäristön säilymisessä.

Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta, asemakaavamuutosten laatimista ja asemakaavoittamattomien alueiden kehittämistä. Vaiheyleiskaavan ohjausvaikutus ja kehittämistavoitteet toteutuvat muutosalueiden kautta. Yleiskaavallisten tavoitteiden kokonaisvaltainen huomiointi kantakaupungin alueella edellyttää, että asemakaavoituksen lisäksi tavoitteita voidaan edistää myös muussa suunnittelussa ja ohjelmien laadinnassa.

Vaiheyleiskaavan sisältö ja vaikutusten arviointi

Johdanto sivu 5

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut sivu 8

Tesoman asemanseutu sivu 24

Lielahdi-Hiedanranta sivu 28

Keskusta sivu 32

Alasjärven itäpuoli sivu 35

Teemasisältöjen lisäksi tehtävät tarkistukset sivu 42

Vaiheyleiskaavan sisältö ja vaikutusten arviointi

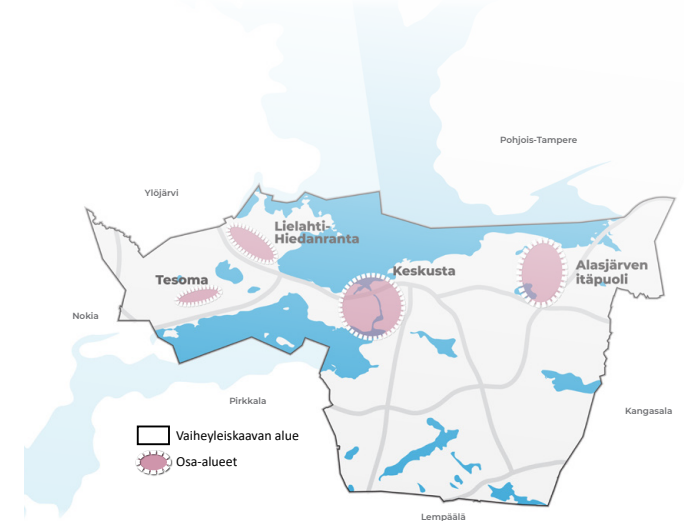
Johdanto

Tampereella laaditaan valtuustokausittain päivitettävää kantakaupungin yleiskaavaa, jonka sisältö ja teemat hyväksytään kaupunginvaltuustossa (Yleiskaavoituksen työohjelma) valtuustokauden alussa. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan (35§) yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrättyllä alueella tai se voidaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain. Yleiskaavan laatiminen vaiheittain tarkoittaa vain valittujen teemojen tai osakokonaisuuksien käsittelyä yleiskaavassa eli tällöin kyseessä ei ole niin kutsuttu kokonaisyleiskaava. Valtuustokauden yleiskaava laaditaan vaiheyleiskaavana.

Kuluvan valtuustokauden vaiheyleiskaavan teemoja ovat viherympäristön laadun parantaminen, luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä neljän osa-alueen strategista yleiskaavaa tarkemmat maankäyttötarkastelut. Vaiheyleiskaavaan sisältyvät neljä osaluettua ovat Tesoman asemanseutu, Lielähti-Hiedanranta, Keskusta ja Alasjärven itäpuoli.

Mikä säilyy voimassa olevassa yleiskaavatilanteessa

Kantakaupungin alueella on voimassa useita yleiskaavoja. Kantakaupungin yleiskaava 2040 on saanut lainvoiman 20.1.2020. Valtuustokauden 2017–2021 vaiheyleiskaava hyväksyttiin valtuustossa 17.5.2021, mutta valituksen vuoksi se ei ole vielä lainvoimainen. Keskustan alueella on voimassa 16.1.2019 lainvoiman saanut keskustan strategi-

nen osayleiskaava. Tampereen kantakaupungin yleiskaavatilanne muodostuu näin ollen kolmesta eri aikoina hyväksytyistä ja voimaan tulleista yleiskaavaoista. Yleiskaavatilanne kantakaupungissa on pääosin ajantasainen eikä yleiskaavaa ole tarve kokonaisuutena tarkistaa. Voimassa oleva yleiskaavatilanne vastaa hyvin myös kuluvan valtuustokauden kaupunkistrategian tavoitteisiin.

+

+

=

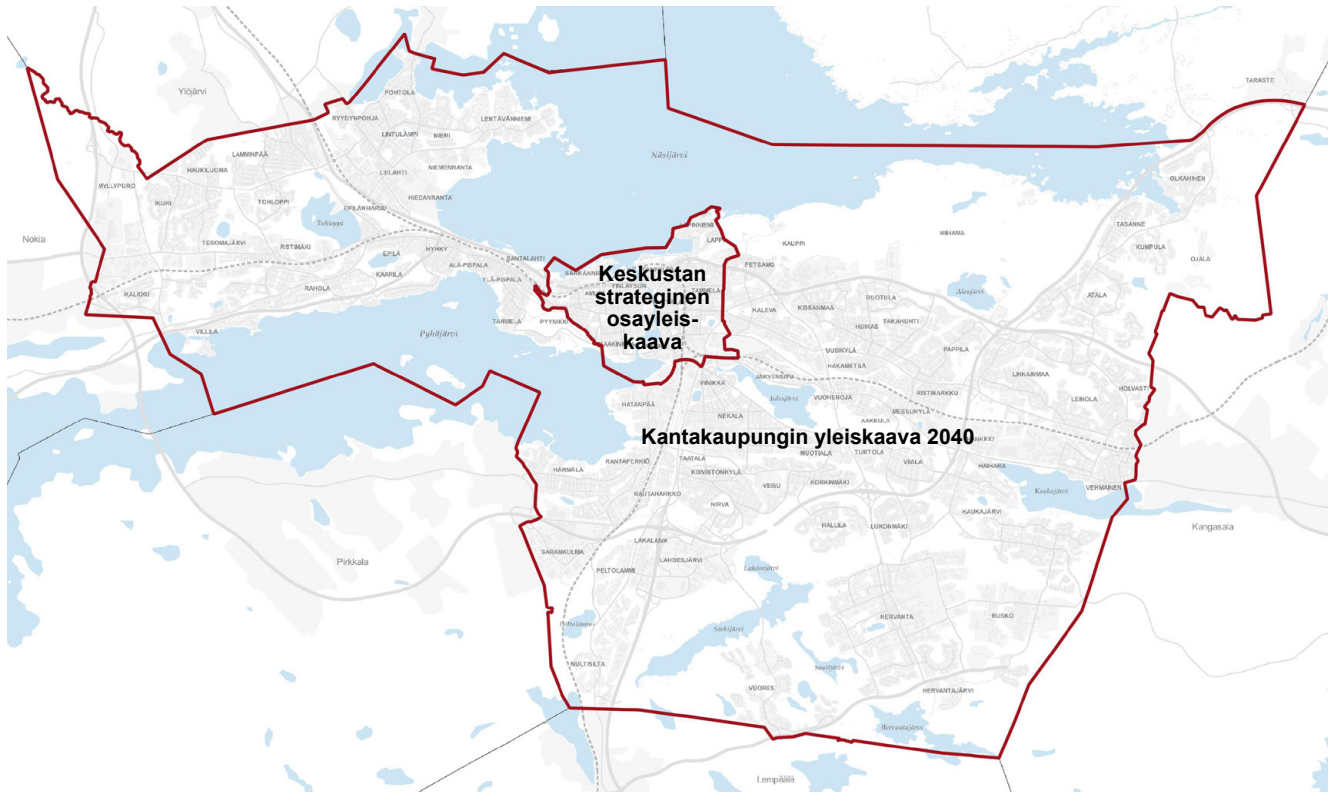
Voimassa oleva yleiskaavatilanne kantakaupungin alueella muodostuu Kantakaupungin yleiskaavasta 2040, keskustan strategisesta osayleiskaavasta sekä valtuustokauden 2017–2021 vaiheyleiskaavasta. Vireillä oleva valtuustokauden vaiheyleiskaava 2021–2025 muuttaa hyväksymisensä jälkeen yleiskaavatilannetta ja tulee osaksi yleiskaavayhdistelmää.

Selostuksen otsikon ”Teemasisältöjen lisäksi tehtävät tarkistukset” alla on lueteltu ne tarkistukset, joita vaiheyleiskaavassa tehdään voimassa oleviin yleiskaavamerkintöihin. Lisäksi kaavakartoille tulee uusia merkintöjä tai määräyksiä liittyen vaiheyleiskaavan teemoihin tai päivitystarpeeseen.

Vaiheyleiskaavan rajaus ja oikeusvaikutukset

Tampereen kantakaupungin vaiheyleiskaava – valtuustokausi 2021–2025 käsittää koko Tampereen kantakaupungin alueen. Vaiheyleiskaavaa ei laadita kokonaisy-leiskaavana vaan valittujen teemojen osalta vaihekaavana eli hyväksytyt ja voimassa olevat yleiskaavat jäävät suurelta osin voimaan.

Kantakaupungin vaiheyleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena karttojen 1–5 merkintöjen ja määräysten osalta. Yleiskaavalla on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 42 §:n mukaiset oikeusvaikutukset. Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Yleiskaavan ratkaisut, kohdemerkinnät, alueva-
raukset ja rajaukset täsmentyvät ja tarkentuvat yleiskaavaa tarkempien suunnitelmien, selvitysten ja vaikutusten arviointien yhteydessä. Yleiskaavan alueella rakentaminen edellyttää pääsääntöisesti asemakaavaa. Tampereen kantakaupungin maapinta-alasta 83 % on asemakaavoitettu. MRL:n mukaan yleiskaava ei ole voimassa asemakaavoitetulla alueella, vaan toimii ohjeena laadittaessa tai muutettaessa asemakaavaa.

Voimassa olevien yleiskaavojen alueet.

Vaiheyleiskaavan kartat

Kantakaupungin vaiheyleiskaava - valtuustokausi 2021–2025 luonnoksen kartta-aineisto koostuu viidestä oikeusvaikutteisesta vaiheyleiskaavakartasta:

- Kartta 1 Yhdyskuntarakenne
- Kartta 2 Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut
- Kartta 3 Kulttuuriperintö
- Kartta 4 Kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto
- Kartta 5 Osa-alueiden kehittämisperiaatteet.

Vaiheyleiskaavan kartoilla 1–4 esitetään voimassa olevaan yleiskaavatilanteeseen tehtävät tarkistukset ja täydennykset koskien viherympäristöjä, luonnon monimuotoisuutta ja ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ajankohtaisia päivitystarpeita. Kartta 5 on kokonaan uusi ja siinä esitetään osa-alueiden voimaan jäävää yleiskaavatilannetta tarkemmat kehittämisperiaatteet. Myös keskustan osalta Keskustan strateginen osayleiskaava jää voimaan ja tarkempi ohjaus esitetään muiden osa-alueiden kanssa kartalla 5.

Lisäksi aineistoon kuuluvat kumottavien merkintöjen kartat kolmesta yleiskaavasta: Kantakaupungin yleiskaava 2040, Kantakaupungin vaiheyleiskaava – valtuustokausi 2017–2021 ja Keskustan strateginen osayleiskaava.

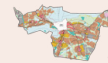
Yleiskaava julkaistaan virallisten pdf-karttojen lisäksi myös digitaalisesti Tampereen kaupungin karttapalvelussa Oskarissa. Yleiskaavakartat 1–5 esitetään erillisinä karttatasoina Oskarin karttatasovalikossa: *Kaavoitus\Yleiskaava\Vireillä: Kantakaupungin vaiheyleiskaava - valtuustokausi 2021–2025*. Kaavamääräykset ovat löydettävissä karttaselitteestä sekä kartalta kaavamerkintäkohtaisesti. Karttapalvelussa on yleiskaavan yleistetyt pohjakartat kantakaupun-

gin liikenneverkosta ja rakennetuista alueista. Pohjakartat ovat erikseen kartoille 1–4 ja kartalle 5.

Kaava-aineistoon sisältyy myös tämä selostus, jolla on merkitystä kaavan sisällön tulkinnessa. Selostuksessa on kuvattu suunnittelun lähtökohdat, tavoitteet, prosessi, kaavan sisältö ja vaikutusten arviointi. Kaavan vaikutusarviointi perustuu vaiheyleiskaavassa esitettyyn kaavaratkaisuun.

Voimaan jäävät yleiskaavakartat

Kantakaupungin yleiskaavayhdistelmä

Kartta 1 Yhdyskuntarakenne

Kartta 2 Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut

Kartta 3 Kulttuuriperintö

Kartta 4 Kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto

Keskustan strateginen osayleiskaava

Kartta 1 Maankäyttö

Kartta 2 Liikenne

Kantakaupungin vaiheyleiskaava 2021–2025 kartat

Kartoille 1–4 tehtävät muutokset ja täydennykset

Uusi kartta

Kartta 5

Osa-alueiden kehittämisperiaatteet:
Lielähti-Hiedanranta, Tesoman asemansseutu, Alasjärven itäpuoli ja Keskusta

Kantakaupungin yleiskaavayhdistelmän kartoilta 1–4 ja Keskustan strategisen osayleiskaavan kartoilta 1–2 kumottavat merkinnät

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Tampereella ja muualla maailmalla tehdyistä ilmastomuutoksen hillinnän toimista huolimatta ilmasto lämpenee ja muutokset ovat nähtävissä myös Tampereella. Kaupunkisuunnittelussa joudutaan Suomenkin oloissa varautumaan ilmastomuutoksen seurauksena yleistyviin sään ääri-ilmiöihin, kuten pitkiin hellejaksoihin ja rankkasateisiin. Sopeutumisen toimet voivat olla ilmiön lieventämistä ja/tai ilmiöön varautumista. Lieventämisessä pääpaino on reagoimisessa tietyllä alueella jo oleviin haasteisiin, kun taas varautumisessa keskitytään ennakoivaan suunnitteluun ja toimenpiteisiin.

Sopeutumisen tärkeys on huomioitu monissa Tampereen kaupungin ohjelmissa sekä kaupungin strategiassa. Kantakaupungin yleiskaavassa sopeutumista on käsitelty vaiheyleiskaavassa 2017–2021. Vuosien 2021–2025 yleiskaavatyössä sopeutumisen käsittelyä syvennetään. Teeman osalta yleiskaavan tavoitteena on säilyttää ja luoda monimuo-

toista, terveellistä ja viihtyisää kaupunkiympäristöä ja kaupunkiluontoa. Samalla turvataan infrastruktuurin ja kaupunkiympäristön toimivuutta ilmastomuuttuessa.

Tavoitteen saavuttamisessa merkittävimpänä keinona on turvata yhtenäinen siniviherrakenne. Mitä yhtenäisempi ja monimuotoisempi siniviherrakenne on, sitä tehokkaammin se vastaa myös ilmastomuutokseen sopeutumiseen. Riittävän laaja ja monipuolinen siniviherrakenne lisää kaupungin kestävyyttä ilmastomuutosta vastaan tarjoamalla esimerkiksi luonnonmukaista hulevesien hallintaa, tulvien ehkäisyä, viilennystä helleaikoina sekä terveellistä ja viihtyisää kaupunkiympäristöä. Yleiskaavassa on tavoitteena myös löytää keinoja parantaa ilmastomuutokseen sopeutumista alueilla, joilla on jo havaittu haasteita sopeutumisen osalta sekä ehkäistä uusien haastavien alueiden muodostumista. Tässä merkittävänä keinona on kaupungin monipuolinen viherryttäminen.

Kuva Laura Vanzo, Visit Tampere

Siniviherrakenne sisältää kasvullisten alueiden ohella myös vesialueet sekä näiden väliset yhteydet. Eli siihen kuuluvat muun muassa kaikki metsät, puistot, pihat, katupuut, järvet, lammet, ojat ja purot.

Viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut

Tampere on vihreä kaupunki ja viherympäristöt sekä vesistöt ovat merkittävä osa kaupungin identiteettiä. Viheralueet ja -yhteydet sekä vesistöt ovat yhä tärkeämmässä asemassa tiivistyvässä kaupungissa. Viheralueet, järvet ja purot luovat vaihtelua yhdyskuntarakenteeseen ja lisäävät kaupunkien kykyä uudistua sekä palautua mahdollisesti tapahtuvista muutoksista (resilienssi).

Vaiheyleiskaavan tavoitteena on turvata kantakaupungin siniviherrakenteen runko, kehittää siniviherrakennetta laadullisesti sekä edistää siniviherrakenteen kokonaisvaltaista huomioimista maankäytön suunnittelussa kaikilla suunnittelutasoilla sekä toteutuksessa. Laadukkaat vesi- ja viheralueet auttavat ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja lisäävät luonnon monimuotoisuutta kaupungin tiivistyessä. Yleiskaavassa osoitettu siniviherrakenteen runko toimii myös kantakaupungin ekologisen verkoston pääyhteyksinä. Monimuotoiset ja helposti saavutettavat virkistysalueet tarjoavat kaupunkilaisille erilaisia elämysiä, luontokokemuksia ja vapaa-ajanpalveluita.

Tiiviissä ja edelleen tiivistyvässä kaupungissa viher- ja virkistysalueverkoston riittävyden lisäksi on tärkeää erilaisten viheralueiden laatu ja kyky tuottaa ekosysteemipalveluita. Laatu tuottavat muun muassa alueiden monimuotoisuus ja -käyttöisyys sekä alueiden luonto-, virkistys-, maisemalliset- ja kulttuurihistorialliset arvot. Virkistysalueiden käytön kasvu luo lisähaasteita viherympäristöjen kestävyydelle ja kehitystyölle.

Kaavaehdotuksen laatimisen tueksi on käynnistetty kantakaupungin rantojen virkistyspalveluita koskeva selvitys. Viheralueet ja hulevedet -yksikkö on käynnistänyt viheralueohjelman laatimisen. Ohjelma huomioidaan tarvittaessa vaiheyleiskaavaehdotuksessa.

Aalto-yliopisto, Helsinki, Espoo, Vantaa ja Green Building Council valmistelevat hankekokonaisuutta ("Viherrakenne-hanke") koskien alueellisen viherkerrotoimen kehittämistä. Tampereella on mahdollisuus osallistua 2-vuotiseen hankkeeseen niin sanottuna liitännäispartnerina (mukana myös Turku, Jyväskylä ja Lahti). Tampere osallistuisi hankkeessa viherrakennetyökalun kehittämisen sekä viherrakenteen osaamisen ja ymmärryksen kehittämisen kokonaisuuteen. Keskustan alueella selvitetään vaiheyleiskaavan ehdotusvaiheessa alueen ekosysteemipalveluiden nykytilaa. Selvitystietoa hyödynnetään alueellisen viherkerroin -työkalun kehittämisessä sekä keskustan osa-alueen suunnittelussa.

Kaavaratkaisut

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Teeman yleiskaavaohjaus rakentuu siten, että karkea siniviherrakennetasoa sekä koko kantakaupunkia koskeva kaavaohjaus on esitetty kartan 1 "Yhdyskuntarakenne" yleismääräyksessä. Siniviherrakenteen ohjausta tarkennetaan kartalla 2 "Viherympäristö- ja vapaa-ajanpalvelut". Kartalla 4 "Kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto" käsitellään etenkin kestävään hulevesien hallintaan ja uomiin liittyviä sopeutumisen asioita. Kartalla 5 ohjataan tarkemman suunnittelutason mukaisesti Keskustan, Lielahdi-Hiedanrannan sekä Tesoman asemanseudun osa-alueiden sopeutumista. Alasjärven alueelle erityistä sopeutumisen ohjaamista ei tarvita, sillä alue on pääosin metsäinen ja sisältyy myös suurelta osin keskuspuistoverkosto -merkinnän alueelle, joka turvaa alueen vehreyttä.

Kartta 1 Yhdyskuntarakenne

Monipuolinen ja yhtenäinen siniviherrakenne on kaupunkiympäristössä merkittävin keino varautua ilmastonmuutokseen. Kartan 1 yleismääräystä on täydennetty yhtenäisen siniviherrakenteen turvaamisen ja luonnon monimuotoisuuden lisäämisen osalta. Määräyksellä ohjataan suoraan myös asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilymistä sekä laadun kehittämistä. Lisäksi määräys velvoittaa, että nykyisillä toimitila-alueilla, jotka muuttuvat asumisen ja keskustatoimintojen alueiksi, on lisättävä viheralueiden määrää. Kaupunkipuilla on merkitystä vaikutusten lieventämisessä etenkin rakennetuilla alueilla. Yleismääräyksellä ohjataan säilyttämään olemassa olevien katu-, kortteli- ja puistopuiden määrä.

Lämpösaarekeilmiöselvityksen, maanpeiteaineiston analyysien sekä kaavatilanteen pohjalta on tunnistettu sopeutumisen kannalta haastavia alueita, jotka esimerkiksi ovat erityisen kuumia helleaikoina ja joilla viherpeitteen määrä on vähäinen. Näitä alueita on esitetty kartalla 1 uudella ”kaupunkivihreän kehittämisalue” -merkinnällä. Merkinnän tavoitteena on lisätä monipuolisen kasvillisuuden ja vettä läpäisevän viherpinnan määrää alueilla. Alueita on rajattu luonnokseen 10 kappaletta. Kaupunkivihreän kehittämisalueen rajaamista Messu-

kylän-Hankkion ja Linnainmaan alueille tarkastellaan yleiskaavaehdotukseen.

Kartta 2 Viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut

Kartan 2 kaavaohjausta on vahvistettu keskuspuistonverkoston sekä ohjeellisten ekologisten ja virkistysyhteyksien turvaamiseksi ja kehittämiseksi. Uusi yleismääräys sekä keskuspuistoverkoston määräys edellyttävät muun muassa kehittämään lähiluonnon monimuotoisuutta ja viheralueiden kestävyttä esimerkiksi puulajien monipuolistamisen kautta. Ohjeellisen ekologisen yhteyden määräystä on tarkistettu niin, että erilaisia yhteystyyppisiä puustoisia ja avoimia yhteyksiä sekä siniyhteyksiä tulee ottaa huomioon. Kaavaluonnokseen on lisätty uusia ekologisia yhteyksiä. Esimerkiksi Kissanmaan alueella yhteyksien verkostoa on vahvistettu asemakaavoitetuille viheralueille sijoittuvalla puustoisella yhteydellä. Myrskyihin varautumisessa on tärkeää, että on olemassa vaihtoehtoisia puustoisia yhteyksiä. Ekologisia yhteyksiä tullaan täydentämään ehdotusvaiheessa etenkin avoimien alueiden ja virtavesien osalta. Ohjeellisen virkistysyhteyden määräykseen on lisätty velvoite yhteyksien kehittämisestä latvuspeitteeltään yhtenäisinä. Kartalla 2 esitetään ensimmäistä kertaa merkittävät uomat.

Halimasjärven luonnonsuojelualueella ja yleiskaavan keskuspuistoverkostolla virtaava Ollinoja on luonnontilainen ja sen perusteella vesilain mukaan suojeltu.

Kartta 4 Kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto

Kartalle 4 ”Kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto” on päivitetty merkittäviä vesireittejä ja uomia koskevaa kaavamääräystä sekä lisätty uusia uomia kaavakartalle pienvesi- ja vesistöselvityksen 2022 pohjalta. Määräyksen mukaan kaavakartalla osoitettu uoma on säilytettävä avoimena tai palautettava avoimeksi. Määräykseen on lisätty velvoite uoman välittömän lähiympäristön säilyttämisestä ja kehittämisestä latvuspeitteeltään yhtenäisenä puustovyöhykkeenä. Määräys ei estä uoman ja lähiympäristön välttämättömyyden kunnossapitoa. Uomien sijainnit tarkistetaan yleiskaavaehdotukseen.

Yleiskaavassa oleva hulevesiin liittyvä yleismääräys sekä valuma-aluekohtaiset määräykset päivitetään keväällä 2023 valmistuvien Tampereen hulevesiohjelman sekä kantakaupungin valuma-alue selvityksen pohjalta yleiskaavaehdotukseen. Hulevesiohjelman ja valuma-alue selvityksen päivityksissä on ollut erityisenä lähtökohtana ilmastonmuutokseen sopeutuminen. Yleismääräys ja valuma-aluekohtaiset määräykset ohjaavat asemakaavoituksessa tehtävien hulevesisuunnitelmien tavoitteita sekä sisältöä ja siten hulevesien mahdollisimman luonnonmukaista hallintaa maankäytön suunnittelussa sekä toteutuksessa. Tekeillä on myös kantakaupungin hulevesi- ja vesistötulos selvitys, joka valmistuu alkuvuodesta 2023. Aiheen tarvittava kaavaohjaus sisällytetään yleiskaavaehdotukseen.

Kartta 5 Osa-alueiden kehittämissperiaatteet

Kartalla 5 on osoitettu ilmastonmuutokseen sopeutumisen kaavaohjausta Keskustan, Lielähti-Hiedanrannan sekä Tesoman asemanseudun osa-alueille. Alasjärven itäpuolen osa-alue on valtaosin viherpeitteinen ja sijoittuu yleiskaavan keskuspuistoverkostolle. Siellä ei ole tarvetta erityiselle sopeutumisen ohjaamiselle.

Keskustan ja Lielähti-Hiedanrannan alueilla yleismääräys velvoittaa asumisen kortteleissa pysäköinnin osoittamista pääosin pysäköintilaitoksiin, jotta kortteleihin muodostuisi mahdollisimman paljon maavaraista pihaympäristöä. Maavarainen piha-alue mahdollistaa muun muassa hule- ja sadevesien imeytymistä ja monipuolisen kasvillisuuden lisäämistä. Kaupunkiluonnon monimuotoisuuden kehittämiseksi yleismääräys velvoittaa Keskustassa ja Lielähti-Hiedanrannan alueella lisäämään monimuotoisuutta vahvistavaa monilajista puustoa ja kasvillisuutta viheralueille, tonteille, katualueille ja toreille.

Keskustassa yleismääräyksellä ohjataan rantojen ja veden saavutettavuuden kehittämistä. Etenkin helteaikoina viileän vyöhykkeen helppo käytettävyys on tärkeää. Tavoitteena on kehittää sujuvia ja miellyttäviä reittejä ranta-alueille sekä lisätä esimerkiksi erilaisia laiturirakenteita, jotta viilentävän veden hyödyntäminen kuumina ajanjaksoina olisi paremmin mahdollista.

Tesoman osa-alueelle on osoitettu uutena merkintänä jalankulkupainotteinen viherkatu, jonka alueelle tulee toteuttaa viherrakenteita ja varata tilaa hulevesien luonnonmukaiselle käsittelylle.

Viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut

Vaiheyleiskaavassa osoitetaan vesistö- ja viheralueiden muodostama kokonaisuus (siniviherrakenne). Kantakaupungin yleiskaavayhdistelmässä osoitettua viherrakenteen runkoa on täydennetty vaiheyleiskaavassa keskeisillä sinirakenteen elementeillä ja virkistysyhteyksillä. Kartalla 2 on esitetty siniviherrakenteen kokonaisuus. Tarvittavat sinirakenteen tarkistukset on esitetty kartalla 4, Kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto.

Laadukkaan ja ekologisesti kestävä siniviherrakenteen varmistamiseksi ja kehittämiseksi vaiheyleiskaavassa on osoitettu aluevarausten ja verkoston yhteyksien lisäksi laadullisia kehittämistavoitteita luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi, alueiden kytkeytyneisyyden varmistamiseksi, puiden latvuspeittävyuden turvaamiseksi ja kehittämiseksi sekä kaupunkihiljaisten alueiden huomioimiseksi. Ympäristön kestävyys kehittäminen ja saavutettavuus ovat keskeisiä vaiheyleiskaavan virkistyspalveluihin kytkeytyviä laadullisia kehittämistavoitteita.

Virkistyspalveluiden osalta vaiheyleiskaavan keskeinen teema on rantojen virkistyspalvelut ja luontomatkailupalvelut Alasjärven itäpuolella. Vaiheyleiskaavan merkinnöillä edistetään satamien kehittämistä monipuolisen järvi- ja luontomatkailun keskittymänä sekä tuetaan lähiläivaliikenteen kehittämistä Näsi- ja Pyhäjärvellä. Alasjärven itäpuolen osa-alueella, kartalla 5, on osoitettu luontomatkailun palveluiden kehittämisen alueet ja toimintojen kehittämisen reunaehdot (Alasjärven osa-alueesta tarkimmin sivulla 36).

Siniviherrakenne ja sen laadullinen kehittäminen

Kartalle 2 on lisätty yleismääräys viheralueverkoston, ekologisen verkoston ja virkistysalueverkoston jatkuvuuden, saavutettavuuden sekä toimivuuden turvaamiseksi. Lisäksi yleismääräyksellä on ohjattu kehittämään lähiluonnon monimuotoisuutta ja viheralueiden kestävyyttä.

Keskuspuistoverkosto muodostaa kantakaupungin viheralueverkoston ja ekologisen verkoston rungon. Keskuspuistoverkoston alueet palvelevat osaltaan ilmastonmuutoksen sopeutumisessa sekä hillinnässä. Vaiheyleiskaavassa keskuspuistoverkos-

to-merkinnän määräystä on tarkistettu. Kaavamääräyksessä on edellytetty yhtenäisen keskuspuistoverkoston turvaaminen. Määräykseen on lisätty myös tavoitteita luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi, saavutettavuuden ja virkistyspalveluiden monimuotoisuuden kehittämiseksi.

Ohjeellisen ekologisen yhteyden määräys ja olemassa olevan yleiskaavakartan merkinnät ovat perustuneet puustosiin, liito-oravan liikkumiselle ja esiintymiselle merkittäviin yhteyksiin. Yleiskaavaluonnokseen määräystä on täsmennetty ottamaan huomioon sini- ja avoimien alueiden yhteystyyppejä. Ekologisten yhteyksien verkostoa on täydennetty kaavakartalle Kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvityksen 2022 pohjalta merkittävien uomien osalta. Yleisille viheralueille on lisätty puustoisia yhteyksiä Kissanmaan alueella. Verkostoa täydennetään yleiskaavaehdotukseen etenkin siniyhteyksien ja avoimien yhteyksien osalta.

Yleiskaavan ohjeellisen virkistysyhteyden verkostoa on vaiheyleiskaavassa tarkistettu. Tarkistuksia on tehty vaiheyleiskaavan osa-alueilla: Lielähti-Hiedan-

ranta, Tesoman asemanseutu ja Alasjärven itäpuoli. Keskustan osa-alueelle on vaiheyleiskaavassa lisätty ohjeellisen virkistysyhteyden verkosto. Lisäksi virkistysyhteyksiä on täydennetty Kalevan, Messukylän, Ristinarkun, Kauppi-Niihaman ja Sarankulman alueilla. Kuntarajoilla virkistysyhteyksiin on tehty vähäisiä tarkistuksia, jotta kuntarajat ylittävät virkistysyhteydet ovat toimivia.

Kaavan tavoitteena on kehittää kantakaupungin virkistysyhteyksiä vahvemmaksi osaksi kantakaupungin viherrakennekokonaisuutta. Myös ohjeellinen virkistysyhteys -merkinnän määräystä on tarkistettu. Määräys ohjaa verkoston jatkuvuuden sekä saavutettavuuden lisäksi kehittämään virkistysyhteyksiä luonnon monimuotoisuutta tukevinä, latvuspeitteisyydeltään yhtenäisinä ja kaupunkikuvassa hahmotettavina viheryhteyksinä.

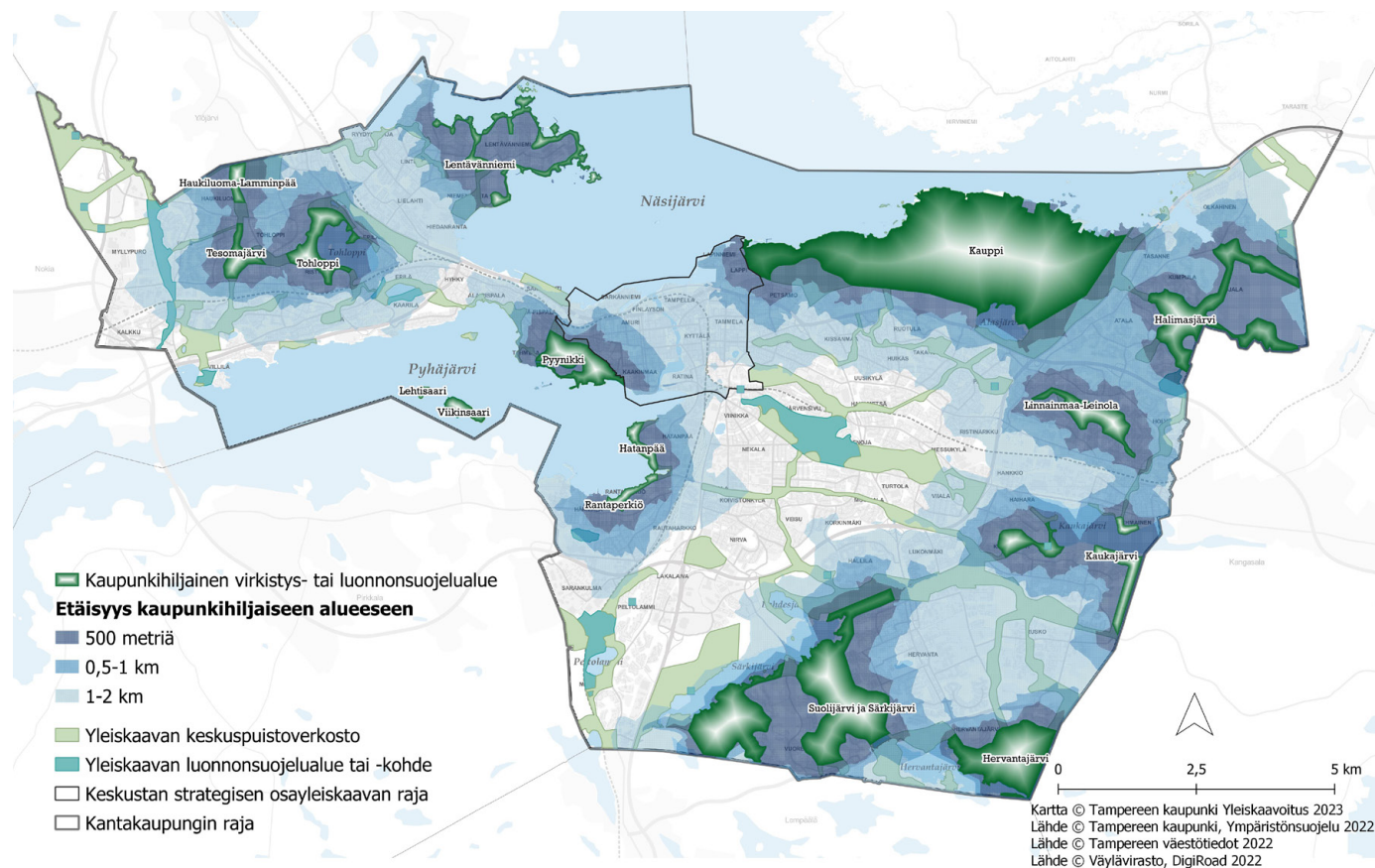
Kaupunkihiljaiset alueet

Hiljaisilla virkistys-, liikunta- ja puistoalueilla on suuri merkitys ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta. Melu on yksi keskeisimpiä elinympäristön laatua heikentäviä tekijöitä. Kantakaupungin kaavoitetuista viheralueista noin 26 % on tällä hetkellä melualueita. Kantakaupungin yleiskaavayhdistelmässä on osoitettu Kaupunkihiljainen virkistys- tai luonnonsuojelualue -kohdemerkinnällä keskuspuistoverkoston alueella ja luonnonsuojelualueilla olevia laajempia, kaupunkihiljaisia virkistysaluekokonaisuuksia. Tavoitteena on säilyttää ja kehittää asukkaiden hyvin saavutettavissa olevia kaupunkihiljaisia virkistysalueita tai virkistysalueiden osia, joilla jatkuvaluonteisen melun keskiäänitaso ei ylitä päivällä arvoja 50 desibeliä eikä yöllä 45 desibeliä.

Ympäristönsuojeluyksikkö on päivittänyt selvitystä Tampereen kaupungin hiljaisista virkistysalueista (2020) ja tarkistanut alueiden rajauksia vuoden 2022 Tampereen kaupungin meluselvityksen perusteella. Päivityksen perusteella vaiheyleiskaavassa on osoitettu uusina kohteina Haukiluomanpuisto ja Linnainmaa-Leinola. Merkinnän määräystä on vaiheyleiskaavassa täsmennetty. Kaupunkihiljaisien alueiden säilyttämisen lisäksi vaikutukset alueiden melutilanteeseen tulee arvioida ja tarvittaessa ottaa

huomioon kaikessa alueidenkäytön suunnittelussa. Mikäli alueelle tai sen läheisyyteen ollaan sijoittamassa uutta jatkuvaluonteista melua aiheuttavaa toimintaa tai muuttamassa nykyisten, melua aiheuttavien toimintojen olosuhteita, on kyseisen toiminnan

tai muutoksen vaikutus kaupunkihiljaisen alueen melutilanteeseen selvitettävä. Yleiskaavamääräys ei estä tilapäistä melua aiheuttavan virkistys-, rakennus- tai muun toiminnan harjoittamista kaupunkihiljaisella alueella tai sen lähistöllä.

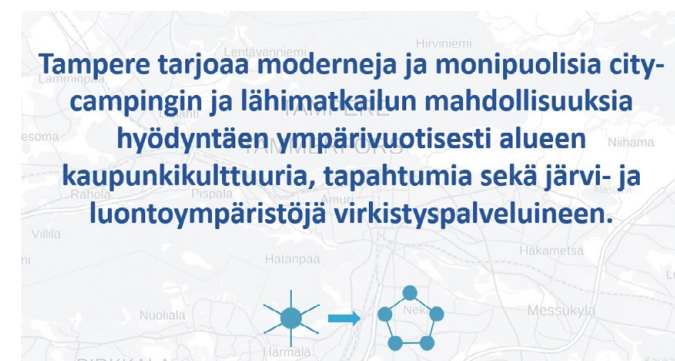

Tampereen kantakaupungin kaupunkihiljaisien alueiden saavutettavuus katuverkostoa pitkin. Kilometrin saavutettavuusvyöhykkeellä on noin puolet kantakaupungin asukkaista.

Luontomatkailupalveluiden kehittäminen

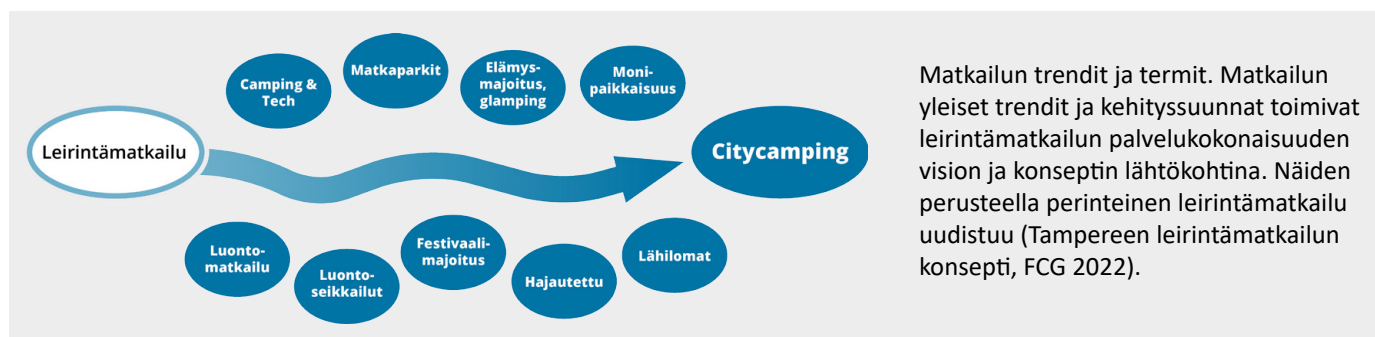
Vaiheleiskaavan yhteydessä on jatkettu leirintä- ja matkailupalveluiden kehittämisedellytysten selvittämistä Tampereen kantakaupungin alueella. Kantakaupungin vaiheleiskaavan – valtuustokausi 2017–2021 yhteydessä tarkasteltiin Härmälälle vaihtoehtoisia sijoittumismahdollisuuksia (14 aluetta) leirintämatkailuun sekä selvitettiin tarkasteltujen alueiden reunaehtoja (muun muassa luontoarvot) toiminnan sijoittamiselle. Selvitysten johtopäätöksenä todettiin, että kullakin selvitetillä alueella on omat vahvuutensa, mutta myös ympäristöarvonsa. Siksi leirintämatkailu tulee nähdä verkostomaisena palveluna muiden virkistyspalveluiden yhteydessä palvelun monipuolisesti sekä kaupunkilaisia että matkailijoita. Vaiheleiskaavaan 2017–2021 osoitettiin ohjeellinen uusi leirintäalue -merkinnällä kolme sijoitusvaihtoehtoa Härmälän, Alasjärven ja Suomensaaren ympäristöihin.

Pormestariohjelman 2021–2025 on kirjattu tavoite nykyisen leirintäalueen kaavoittamisesta ja asemakaavoitusohjelmassa 2022–2026 (Kaupunginhallitus 7.2.2022) Härmälän alueen asemakaavoittaminen asuntoalueeksi on ohjelmoitu vuosille 2025–2026. Leirintämatkailun uudenlaisen verkostomaisen palvelukokonaisuuden hahmottamiseksi käynnistettiin vaiheleiskaavatyön 2021–2025 yhteydessä Tampereen leirintämatkailun konseptointiselvitys yhteistyössä yleis- ja asemakaavoituksen, kiinteistötoimen, elinkeinoyksikön ja Visit Tampereen kanssa. Työssä tarkasteltiin yleisiä matkailun trendejä ja miten näitä voisi ottaa huomioon Tampereen leirintämatkailun kehittämisessä. Näiden pohjalta määritettiin suunnittelun tueksi visio ja konsepti.

Tampereen kantakaupungin leirintämatkailun visio. Vision mukaisesti perinteinen leirintämatkailu uudistuu ja monipuolistuu kokonaisvaltaisemmaksi citycamping kokonaisuudeksi (Tampereen leirintämatkailun konsepti, FCG 2022).

Konseptin mukaisesti Alasjärvi-Niihama alue on nähtävissä potentiaalisena citycamping- ja lähimatkailualueena, joka voi palvella sekä paikallisia asukkaita, että matkailijoita laadukkaana ja vetovoimaisena kohteena. Palvelukokonaisuutta täydentävät matkaparkkitoiminta tapahtuma-alueiden ja julkisten kulkuyhteyksien läheisyydessä sekä mahdollinen tapahtuma-aikainen kehitettävä majoitustoiminta. Vaiheleiskaavassa on konseptityön perusteella osoitettu Alasjärven itäpuolelle ohjeellinen uusi matkailupalveluiden alue -merkintä. Vaiheleiskaavan 2017–2021 ohjeellinen uusi leirintäalue -merkinnät Härmälässä, Suomensaarella ja Alasjärven itäpuolella kumotaan.

Matkailun trendit ja termit. Matkailun yleiset trendit ja kehityssuunnat toimivat leirintämatkailun palvelukokonaisuuden vision ja konseptin lähtökohtina. Näiden perusteella perinteinen leirintämatkailu uudistuu (Tampereen leirintämatkailun konsepti, FCG 2022).

Matkailupalveluiden toiminnan kehittäminen tukee Tampereen järvi- ja luontomatkailun kehittämiskokonaisuutta (Viisi vuodenaikaa. Järvi- ja luontomatkailun tiekartta 2022–2026, 2022). Matkailupalveluiden kehittämisessä tulee noudattaa kestävän matkailun periaatteita. Tavoitteena on, että alueelle sijoittuvat palvelut ja toiminnot palvelevat luontomatkailun lisäksi kaupunkilaisten virkistytymistä ja ulkoilua sekä Tampereen kaupungin muuta matkailutoimintaa. Tampereen leirintämatkailun konseptissa esitetty citycamping teema Alasjärvellä on vaiheyleiskaavassa kytketty vahvasti luontomatkailuun. Alasjärven ympäristön matkailupalveluiden sijoittumista, laatua ja reunaehtoja on ohjattu tarkemmin vaiheyleiskaavan Alasjärven itäpuolen osa-alueella kartalla 5.

Kantakaupungin satamaverkosto

Kantakaupungin pienvene- ja lauttasataman merkintöjä on tarkistettu. Pienvene- ja lauttasataman merkinnällä vaiheyleiskaavaan on lisätty Jänissaaren, Perkiönlahden ja Elvalan satamat. Kantakaupungissa on tavoitteena kehittää satamia monipuolisina järvi- ja luontomatkailun keskittyminä sekä mahdollistaa lähilaivaliikenne Näsi- ja Pyhäjärvellä (Järvi- ja luontomatkailun tiekartta, 2022). Rauhaniemen satama on vaiheyleiskaavassa osoitettu merkinnällä uusi- ja kehitettävä pienvene- tai lauttasatama. Kaavaan on lisätty kehitettävänä kohteina Halkoniemen, Niemenrannan, Santalahden, Härmälänsaaren satamat sekä keskustan alueen satamat: Naistenlahti, Mustalahti, Laukontori ja Ratinanranta. Lisäksi ohjeellinen uusi

tai kehitettävä pienvene- tai lauttasatama -merkinnällä on osoitettu lähilaivaliikenteen pysähtymislaitureita/käyntilaitureita, joita tutkitaan Rosendahl-Pyy-nikin ja Hatanpään Arboretumin alueille.

Vaiheyleiskaavan valmistelun yhteydessä on todettu yhteistyössä Niihaman Ryhmäpuutarhayhdistys ry:n kanssa, että Niihaman ryhmäpuutarha-alueella ei ole merkittäviä kehittämis- tai laajentumistarpeita. Niihaman ryhmäpuutarha on vaiheyleiskaavassa osoitettu ryhmäpuutarha-alue-merkinnällä.

Selvitykset ja suunnitelmat

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä viherympäristö- ja vapaa-ajanpalvelut

Vaikutusarvio ilmastonmuutokseen sopeutumisesta ja ilmatoriskien hallinnasta 2020 ja jatkoselvitystarpeet yleiskaavassa 2021–2025

Edellisen vaiheyleiskaavatyön 2017–2021 yhteydessä valmistuneen selvityksen ”Vaikutusarvio ilmastonmuutokseen sopeutumisesta ja ilmatoriskien hallinnasta” pohjalta valittiin selvitettäviä sopeutumisen aiheita vaiheyleiskaavaan 2021–2025. Aiheiksi valikoitui lämpösaarekeilmiön selvittäminen sekä muun muassa kestävään vesienhallintaan ja viherverkon kehittämiseen liittyvä sinirakenteen selvittäminen. Yleiskaavaan kiinteästi liittyviä sinirakenteen töitä ovat Kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvitys ja kantakaupungin hulevesi- ja vesistötulvaselvitys. Pienvesiselvitys on valmistunut 2022 ja tulva-

selvitys valmistuu alkuvuodesta 2023. Tampereen hulevesiohjelma ja siihen liittyvä kantakaupungin valuma-alue selvitys valmistuvat keväällä 2023. Näitä töitä hyödynnetään yleiskaavaehdotuksen valmistelussa ja työt palvelevat myös laajemmin kaupungin eri yksiköitä.

Kantakaupungin lämpösaarekeilmiöselvitys 2022

Työn tavoitteena on ollut selvittää lämpösaarekeilmiön esiintymistä kantakaupungissa ja tuottaa aiheen tiimoilta suosituksia yleiskaavaan. Aihetta on tutkittu satelliittikuva-aineistoon perustuvien maanpinnan lämpötilatietojen pohjalta ja edelleen muodostettu lämpötilavyöhykkeitä (alle 35 astetta, 35–40 astetta, yli 40 astetta). Selvityksessä on tarkasteltu haavoittuvien ryhmien ja toimintojen, kuten iäkkään väestön, terveyskeskusten, päiväkotien ja vanhan rakennuskannan, sijoittumista suhteessa lämpötilavyöhykkeisiin. Työ sisältää aiheen kirjallisuuskatsauksen Suomessa ja muualla maailmassa. Lämpösaare-

keilmiöön vaikuttavia tekijöitä on tutkittu tilastollisen analyysin avulla sekä tarkasteltu ilmiön syntymistä erilaisissa kaupunkirakenteen tyypeissä (omakoti-alue, kerrostaloalue, teollisuusalue, keskusta). Työssä on hyödynnetty UTCI-pienilmastomallia, joka kuvaa ihmisen kehon reaktioita erilaisiin lämpöärsykkeisiin.

Selvityksen mukaan kantakaupungin kuumimpia alueita ovat teollisuus- sekä kauppakeskittymäalueet, joilla on suuria rakennuksia ja laajoja kasvittomia pintoja kuten leveitä katutiloja. Näitä alueita ovat esimerkiksi Nekala, Lielähti, Sarankulma ja Lahdesjärvi. Viileimpiä alueita ovat vesistöjen läheisyydessä sijaitsevat metsäiset alueet ja asuinalueista pientaloalueet. Työssä tehty tilastollinen analyysi osoittaa, että ilmiön merkittävin vahvistava tekijä on läpäisevä pinnan määrä. Tulokset vastaavat kirjallisuuskatsauksessa syntyneitä käsityksiä lämpösaarekeilmiötä voimistavista tekijöistä.

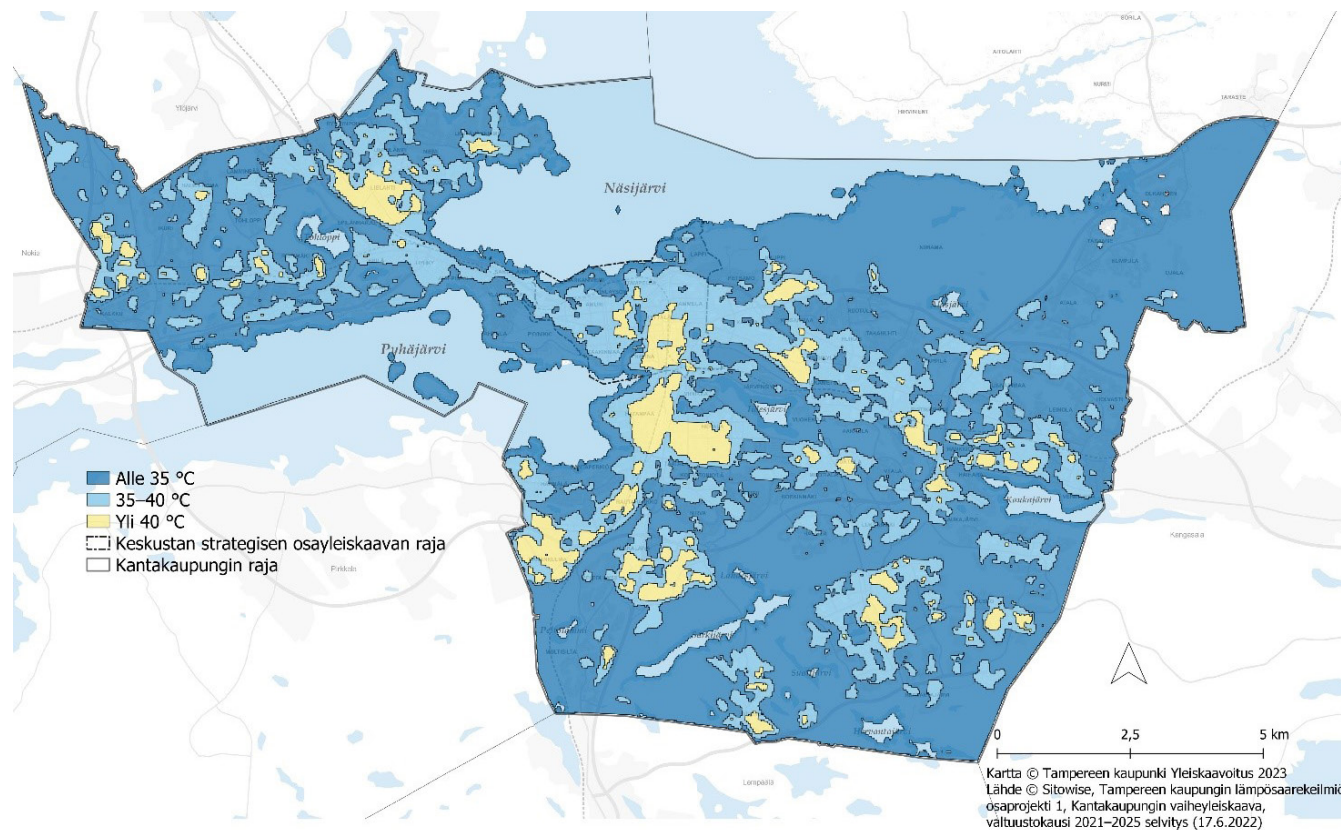
Ilmiö on voimakkaimmillaan teollisuusalueilla, kaupakeskuksissa ja muilla vastaavilla alueilla. Näillä alueilla ei juurikaan asuta, vaan työskennellään. Tämän vuoksi kyseessä olevien alueiden työskentelyolosuhteisiin (työskentelylämpötila, viilennysmahdollisuudet) on kiinnitettävä erityistä huomiota. Asuminen keskittyy 35–40 asteen vyöhykkeelle. Haavoittuvuusanalyysien mukaan yli 40 asteen vyöhykkeillä iäkästä väestöä asuu eniten Hervannassa, Linnainmaan terveysaseman ympäristössä sekä Tampereen keskustassa. Lähes kaikki esitetyt terveysasemat sijaitsevat yli 40 asteen vyöhykkeillä. Kaupunkiluonto on ilmastonmuutokseen sopeutumista edistävä tekijä, mutta myös haavoittuvainen muuttuvassa ilmastossa. Kaupunkivesistöistä Härmälänoja, Pyhäojan keskiosuudet sekä Vihiojan alajuoksu kulkevat erityisen kuumien alueiden läpi.

Selvityksessä on esitetty sekä lämpösaarekeilmiön lieventämisen että ilmiöön varautumisen toimenpiteitä. Lieventämisessä pääpaino on toimenpidetarpeissa olemassa olevilla alueilla, kun taas varautumisessa keskitytään ennakoivaan suunnitteluun ja toimenpiteisiin. Selvityksen mukaan lämpösaarekeilmiön hillitsemiseksi on oleellista, että kaupunkirakenteessa on sekoittuneena riittävästi kaupunkivih-

reää. Tämä on tehokkaampi keino ilmiön hallintaan kuin pelkät suuret erilliset viheralueet. Kaupunkipuuden merkitys korostuu ilmiötä lieventävänä keinona.

Yleiskaavaluonnos vahvistaa siniviherrakenteen turvaamista, yhtenäisyyttä ja kehittämistä. Kaupunkipu-

den määrän säilyttämisellä ja latvuspeitteen lisäämisellä viherrytetään kaupunkirakennetta varsinaisten viheralueiden ulkopuolella. Kaupunkivihreän kehittämisalueilla tavoitteena on lisätä kaupunkivihreän määrää kuumimmilla yli 40 asteen vyöhykkeillä ja estää uusien kuumien alueiden muodostumista.

Kantakaupungin lämpösaarekeselvityksen (Sitowise 2022) mukaiset maanpinnan lämpötilavyöhykkeet.

Kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvitys 2022

Kantakaupungin vaiheyleiskaavan teemojen mukaisesti kaavan yhtenä tavoitteena on viherverkoston täydentäminen siniverkoston tiedoilla. Pienvesi- ja vesistöselvitys tuottaa tietoja tähän tavoitteeseen. Työ on tilattu yhteistyössä ympäristönsuojelusekä viheralueet ja hulevedet -yksiköiden kanssa. Selvitys kytkeytyy myös alkuvuodesta 2023 valmistuviin kantakaupungin hulevesi- ja vesistötulvaselvitykseen, Tampereen hulevesiohjelmaan ja valuma-alue selvitykseen.

Pienvesi- ja vesistöselvityksen kokonaistavoitteena on ollut selvittää pienvesien (purot, norot, lähteet, lammet) ja järvien muodostaman sinirakenteen sijaintia ja nykytilaa. Vuoden 2022 selvityksessä painotus on ollut uomien luonnontilaisuuden ja merkittävien luontoarvojen tarkastelussa. Työn ensimmäisessä vaiheessa analysoitiin uomien ja lähteiden luonnontilaa ja luontoarvoja olemassa olevien aineistojen pohjalta sekä laadittiin maastotyöohjelma vuonna 2022 kartoitettavista uomista. Selvityksen toisessa vaiheessa kartoitettiin uomia maastossa (lähteitä ei kartoitettu maastossa) ja raportoitiin molempien työvaiheiden tulokset loppuraporttina. Järvien ja ranta-alueiden selvittämisen osalta pohditaan työn jatkoa vuonna 2023.

Työssä luokiteltiin kaikkiaan noin 260 kilometriä uomia luonnontilaisuuden mukaisiin luokkiin. Näistä 185 kilometriä luokiteltiin paikkatietoanalyysin perusteella ja 75 kilometriä analysoitiin maastokartoitusten pohjalta. Työssä tunnistettiin myös uusia uomia, joista kaupungilla ei ole ollut paikkatietoa olemassa sekä päivitettiin aiemmin tunnettujen uomien sijaintitietoja. Selvityksessä arvioitiin uomien luontoarvotietoja 30 metrin vyöhykkeellä uoman molemmin puolin. Uomien ja järvien olemassa olevia vedenlaatutietoja on koostettu ja hyödynnetty uomien luonnontilan määrittelyssä. Valtaosa, noin 70 prosenttia, kantakaupungin uomista on selvityksen mukaan luonnontilaltaan muokattuja. Vain noin 14 prosenttia uomista on luonnontilaisia tai luonnontilaisenkaltaisia. Suurin luonnontilaisten ja luonnontilaisenkaltaisten uomien osuus, noin 40 prosenttia, on Vihnusjärven valuma-alueella.

Yleiskaavaluonnokseen kartoille 2 ja 4 on sisällytetty merkittävät uomat, jotka tulee säilyttää avoimina tai palauttaa avoimiksi. Kaavamääräys velvoittaa myös uoman välittömän lähiympäristön säilyttämistä latvuspeitteeltään yhtenäisenä muun muassa uoman ekologisen tilan turvaamiseksi. Kartan 2 ekologisia yhteyksiä on myös täydennetty uomatietojen poh-

jalta. Selvityksen tulokset osoittivat, että uomien tilan turvaamiseksi hulevesistä aiheutuvia virtaamia on tasattava, jottei eroosio pääse vaikuttamaan uomien rakenteeseen, luontoarvoihin ja vedenlaatuun. Virtaamamäärien tasaaminen edellyttää luonnontilaisten ja hajautettujen hulevesien hallintakeinojen soveltamista laajasti kaupunkiympäristössä ja usein on kohdistettava toimenpiteitä valuma-alueella. Näitä asioita ohjataan keväällä 2023 valmistuvien valuma-alue selvityksen ja hulevesiohjelman pohjalta yleiskaavaehdotukseen.

Tampereen lahkaviosammalselvitys 2021

Lahokaviosammal on erittäin uhanalaiseksi luokiteltu ja luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu lehtisammallaji, joka viihtyy etenkin kosteissa, varttuneissa kuusimetsissä. Lajin havainnot ovat lisääntyneet hyvin paljon viime vuosien aikana, ja lajia on havaittu myös nuorista metsistä. Työn tarkoituksena oli selvittää lajin yleisyys sekä arvioida lajin suojelutasoa kantakaupungin alueella. Tavoitteena oli myös tuottaa tietoa lajin esiintymisestä sekä ekologiasta siten että sitä voitaisiin hyödyntää myös valtakunnallisesti. Lisäksi lajin kartoitusalueilta selvitettiin lahoppuuston määrä ja laatu.

Työ tehtiin neljässä vaiheessa: esiselvitys, maastotyösuunnitelma, maastotyöt ja loppuraportti. Esiselvityksessä arvioitiin lajille soveltuvat alueet koko Tampereen alueelle. Maastotyöt kohdistettiin kantakaupungin yleiskaavan viherverkolla oleville, lajille soveltuviksi tunnistetuille alueille. Pohjois-Tampereelta kartoitettiin kaikkiaan seitsemän kohdetta. Työssä havaittiin 49 lajin itiöpesäkkeellistä kasvupaikkaa ja 3100 itujväsryhmien kasvupaikkaa. Kaikkiaan Tampereella on tehty lähes 7000 havaintoa lajista. Työssä määritettiin lajin ydinalueiden rajausperiaatteet. Työssä rajattiin lajin esiintymisen ydinalueita yhteensä 103 kappaletta. Näistä erittäin merkittäviä oli 15, merkittäviä 63 ja muita ydinalueita 25 kappaletta.

Kuva Tiina Mäkelä

Lahokaviosammal viihtyy parhaiten kosteapohjaisissa kuusimetsissä, joissa on runsaasti pitkälle lahonnutta lahoppua.

Selvityksen perusteella lahokaviosammal esiintyy kantakaupungin viherverkolla yleisenä ja monin paikoin melko runsaana. Lajia havaittiin myös kaikilla kartoitetuilla Pohjois-Tampereen alueilla. Selvityksen johtopäätös oli, että lajin suojelutaso säilyy Tampereen kantakaupungin alueella, mikäli yleiskaavan viherverkolla sijaitsevien lajille tärkeiden ja erittäin tärkeiden ydinalueiden ominaispiirteet säilyvät ja ydinalueiden väliset yhteydet pysyvät metsäisinä pitkällä aikavälillä tarkasteltuna. Selvityksen tuloksia, kuten tietoa ydinalueista sekä viherverkon lahoppuun määrästä, hyödynnetään viherverkon tyypittelytyössä. Tyypittelyä syvennetään yleiskaavaehdotukseen.

Siniviherrakenteen tyypittely 2022–

Vaiheyleiskaavan valmistelun tueksi on laadittu Tampereen kantakaupungin alueelta siniviherrakenteen teemakohtaisia tarkasteluita. Työn tavoitteena on tuottaa paikkatietoaineistojen pohjalta tietoa siniviherrakenteen ominaispiirteiden määrästä ja laadusta. Tyypittelyä jatketaan kaavaehdotuksen ja vaikutusten arvioinnin laatimisen tueksi. Analyseistä on koottu yhteenveto: Kantakaupungin vaiheyleiskaava 2021–2025. Siniviherrakenteen tyypittely - analyysien koonti, luonnos 7.3.2023.

Työssä on laadittu tarkasteluita neljän eri teeman ympärille: maisema (sisältää siniviherrakenteen), luonto, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, virkistys- ja vapaa-ajanpalvelut. Analyysien kautta tarkastellaan siniviherrakenteen sekä virkistyspalveluverkoston ominaispiirteitä, arvoja ja niiden sijoittumista. Tavoitteena on tunnistaa arvojen painopistealueita sekä kehityskohteita.

Työssä on tehty maanpeiteaineiston pohjalta erilaisia puuston latvuspeitteisyyden ja laajemmin viherpeitteisyyden analyysejä. Latvuspeitteisyysanalyysissä on laskettu latvuspeitteisyyden määriä ja osuuksia erilaisille aluekokonaisuuksille, muun muassa Tampereen kantakaupungin voimassa olevien yleiskaavojen eri kaavamerkintöjen alueille. Työ on tuottanut tietoa kantakaupungin viherpeitteisyyden ja latvuspeitteisyyden nykytilanteesta ja latvuspeitteisyyden katkospaikoista esimerkiksi ekologisten yhteyksien osalta. Keskeisimpiä analyysejä on koottu siniviherrakenteen analyysien yhteenvetoon.

Analyysien johtopäätöksenä on saatu esille myös kantakaupungin siniviherrakenteen tunnuslukuja. Analysejä ja niistä koottua yhteenvetoa sekä näiden pohjalta tarvittavaa kaavaohjausta täydennetään ehdotusvaiheeseen.

Vaikutusten arviointi

Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta, asemakaava-muutosten laatimista ja asemakaavoittamattomien alueiden kehittämistä. Vaiheyleiskaavan ohjausvai- kutus ja kehittämistavoitteet toteutuvat muutos- alueiden kautta. Yleiskaavallisten tavoitteiden koko- naisvaltainen huomiointi kantakaupungin alueella edellyttää, että asemakaavoituksen lisäksi tavoit- teita voidaan edistää myös muussa suunnittelussa ja ohjelmien laadinnassa.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Yleiskaava turvaa ja kehittää yhtenäistä siniviherrakennetta, joka on kaupungin perusta ilmaston- muutokseen sopeutumisessa sekä ihmisten ter- veellisten elinolojen ja elinympäristön säilymisessä. Siniviherrakenteen kehittäminen tarkoittaa muun muassa puulajiston ja muun kasvillisuuden moni- puolistamista. Tämä edesauttaa siniviherrakenteen sopeutumista muuttuvaan ilmastoon ja mahdollis- ta kaupunkiluonnon tuottamien, ihmiselle välttä- mättömien, ekosysteemipalvelujen säilymistä. Yleis- kaavassa jo olevien asemakaavoitettujen puistojen ja viheralueiden määrän säilyttämisen lisäksi luon-

nos ohjaa kehittämään viheralueiden laatua. Tämä osaltaan ylläpitää viheralueiden käytettävyyttä ja alueista saatavia terveyshyötyjä kaupungin kasva- essa noin 3000 asukkaalla vuodessa.

Virkistysyhteyksien yhtenäisen latvuspeitteisyy- den säilyttäminen ja lisääminen edesauttaa ihmi- sen miellyttävää liikkumista esimerkiksi kuumina ajanjaksoina viileille viheralueille. Keskustan osa- alueella velvoite edistää ranta-alueiden ja veden saavutettavuutta sekä rannan palveluita, kuten erilaisten laiturirakenteiden toteuttamista, lisää ihmisen mahdollisuuksia viilentymiseen ja moni- puolistaa virkistysmahdollisuuksia etenkin kuumina ajanjaksoina.

Viherrakennetta on täydennetty sinirakenteella. Kaavaan on lisätty merkittäviä uomia, jotka tulee säilyttää avoimina tai palauttaa avoimiksi. Mää- räys myös velvoittaa säilyttämään ja kehittämään uomien lähiympäristön vehreänä ja latvuspeittei- senä. Tämä osaltaan viilentää kaupunkirakennetta ja lisää rakenteen viihtyisyyttä sekä tuo asukkaille terveyshyötyjä.

Keskustan ja Lielähti-Hiedanrannan osa-alueiden asumisen kortteleihin kohdistuu määräys pysä- köinnin osoittamisesta pääosin pysäköintilaitoksiin. Tämä lisää vettä läpäisevää viherpintaa ja viherryt- tää ihmisen asuinympäristöä, tehden ympäristöstä terveellisempää ja miellyttävämpää.

Velvoite lisätä viheralueiden määrää asumisen ja keskustatoimintojen alueiksi muuttuvilla alueilla tukee kestävän kaupunkiympäristön ja viihtyisän asuinympäristön syntymistä. Kaupunkipuiden mää- rän säilyttäminen turvaa olemassa olevaa, ihmisille tutkimustenkin perusteella, tärkeää kaupunkivih- reää. Yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunni- telman palautteessa, sekä muun muassa kaupun- kipuulinjauksen ja luonnon monimuotoisuus -ohjelmien valmistelussa, on noussut esiin kaupun- kilaisten toive kaupunkipuiden säilyttämisestä ja lisäämisestä. Kaupunkipuilla tarkoitetaan rakenne- tun ympäristön istutettuja ja yksittäisiä luontaisesti kasvaneita puita. Kaupunkipuu voi olla pihapuu, puistopuu tai katupuu ja kasvaa tien varrella, jou- tomaalla, kylässä tai kaupungissa. Yhteistä kaupun- kipuille on, että ne ovat alttiita ihmisen vaikutuksille ja puiden hoito on usein yksilöllistä. Taajamametsät jätetään tämän tarkastelun ulkopuolelle.

Kaupunkivihreän kehittämisalueiden määräys lisää muun muassa puuston latvuspeitteen ja viherpeitteisen maanpinnan määrää alueille, joilla vihreää on tällä hetkellä hyvin vähän, ja jotka voivat etenkin kuumina ajanjaksoina olla ihmiselle epämiellyttäviä ympäristöjä. Kehittämisalueiden viherryttäminen lisää terveellistä ja miellyttävää kaupunkiympäristöä alueille, joilla on paljon palveluja, harrastustoimintaa ja työpaikkoja. Helteille haavoittuvaa iästä väestöä asuu kaupunkivihreän kehittämisalueilla etenkin Hervannassa, Linnainmaan terveysaseman ympäristössä sekä Tampereen keskustassa. Suuri osa kaupungin terveyskeskuksista sijaitsee kaupunkivihreän kehittämisalueilla. Näillä alueilla viherpinnan lisääminen parantaa haavoittuvan väestön mahdollisuutta sopeutua ilmastonmuutokseen. Kaupungin asukasmäärän ja sen myötä olemassa

Kuva Laura Vanzo, Visit Tampere

Hämeenpuisto. Kaupunkipuilla on merkittävä vaikutus ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

olevien viheralueiden käyttöpaineen kasvaessa kovaa vauhtia, voidaan ajatella, että kaupunkirakenteen läpileikkaava viherryttäminen monipuolistaa virkistytymisen mahdollisuuksia ja on siksikin perusteltua. Viherryttäminen edistää muun muassa myös luonnonmukaista hulevesien hallintaa.

Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

Siniviherrakenteen turvaaminen ja kehittäminen sekä kaupunkirakenteen viherryttäminen edistävät osaltaan ilmastonmuutoksen hillintää säilyttämällä ja lisäämällä kaupunkivihreään ja maaperään sitoutuneita hiilivarastoja ja hiilinieluja. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen siniviherrakenteen säilyttäminen vaikuttaa esimerkiksi luonnonmukaisen hulevesien hallinnan kautta. Luonnonmukainen kaupunkivesien hallinta vähentää riskiä hulevesi- ja vesistötulville sekä kaupunkivesien vedenlaadun heikkenemiselle. Siniverkoston, kuten purojen ja järvien, vedenlaadun ylläpitämistä edesauttaa merkittävien uomien säilyttäminen avoimena ja palauttaminen avoimeksi sekä uomien lähiympäristön turvaaminen ja latvuspeitteisyyden kehittäminen. Samalla mahdollistetaan myös vesistöjen vedenlaadun paranemista.

Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

Turvaamalla kaupungin siniviherrakennetta (viheralueita ja vesistöjä) säästetään olemassa olevaa monimuotoista kaupunkiluontoa. Kehittämällä siniviherrakennetta ja sen yhtenäisyyttä lisätään kasvi- ja eläinlajien elinalueita ja lajien määrää eli luonnon monimuotoisuutta. Mitä monimuotoisempi siniviherrakenne on, sitä paremmin sillä on mahdollisuus sopeutua muuttuvaan ilmastoon. Esimerkiksi monilajinen puusto lisää siniviherrakenteen kestävyttä tuholaisia ja myrskyjen aiheuttamia vahinkoja vastaan - näiden vahinkojen on ennustettu lisääntyvän ilmastonmuutoksen edetessä.

Kaupunkipuiden säilyttäminen ja kaupunkiympäristön viherryttäminen mahdollistavat kaupungissa elävien lajien, kuten varttuneesta puustosta riippuvaisen liito-oravan, esiintymistä. Merkittävien uomien ja niiden lähiympäristön säilyttämisellä sekä latvuspeitteisyyden kehittämisellä on vaikutusta virtaveteen kytkeytyvien luontotyyppien ja lajiston säilymiselle ja mahdollisesti vahvistumiselle. Yhtenäinen latvuspeite tuo varjostusta ja vähentää vedestä riippuvaiselle eliöstölle haitallista veden lämpenemistä.

Kaavakartalle 2 on lisätty etenkin puustoisia yhteyksiä ja siniyhteyksiä (uomia). Vaihtoehdot puustoiset yhteydet varmistavat puustosta riippuvaisten lajien mahdollisuutta liikkua elinympäristöltä toiselle, vaikka joku yhteys menisikin poikki esimerkiksi myrskyn takia. Velvoite ohjeellisen virkistysyhteyden latvuspeitteisyydestä osaltaan tukee ekologisten yhteyksien verkostoa ja ajan kanssa parantaa esimerkiksi liito-oravan elinolosuhteita rakennetussa ympäristössä.

Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen

Monipuolisen ja verkostomaisen siniviherrakenteen säilyminen ja kaupunkiympäristön viherryttäminen turvaavat kaupungin perustoimintojen säilymistä ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvien sään ääri-ilmiöiden ja kasvavan sadannan osalta. Toimiva siniviherrakenne pienentää hulevesi- ja vesistötulvien riskiä ja siten varmistaa infrastruktuurin, kuten tiestön, säilymistä toimintakykyisenä. Kaupungin viherryttäminen lieventää kaupungin lämpösaarekkeilmiötä ja voi siten pienentää rakennusten viilennyksen tarvetta ja energian kulutusta.

Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Suunniteltu sopeutumisen monitahoinen kaavaohjaus lisää kaupunkiin puustoa ja muuta monimuotoista viherpeitettä ja siten viherryttää kaupunkikuvaa, kaupunkimaisemaa ja rakennettua ympäristöä.

Vaikutukset elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittämiseen

Toimiva siniviherrakenne, miellyttävä kaupunkiympäristö ja panostaminen ilmastokysymysten ratkaisemiseen ylläpitävät ja parantavat kaupungin imagoa. Tämä voi lisätä kaupungin houkuttelevuutta yritysten ja osaajien sijoittumisessa.

Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Viherympäristön ja lähiluonnon tarjoaman luontokokemuksen terveyshyödyt ovat moninaiset ja tieto luonnon hyvinvointivaikutuksista lisääntyy jatkuvasti. Elinympäristön viihtyisyyttä ja terveellisyyttä voidaan parantaa monimuotoisella viherympäristöllä, joka on arkielämässä eri käyttäjäryhmien

saavutettavissa. Kaupunkirakenteen tiivistyminen edellyttää siniviherrakenteen turvaamisen lisäksi laadullista kehittämistä.

Vaihekaavassa esitetyt tarkennukset vahvistavat siniviherrakenteen ja virkistysaluekokonaisuuden kehittämistä yhtenäisemmäksi. Lisäksi esitetyt tarkennukset edistävät kantakaupungin siniviherrakenteen laadullista sekä virkistyspalveluiden monipuolisuuden kehittämistä. Kattava verkostomainen siniviherrakenne edistää lähivirkistysalueiden ja lähiluonnon saavutettavuutta. Yleiskaavan virkistysyhteyksiin tehdyt tarkistukset mahdollistavat monimuotoisen virkistysverkoston kehittämisen ja keskuspuistoverkoston saavutettavuuden parantamisen.

Ympäristömelu on kaupungeissa yksi tärkeimmistä elinympäristön laatua ja viihtyisyyttä heikentävistä tekijöistä. Vaiheyleiskaavassa on täydennetty kaupunkihiljaisten alueiden verkostoa, mikä parantaa näiden alueiden alueellista kattavuutta ja saavutettavuutta. Tavoitteena on säilyttää ja kehittää asukkaiden hyvin saavutettavissa olevia kaupunkihiljaisia virkistysalueita tai virkistysalueiden osia.

Vaiheyleiskaavan keskeinen teema virkistyspalveluiden osalta on rantojen virkistyspalvelut ja niiden kehittämien. Yleiskaava ohjaa satamien kehittämistä monipuolisina ja ympärivuotisina virkistykseen sekä järvi- ja luontomatkailun palvelukeskittymänä, jotka tarjoavat monipuolisia virkistyspalveluita asukkaille ja matkailijoille. Satamien ja lähiläivaliikenteen kehittäminen Tampereen järvi- ja luontomatkailun tiekartan tavoitteiden mukaisesti edistää virkistyspalveluiden saavutettavuutta ja mahdollistaa vesis-
tövirikistämisen monipuolistamisen.

Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

Vaiheyleiskaava ohjaa siniviherrakenteen kokonaisvaltaiseen huomioimiseen maankäytön suunnittelussa. Vaiheyleiskaavaan tehdyt tarkistukset täydentävät siniviherverkoston kokonaisuutta sekä ohjaavat siniviherverkoston jatkuvuuden/kytkeytyneisyyden, toimivuuden ja kestävyden kehittämiseen. Kattavalla, verkostomaisella ja mahdollisimman yhtenäisellä siniviherverkostolla on keskeinen merkitys myös hulevesien hallinnassa sekä yleisen muutoskestävyyden turvaamisessa.

Ohjeellisten virkistysyhteyksien kehittäminen luonnon monimuotoisuutta tukevana ja latvus-

peitteisyydeltään yhtenäisinä vahvistaa virkistysyhteyksiä osana kantakaupungin viherrakenteen kokonaisuutta.

Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

Tiivistyvässä kaupungissa asukasmäärän kasvaessa viheralueiden ja lähiluonnon monimuotoisuuden erityinen haaste on käyttöpaineen kasvaminen alueilla. Kun siniviherrakenne on verkostomainen, kattava ja hyvin saavutettava, käyttöpaine jakautuu laajemmalle alueelle. Vaiheyleiskaava turvaa kattavan ja verkostomaisen keskuspuistoverkoston sekä ohjaa alueiden luonnon monimuotoisuuden edistämisen lisäksi alueiden toimivuuden ja kestävyden kehittämiseen.

Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen sekä kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

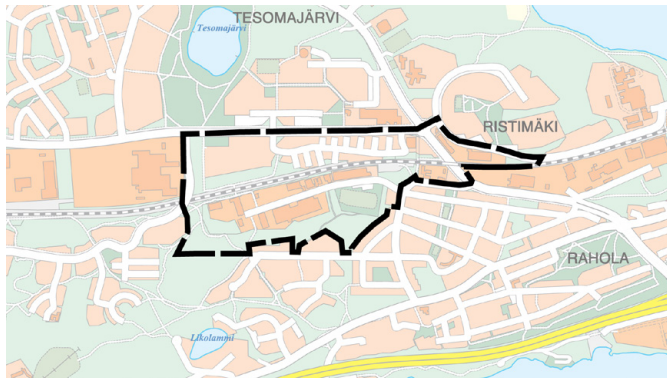
Siniviherrakenne on monitoiminnallinen ja monitasoinen osa alue- ja yhdyskuntarakennetta. Siniviherrakenteen vahvistaminen, laadullinen kehittäminen ja lähiluonnon monimuotoisuuden edistäminen tukevat taloudellisesti, sosiaalisesti ja kestävästi alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittymistä.

Kattava ja verkostomainen sekä monimuotoinen siniviherympäristö rikastuttaa Tampereen kaupunkikuvaa ja vahvistaa Tampereen identiteettiä vihreänä ja vehreänä kaupunkina.

Vaikutukset elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittämiseen

Kestävä siniviherrakenne sekä monimuotoiset viheralueet ja virkistyspalvelut mahdollistavat toimintaympäristön myös yritystoiminnalle. Satamien kehittäminen monipuolisina järvi- ja luontomatkailun keskittymänä luo edellytykset satamien perustoimintojen lisäksi muille virkistyskäytön palveluille, kuten esimerkiksi virkistysvälineiden vuokraustoiminnalle sekä kahvilapalveluille. Vaiheyleiskaava mahdollistaa luontomatkailuun tukeutuvien matkailupalveluiden kehittämisen Alasjärven itäpuolelle.

Tesoman asemanseutu

Tesoman asemanseudun osa-alue.

Tesomalla on viime vuosina rakennettu paljon uutta etenkin aluekeskukseen. Uusia julkisia ja kaupallisia palveluja yhdistävä liikekeskus "Westeri" avasi ovensa keväällä 2018. Tampereen kaupungin sisäinen lähijunaliikenne alkoi syksyllä 2021, kun Tesoman junaseisake valmistui. Alueen kehitys jatkuu edelleen. Alueella on paljon yksityistä maanomistusta, joten muutos etenee hanke kerrallaan maanomistajien ja muiden hankekehittäjien aikataulussa. Yksittäisten hankkeiden tulee kuitenkin toteuttaa yleisesti hyväksyttyä kokonaissuunnitelmaa, jotta lopputuloksesta saadaan toimiva ja kestävä.

Vaiheyleiskaavan yhteydessä Tesoman alueelle on laadittu visio lähijunapysäkin ympäristön muuttamisesta asumiselle sekä liike- ja palvelutoiminnoille.

Suunnittelussa oli tärkeää löytää ratkaisuja siihen, miten varmistetaan helppo ja sujuva pääsy lähijuna-asemalle erityisesti aluekeskuksen ja Mediapoliksen suunnista kävellen, pyöräillen ja ajoneuvoliikenteellä. Lisäksi oli ratkottava, kuinka paljon ja mihin tavoitellaan toimitilarakentamista, ja millainen tarve on uusille virkistysalueille sekä niille johtaville yhteyksille. Alueelle laadittiin joitakin selvityksiä tukemaan suunnittelua.

Vaiheyleiskaavan luonnoksessa on esitetty alueen muutoksen ohjaukseen liittyvät tarkempaa suunnittelua ohjaavat kehittämistavoitteet yhteyksien, viheralueiden ja toimintojen vaiheittaisen kehittymisen osalta. Vaiheyleiskaavan ratkaisujen tultua hyväksytyksi, asemakaavoitus voi edetä hanke kerrallaan, ja niistä muodostuu ajan myötä toimiva, kestävä ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen kokonaisuus.

Kaavaratkaisut

Vaiheyleiskaavassa on osoitettu Tesoman asemanseudun kehittämiseksi tarpeelliset tulevaisuuden kävelyn ja pyöräilyn yhteyksien ja viheryhteyksien kehittämistarpeet. Alueen itäosaan on osoitettu uusia yhteystarpeita jalankululle ja pyöräilylle Mediapoliksen ja Kohmankaaren suunnasta kohti

lähijunapysäkkiä. Uudelle alikululle on esitetty tarve alueen keskiosissa. Viheryhteyksien osalta on esitetty kehitettäväksi kaksi uutta pohjois-eteläsuuntaista yhteyttä alueen ja radan poikki. Lisäksi vahvistetaan puustoisia yhteyksiä Korvenpuistosta kohti pohjoista ja Ristimäenpuiston itälaidassa ja Tesomanraitilla. Monet uudet yhteydet ja virkistysalueet sijoittuvat nykyisille yksityisille tonteille. Aluetta kehitetään vaiheyleiskaavan yleismääräyksen mukaan sopivan kokoisissa kokonaisuuksissa, jolloin pystytään maankäytösopimuksin jakamaan maanomistajille kehittämistä koituvia hyötyjä ja haittoja tasapuolisemmin.

Keskeisillä alueilla lähijunapysäkin ympäristössä sijoitetaan maantasokerrokseen liike- ja toimitiloja. Alueen nykyiset liikuntapalvelut ovat hyvin suosittuja ja niiden kehittämistä toivotaan alueella edelleen. Junaradan läheisyyteen melualueelle liikuntapalvelut ovat sopivaa toimintaa. Teerivuorenkadun alueella tulee varautua päiväkodin rakennustarpeeseen ja Kokkolankadun korttelissa nuorisotilan rakentamiseen alueen asukasmäärän lisääntyessä.

Kuva Erno Mäkinen

Tulevaisuudessa Teerivuorenkatu kääntyisi nykyisen liikuntahallin jälkeen radan varteen oikealle. Etelästä tulevaa viheraluetta jatkettaisiin pohjoiseen ja paikalle tehtäisiin uusi radan alikulku kävelijöille ja pyöräilijöille.

Junaradan ja Tesoman valtatie aiheuttamaa melua vastaan suojaudutaan rakenteellisesti riittävän tehokkaalla ja yhtenäisellä rakennusmassalla. Näin voidaan myös luoda meluttomia oleskelupihoja. Alueelle tehtyjen melu-, tärinä- ja runkomeluselviytysten mukaan alueella joudutaan tekemään erityisrakenteita, jotta melu- ja tärinäarvoissa päästään asumiselle soveltuviin viitearvoihin.

Nykyisen Teerivuorenselän alueen muuttuminen toimitila-alueesta asumisen alueeksi on jo voimassa olevan yleiskaavan mukaan mahdollista. Vaiheleiskaavassa muutoksen tavoitteita on tarkennettu. Alueen perusratkaisu on, että ajoneuvoliikenne-

katu siirretään radan varteen ja asuinkortteleiden keskelle jää niin kutsuttu viherkatu. Kaikki nykyiset asemakaavoitetut virkistysalueet säilyvät ja vaiheleiskaavassa on osoitettu uusien ja vahvistettavien viheryhteyksien sijainnit. Viherkatu toteutetaan mahdollisimman vihreänä ja runsaskasvustoisena suosien monilajista ilmastokestävää kasvilajistoa. Liikenne on jalankulkupainotteista ja tavoitteena on, että kadusta aukioineen muodostuu alueen asukkaille turvallinen ja rauhallinen liikkumis- ja oleskeluympäristö. Myös hulevesien luonnonmukaiselle käsittelylle tulee varata kadulta tilaa. Hulevedestä voi luoda myös viihtyisyys- ja virkistysaiheita. Radan pohjoispuolen asuinalueita voidaan täydentää huomioiden alueiden ja kortteleiden kulttuurihistorialliset ja muut arvot. Täydennysrakentamisella voidaan parantaa esimerkiksi alueen melutilannetta.

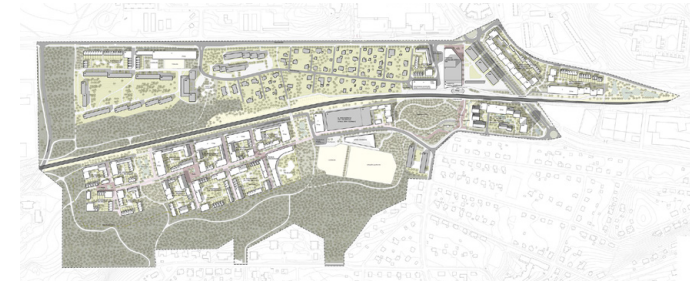
Alueen asemakaavat on tarkoituksenmukaista laatia yhtä tonttia suuremmissa kokonaisuuksissa ja niissä tarkennetaan yleisten kävely-, pyöräily- ja viheryhteyksien sijainnit. Melun ja tärinän suhteen tulee asemakaavoitusvaiheessa tehdä tarkentavia selvityksiä. Nykyisille tonteille sijoittuvat uudet kävelyn ja pyöräilyn yhteydet sekä viheraluetarpeet ja julkiset palvelut huomioidaan maankäyttösopimuksissa. Maankäyttösopimuksin voidaan tasata

eri maanomistajille koituvaa hyötyä ja haittaa. Vaiheleiskaavan ehdotusvaiheessa laaditaan alueelle arkeologinen selvitys.

Selvitykset ja suunnitelmat

Tesoman lähijunapysäkin ympäristön visio

Tesomalla tarvitaan tarkempaa yleiskaavallista ohjausta. Osa-alueesta laadittiin alueen tulevaisuuden visiosuunnitelma, jossa huomioitiin kaikki alueen kehittämisen tavoitteet. Suunnitelma laadittiin asiantuntijatyönä, jota ohjasi kaupungin monialainen ohjausryhmä. Visioluonnosta esiteltiin asukkaille ja alueen toimijoille erillisissä tilaisuuksissa. Lisäksi visiosuunnitelman mukaisesta rakentamistavasta mallinnettiin meluselvytys. Palautteen ja selvitystulosten johdosta suunnitelmaan tehtiin joitakin muutoksia.

Visiosuunnitelmakartalla on esitetty yksi mahdollinen tulevaisuuskuva Tesoman asemanseudun muutoksesta keskusta-toimintojen ja asumisen alueeksi. (Arkkitehdit LSV Oy, Jolma Arkkitehdit Oy, Nomaji maisema-arkkitehdit Oy ja Ramboll Finland Oy, 14.10.2022)

Visiosuunnitelma perustuu kolmeen suunnittelu-periaatteeseen, jotka muodostettiin työskentelyn aikana. Periaatteita ovat ”Urbaani kohtaa vihreän”, ”Aktiivinen lähijunapysäkin ympäristö” ja ”Omaleimaisten alueiden kokonaisuus”. Näiden periaatteiden mukaan suunnitelmassa on esitetty viherympäristön vahvistamista, uusia kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä, monipuolisia toimintoja lähijunapysäkin läheisyyteen sekä luotu suunnitelma-alueen kortteleista toisistaan erottuvia omaleimaisia kokonaisuuksia.

Vaiheyleiskaavaluonnokseen on tehty johtopäätöksiä visiosuunnitelmasta. Luonnoksessa on esitetty eri alueiden ja visiossa esitettyjen vyöhykkeiden kehittämistavoitteita ja -periaatteita. Lisäksi tuodaan korostetusti esiin alueella vahvistettavat tai uudet viheryhteydet ja viheralueyhteydet sekä lähijunapysäkin saavutettavuutta parantavat kävelyn ja pyöräilyn yhteydet ja uusi alikulku.

Tesoman lähijunapysäkin ympäristön visiotyön rakennusinventointi

Rakennusinventoinnin tavoitteena on tuottaa taustamateriaalia Tesoman lähijunapysäkin ympäristön visiotyötä ja myöhempää asemakaavoitusta varten. Inventointi tarjoaa maankäytön suunnittelun pohjaksi tiedot alueen rakennuskannan kehittymisestä

ja kehitykseen vaikuttaneista tärkeimmistä ilmiöistä. Inventoinnin perusteella on mahdollista arvioida suunnitellun maankäytön vaikutuksia rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Osa kohteista inventoitiin maakuntamuseon suositusten perusteella yleiskaavatasoisesti eli kokonaisuuksittain ja yleispiirteisesti, osa tarkemmin asemakaavatasoisesti eli niistä tehtiin rakennuskohtaiset inventointikortit. Inventointi sisältää alueen rakentumisen historian, kohteiden lähtötiedot, analyysin ja arvottamisen. Lisäksi on esitetty suositus jatkosuunnittelun pohjaksi. Inventoinnin perusteella alueelta löytyy kiinnostavia kohteita. Kokkolankadun kohteessa olevat 1950-luvun rakennukset suositellaan säilytettäväksi.

Kokkolankadun rakennuksia suositellaan säilytettäväksi rakennushistoriallisessa inventoinnissa.

Meluselvitys

Meluselvitystä laadittiin visiosuunnitelman aikana ja se ohjasi korttelirakenteiden muodostumista. Lopullisen visiosuunnitelman mukaisilla rakennusmassoilla laaditun meluselvityksen mukaan alueen suunnittelussa on huomioitava ulkoalueiden meluntorjunta sekä rakennusten ääneneristävyys. Osassa kortteleita tulee meluntorjuntaa suunnitella jatkosuunnittelun yhteydessä lähinnä yömelutason rajoittamiseksi piha-alueilla. Meluselvityksiä tulee tarkentaa asemakaavavaiheessa.

Tärinä- ja runkomeluselvitys

Tärinä- ja runkomeluselvitys osoitti, että alueella on junaradan liikenteestä johtuvaa tärinää ja runkomelua yli ohjearvojen. Tämä voi tarkoittaa tavanomaista kalliimpia esirakentamisen tai rakentamisen ratkaisuja. Tärinä- ja runkomeluselvityksiä tulee tarkentaa asemakaavavaiheessa.

Tesoman asemanseudun luontoselvitykset

Osa-alueen luontoarvoja selvitettiin visiotyön ja asemakaavoituksen pohjaksi. Alueen eteläosan virkistysalueelta löytyi joitakin osittain edustavia tai kohtalaisia uhanalaisia luontotyypppejä, jotka tulisi huomioida alueen suunnittelussa. Näiden alueiden ja vähemmän edustavien alueiden välillä suositel-

laan puustoisien yhteyden säilyttämistä. Huomion-arvoista kasvilajistoa ei selvityksissä havaittu. Selvitysalueelta havaittiin yksi liito-oravan papanapuu, mutta ei muita merkkejä liito-oravien esiintymisestä. Selvitysalueella on kuitenkin kolopuita ja risupesä sekä liito-oravalle soveltuvia elinympäristöä ja kulkureittejä, jotka tulee ottaa huomioon alueen suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan. Tällöin lajin mahdollisuudet kulkea eri elinympäristöjen välillä säilyvät. Selvitysalueelta luokiteltiin kaksi aluetta muuksi lepakoiden käyttämäksi alueeksi eli luokan III lepakkoalueeksi. Nämä tulisi mahdollisuuksien mukaan huomioida maankäytössä. Hyönteispotentialiltaan merkittävimmät kohteet sijoittuvat rautatien- ja kadunvarsien ruderaatti- ja paahdeympäristöihin, jotka kärsivät umpeenkasvusta ja komealupiinin leviämisestä. Lehtipuuston ja männyn raivauksella ja ajoittaisella niitolla olisi merkittävä vaikutus rautatienvarsien keto- ja niittylajiston tilan parantamiseen avomaahyönteisten kannalta.

Suurin osa luontoarvoista sijoittuu olemassa oleville viher- ja virkistysalueille, jotka säilyvät kaavaratkaisussa. Vaiheyleiskaavassa on osoitettu vahvistettavat ekologiset ja puustoiset yhteydet ja asumisen muutosalueen merkinnän kuvauksessa on tuotu esiin radan varren niittyverkoston kehittäminen.

Vaikutusten arviointi

Tesoman asemanseudun muutos toimitila-alueesta keskustatoimintojen ja asumisen alueeksi on jo voimassa olevan yleiskaavan mukaan mahdollista. Vaiheyleiskaavassa ratkaisua on tarkennettu.

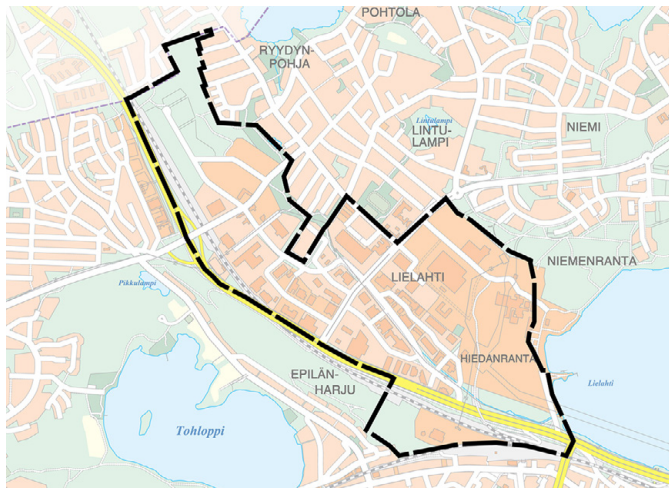
Tesoman asemanseudun toteuttaminen vaiheyleiskaavan ratkaisujen mukaisena lisää alueelle nykyistä monipuolisempaa asuntotuotantoa. Alueelle kativataan pienimittakaavaisempaa rakentamista ja perheasuntoja. Täydentämällä nykyisiä kortteleita voidaan parantaa myös nykyisten asukkaiden melutilannetta. Asukasmäärän lisääntyessä tulee virkistysalueille lisää käyttöpainetta, mikä voi tarkoittaa, että niiden reitistöjä ja muita palveluja tulee kehittää. Asemanseudun asukkailla kestävän arjen luomiselle on hyvät mahdollisuudet lähijunapysäkin, muiden joukkoliikennepalvelujen ja kattavan palveluverkoston sijaitessa hyvin saavutettavasti. Myös Tampereen keskusta on hyvin saavutettavissa.

Alue sijaitsee osittain pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä ja on tärkeää, että puhdasta pohjavettä saadaan imeytymään. Vaiheyleiskaavan määräykset hulevesien luonnonmukaisesta käsittelystä takaavat hyvälaatuisen pohjaveden muodostumisen. Nykyiset viheralueet säilyvät vaiheyleiskaava-

varatkaisussa. Ekologisia yhteyksiä parannetaan vahvistamalla alueen läpi pohjois-eteläsuunnassa kulkevia yhteyksiä, joita on kaksi. Lisäksi varmistetaan, että kaksi olemassa olevaa puustoista yhteyttä säilyy. Yleismääräyksen mukaan myös nykyiset katu- puut säilyvät. Tämä auttaa muun muassa ilmastonmuutokseen sopeutumisessa pitkien hellejaksojen aikana, kun varjoiset kulkureitit lisääntyvät.

Alueen toteuttaminen vaiheyleiskaavaratkaisun laatutavoitteilla edistää kestävän yhdyskuntarakenteen syntymistä. Tiivistäminen hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella ja kattavien palvelujen läheisyydessä sekä uudet kävelyn ja pyöräilyn yhteydet parantavat palvelujen saavutettavuutta sekä vähentävät liikkumisesta johtuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Alueella on kuitenkin junaradasta aiheutuvia melu- ja värinähaittoja, joten rakentaminen alueella voi muodostua hieman tavanomaista kalliimmaksi. Alueen rakennusten korkeudet on sovitettu ympäröivään rakennuskantaan ja läheiseen harjumaisemaan. Keskusta-alueelle tulevat liike- ja toimitilat parantavat ja vahvistavat koko aluekeskuksen palvelutarjontaa ja merkitystä läntisen alueen palvelukeskittymänä. Toimitilojen hyvä sijainti juna-aseman läheisyydessä mahdollistaa asioijien tulemisen kauempaakin esimerkiksi liikuntapalveluihin.

Lielahdi-Hiedanranta

Lielahdi-Hiedanrannan osa-alue.

Kaupungin tavoitteena on ohjata Lielahdi-Hiedanrannan aluekeskuksen kehittymistä siten, että alueesta muodostuu viihtyisää asumista ja monipuolisia palveluja tarjoava keskus, joka osaltaan toimii edelleen houkuttelevana seudullisen kaupan alueena. Lisäksi tavoitteena on, että Lielahdi-Hiedanrannan alue kasvaa kestävästi maankäytön muuttuessa, asukas- ja työpaikkamäärän kasvaessa sekä palvelutarjonnan laajentuessa. Tämä tarkoittaa, että erilaiset maankäytön toiminnot kuten kauppa, asuminen ja palvelut ovat liikenteellisesti oikeilla sijainneilla. Viihtyisyyden lisääminen taas tarkoittaa viheralueiden varaamista osaksi kokonaisuutta ja panostamista ympäristön laatuun.

Alueen tarkempaa suunnittelua on tutkittu kahdessa yleissuunnitelmassa. Hiedanrannan yleissuunnitelma valmistui vuonna 2020 ja tähän kaavatyöhön liittyen valmisteltiin Lielahden yleissuunnitelma. Näistä oikeusvaikutuksettomista suunnitelmista on johdettu vaiheyleiskaavan kehittämistavoitteet ja -periaatteet.

Kaavaratkaisut

Vaiheyleiskaavassa on osoitettu alueen kehittämiseksi tarpeelliset periaatteet. Ne liittyvät tärkeiden viheryhteyksien vahvistamiseen ja muodostamiseen, alueen kehittämisperiaatteeseen siitä, että muutos on suunniteltava yhtä tonttia laajempina kokonaisuuksina sekä vähittäiskaupan tarkempaan ohjaamiseen etenkin keskustatoimintojen alueella.

Alue muuttuu paljon asfalttia ja kovia pintoja sisältävästä toimitila-alueesta viihtyisäksi aluekeskukseksi asukkaineen. Hiedanrantaan rakennetaan laaja keskuspuisto, mutta alueelle tavoiteltu suuri asukasmäärä tarvitsee myös pääsyä laajemmille virkistysalueille. Tästä syystä vaiheyleiskaavassa ohjataan ratkaisemaan Hiedanrannan ja Epilänharjun välinen virkistysellinen ja ekologinen yhteys viherkatujen ja laadukkaiden ali- tai ylikulkujen avulla. Alueen pohjoisosassa on kriittinen paikka aivan kuntara-

Kuva Lotta Kauppila

Hiedanrannassa Näsijärven ranta tulee olemaan tärkeä virkistytymisen, oleskelun ja ekologisten yhteyksien vyöhyke. Puustoisuuden säilyttämiseen tulee kiinnittää huomiota.

jalla, jossa on tällä hetkellä virkistysreitit alikulku. Samaan paikkaan on tulossa raitiotiesilta, joten siltasuunnittelun yhteydessä on löydettävä ratkaisuja myös puustoisien yhteyden vahvistamiseksi, jotta yhteys toimisi ekologisesti myös jatkossa.

Alueen asemakaavat tullaan laatimaan yhtä tonttia suuremmissa kokonaisuuksissa ja niissä tarkennetaan yleiskaavan ratkaisuja ja tavoitteita muun muassa osoittamalla tarpeellisten korttelipuistojen, viheryhteyksien sekä kävelyn ja pyöräilyn yhteyksien sijainti. Nykyisille tonteille sijoittuvat uudet kävelyn ja pyöräilyn yhteydet sekä viheraluetarpeet ja julkiset palvelut huomioidaan maankäyttösopimuksissa. Maankäyttösopimuksin voidaan tasata eri maanomistajille koituvaa hyötyä ja haittaa.

Kaupan ohjaamisen ja kerrosalan lisäämisen perustelut

Alueelle sijoittuvan ja täydentyvän vähittäiskaupan ohjaamista varten tehtiin Lielähti-Hiedanrannan alueelle kaupan selvitys. Kaupan selvityksen tavoitteena oli määritellä Lielähti-Hiedanrannan aluekeskuksen rooli ja merkitys kaupunkiseudun kaupan palveluverkossa. Tavoitteena oli myös tehdä perustellut suositukset kaupan laadusta ja mitoituksista koko alueella sekä osa-alueittain. Selvityksessä arviointiin kohdealueen, lähialueen ja markkina-alueen väestönkehitystä ja ostovoiman kehitystä. Maakuntakaavan kaupan mitoituksen periaatteet todetaan selvityksessä muun muassa maankäyttö- ja rakennuslain perusteella vanhentuneiksi, eikä mitoitus luo päivitetyn väestön- ja ostovoiman kehittymisarvion mukaisesti riittävästi edellytyksiä kaupan kehitykselle Lielähdessä ja Hiedanrannassa. Kauppa ei voi kasvaa alueella sen vaatiman asukasmäärän ja ostovoiman kasvusta johtuvan kysynnän mukaisesti, jos pitäydytään maakuntakaavassa osoituksissa enimmäismitoituksissa. Voimassa olevat maakuntakaavan ja siksi myös yleiskaavan kaupan mitoitukset ovat alueen osalta vanhentuneita.

Selvityksessä on tarkasteltu kaupan mitoitusta toteutuneeseen kehitykseen perustuvista päiviteytistä lähtökohdista. Liiketilatarve Lielähteen ja Hiedanrantaan on laskettu maltillisesti. Laskelmassa on otettu huomioon vain läntisen Tampereen väestön ja ostovoiman kasvun kehitys sekä myös se, että osa alueen ostovoimasta suuntautuu verkkokauppaan, osa alueen muihin pienempiin keskuksiin ja osa Tampereen keskustaan. Kun huomioidaan väestön ja ostovoiman kasvu ja se, ettei koko liiketilatarve kohdistu Lielähteen-Hiedanrannan alueelle, on uuden liiketilan mitoitus noin 70 000 kerrosneliometriä vuoteen 2035 mennessä ja 130000 kerrosneliometriä vuoteen 2050 mennessä. Selvityksessä suositellaan kuitenkin vähemmän uutta liiketilaa Lielähteen ja Hiedanrannan alueelle, 30 000–60 000 kerrosneliometriä. Suosituksessa on huomioitu alueen tavoitteet muun muassa asuntorakentamisen ja kaupunkirakenteen kehittämisen suhteen, eli alueelta ei löydy tilaa laskelman mukaiselle kaupan kasvulle.

Vaiheyleiskaavan luonnoksessa on vähittäiskaupan kerrosalaa osoitettu tilaa vaativan kaupan alueelle 30 000 kerrosneliometriä yli maakuntakaavan enimmäismitoituksen ja vähittäiskaupan suuryksikköjen kerrosalaa keskustatoimintojen alueelle 30 000 kerrosneliometriä yli maakuntakaavan enimmäismitoituksen. Lisäksi kaupan laatua ohjataan vyöhykkeittäin niin, että suuryksikköjen sijainti painottuu Paasikiventien varren vyöhykkeelle. Sen itäpuolella on ”hybridivyöhyke”, johon sijainnista riippuen lomitetaan suuryksiköitä, asumista ja näiden yhdistelmiä. Enqvistinkadun ympäristössä painottuu asuminen ja maantasokerrosten liike- ja toimitilat. Sekä Hiedanrannan että Lielähteen keskustaan on osoitettu erikseen kauppakeskusten kerrosalaa.

Selvitykset ja suunnitelmat

Hiedanrannan yleissuunnitelma 2020

Hiedanrannan suunnittelu aloitettiin järjestämällä yleinen arkkitehtuurikilpailu, jonka voittajat laativat kaupunginosan yleissuunnitelman. Yleissuunnitelman kantavina periaatteina ovat tiivis kaupunkirakenne, vanhan tehtaan toimiminen alueen ”sydämenä”, keskustan sijoittuminen tehtaan eteläpuolelle sekä uusi täyttösaari Näsijärveen, jonka kautta kulkee raitiotie Tampereen keskustaan. Suunnitelmassa luotiin myös uusi keskuspuisto uuden Hiedanrannan alueen ja nykyisen Lielahden rakennetun alueen väliin ja yleiset kehittämissperiaatteet Lielahdenkadun eteläpuolisille kortteleille. Hiedanrannan yleissuunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 8.6.2020 jatkosuunnittelun lähtökohdaksi. Yleissuunnitelman maankäyttö- ja liikenneratkaistu ovat voimassa olevan yleiskaavan mukaisia.

Lielahdi-Hiedanranta kaupan selvitys 2021

Kaupan selvityksessä käydään läpi kaupan nykytilanne alueella sekä alueen, lähialueen ja markkina-alueen väestön ja ostovoiman kehitys tulevaisuudessa. Tämän kasvun ja kaupan kehittymisen perusteella on tehty arvio alueella tulevaisuudessa tarvittavasta kaupan määrästä. Lisäksi tulevai-

suuden kaupan laatua ja määrää on arvioitu osa-alueittain. Osa-alueiden pohjana ovat olleet Hiedanrannan ja Lielahden yleissuunnitelmien kehittämistavoitteet alueiden suhteen. Selvityksen perusteella on vaiheyleiskaavaan johdettu kaupan kehittämisen vyöhykkeet, joille on määritelty kaupan laatua ja määrää.

Lielahden yleissuunnitelma ja siihen liittyvät selvitykset 2022

Lielahden yleissuunnitelma koskee Lielahdenkadun pohjoispuolta Ylöjärven rajalle saakka. Sen laatimisen tavoitteena oli sovittaa erilaisia kehityshankkeita alueella toisiinsa. Suunnitelmassa on ratkaistu alueen maankäyttö sekä liikenteen ja raitiotien kehittämisen alueella. Samaan aikaan tehtiin raitiotien tarkentavaa yleissuunnitelmaa Lielahdesta Ylöjärven Leijapuistoon. Yleissuunnitelmaa ja yleiskaavatyötä varten selvitettiin myös alueen luontoarvoja kasvillisuuden, hyönteisten ja lepakoiden suhteen ja tehtiin viitasammakkoseurantaa. Ryrydynpohjassa alueen pohjoisosassa esiintyy viitasammakoita. Lielahden yleissuunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 24.10.2022 alueen jatkosuunnittelun lähtökohdaksi.

Hiedanrannan yleissuunnitelman maankäyttökartta.

Lielahden yleissuunnitelman maankäyttökartta.

Vaikutusten arviointi

Lielähti-Hiedanrannan muutos kaupan ja toimitilojen alueesta keskustatoimintojen alueeksi on jo voimassa olevan yleiskaavan mukaan mahdollista. Vaiheyleiskaavassa ratkaisua on tarkennettu.

Vaiheyleiskaavan ratkaisujen mukaan etenkin kaupan ja sen myötä kaupunkirakenteen tyyppitykset eri alueilla tarkentuvat. Paasikiventien varressa säilyy laajahko alue seudulliselle kaupalle ja muille palveluille. Kaupan alueella pysäköinti säilyy maanvaraisena, mutta pysäköintialueita pyritään viheryttämään ja jäsentelemään pienempiin alueisiin. Enqvistinkadun alue muuttuu täysin toisenlaiseksi asuinkorttelien ja tiivistymisen myötä. Asukaspysäköinti tapahtuu pääasiassa pysäköintilaitoksissa ja korttelipihat ovat maanvaraisia ja mahdollistavat monimuotoisen vihreyden. Etenkin Hiedanrannassa ja Enqvistinkadun varressa, missä raitiotie

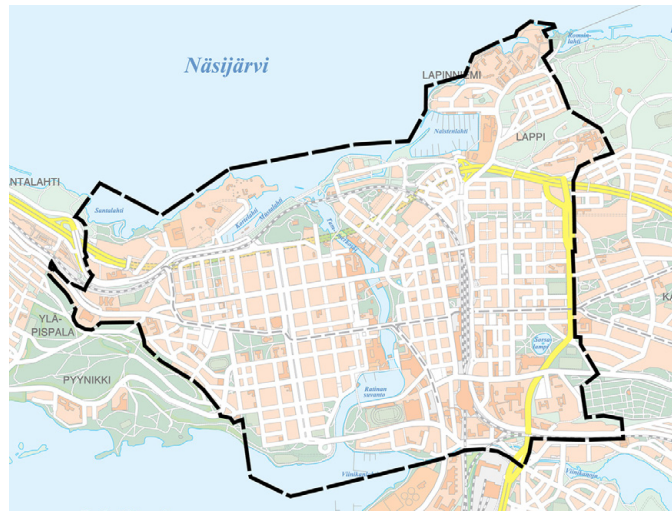
kulkee, on ilme tiivis ja kaupunkimainen maantakerrosten liike- ja toimitilojen myötä. Kauppa menestyy alueella tulevaisuudessakin, kun sen sijainti on liikenteellisesti ja kaupan laadun suhteen oikeissa sijainneissa. Kauppa hyötyy myös lähialueen valtavasta asukasmäärän kasvusta. Paasikiventien varren rakennetta voidaan hyödyntää asuinkortteleiden meluntorjunnassa.

Alueen nykyisten koviin katto- ja asfalttipintojen hallitsema ilme muuttuu vehreämmäksi. Katualueille tuodaan vihreää monikerroksista kasvillisuutta ja katupuita sekä hulevesien käsittelyalueita. Näin pystytään torjumaan pitkien hellejaksojen aiheuttamaa lämpösaarekeilmiötä. Vihreän lisääminen auttaa ihmisten viihtyvyyteen ja ympäristön viilentämiseen, mutta vettä imeyttävät maapinnat ja kasvillisuus auttavat myös tulvien torjunnassa rankkasadejak-

sojen aikana. Alueen pohjoisosissa on runsaasti viitasammakon elinympäristöjä. Uudet korttelit ja raitiotien varikko tulevat sen lähelle, mutta hyvällä detaljisuunnittelulla viitasammakoiden ympäristö voidaan turvata. Suuren asukasmäärän virkistystarpeisiin pyritään vastaamaan kehittämällä yhteyttä Hiedanrannan alueelta Epilänharjun alueelle. Pohjoisessa kuntarajalla pyritään raitiotiesillan rakentamisesta huolimatta löytää ratkaisu, jolla parannetaan liito-oravan puustoista yhteystarvetta väylien yli kohti Teivaalanharjua.

Raitiotien rakentuminen muuttaa kulkutapajakaumaa kestävämmäksi ja tukee kävelyä ja pyöräilyä alueella. Alueelle jää silti paljon seudullista asiointiliikennettä, mikä tapahtuu suurimmaksi osaksi ajoneuvoilla.

Keskusta

Keskustan osa-alue.

Keskustassa on voimassa vuonna 2016 hyväksytty keskustan strateginen osayleiskaava. Osayleiskaava on tavoitteiltaan ja ratkaisuiltaan suurimmaksi osaksi ajantasainen, joten vaiheyleiskaavan 2021–2025 yhteydessä keskustaan ei ole tarpeen tehdä suuria muutoksia. Samanaikaisesti vaiheyleiskaavan laatimisen kanssa on käynnissä keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen. Liikennejärjestelmäsuunnitelmasta johdettuja vaikutuksia arvioidaan vaiheyleiskaavan ehdotuksessa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on keskustan osalta todettu, että vaiheyleiskaavan tarkistamisen keskeiset teemat liittyvät keskustan elinvoiman

vahvistamiseen, hyvään saavutettavuuteen kaikilla liikkumismuodoilla sekä viihtyisään ja ilmastonmuutokseen sopeutuvaan viherympäristöön. Keskustan ollessa osa kantakaupungin vaiheyleiskaavaa, tulee myös varmistetuksi verkostojen jatkuvuus keskustan ja muun kantakaupungin välillä, muun muassa liikenteen ja virkistysreittien osalta.

Kaavaratkaisut

Liikennejärjestelmän ja muun liikkumisen osalta keskustan osa-alueella on päivitetty luonnosvaiheessa joukkoliikenteeseen liittyviä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Kaavamerkinnät on yhdenmuokaistettu muualla kantakaupungissa käytettävien merkintöjen kanssa. Merkinnät liittyvät raitiotiehen, merkittäviin liikenteen kokoojakatuihin ja joukkoliikenteen laatuikäntäviin, ohjeellisiin lähijuna-asemiin sekä vesiliikenteen osalta pienvene- ja lautasatamiin. Kaavassa osoitetut ohjeelliset virkistysyhteydet muodostavat yhtenäisen verkoston, joka on osittain päällekkäinen keskustan strategisessa osayleiskaavassa osoitettujen viher- ja virkistysvyöhykkeiden kanssa ja osittain näitä vyöhykkeitä täydentävä. Ohjeellisen virkistysyhteyden kaavamääräys on viher- ja virkistysvyöhykkeiden kaavamääräystä velvoittavampi, joten päällekkäiset merkinnät ovat perusteltuja.

Kulttuuriympäristön osalta keskustassa on osoitettu alueita ja kohteita uusien selvitysten pohjalta. Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt on osoitettu maakuntakaavaa varten tehdyn selvityksen pohjalta. Erilaisten selvitysten pohjalta kaavassa on osoitettu myös muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet.

Keskustaan on lisätty yleismääräykset, jotka koskevat viherympäristöä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä korkean rakentamisen laatuun liittyvää ohjaamista. Viherympäristön ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta yleismääräyksessä on esitetty muun muassa kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämistä monilajisen puuston ja kasvillisuuden avulla. Korkean rakentamisen osalta yleismääräyksen pääpaino on maisemaan ja kaupunkikuvaan liittyvien vaikutusten huomioimisessa.

Vaiheyleiskaavan ehdotuksen valmistelussa on käytettävissä vuoden 2023 aikana laadittava keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma. Hyvin todennäköisesti liikennejärjestelmäsuunnitelma tulee vaikuttamaan yleiskaavan ehdotuksen ratkaisuihin liikenteen osalta. Liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet ja visio täsmentyvät työn alussa, mutta pormestariohjelman mukaisesti suunnitelma käsittelee kaikki liikennemuodot.

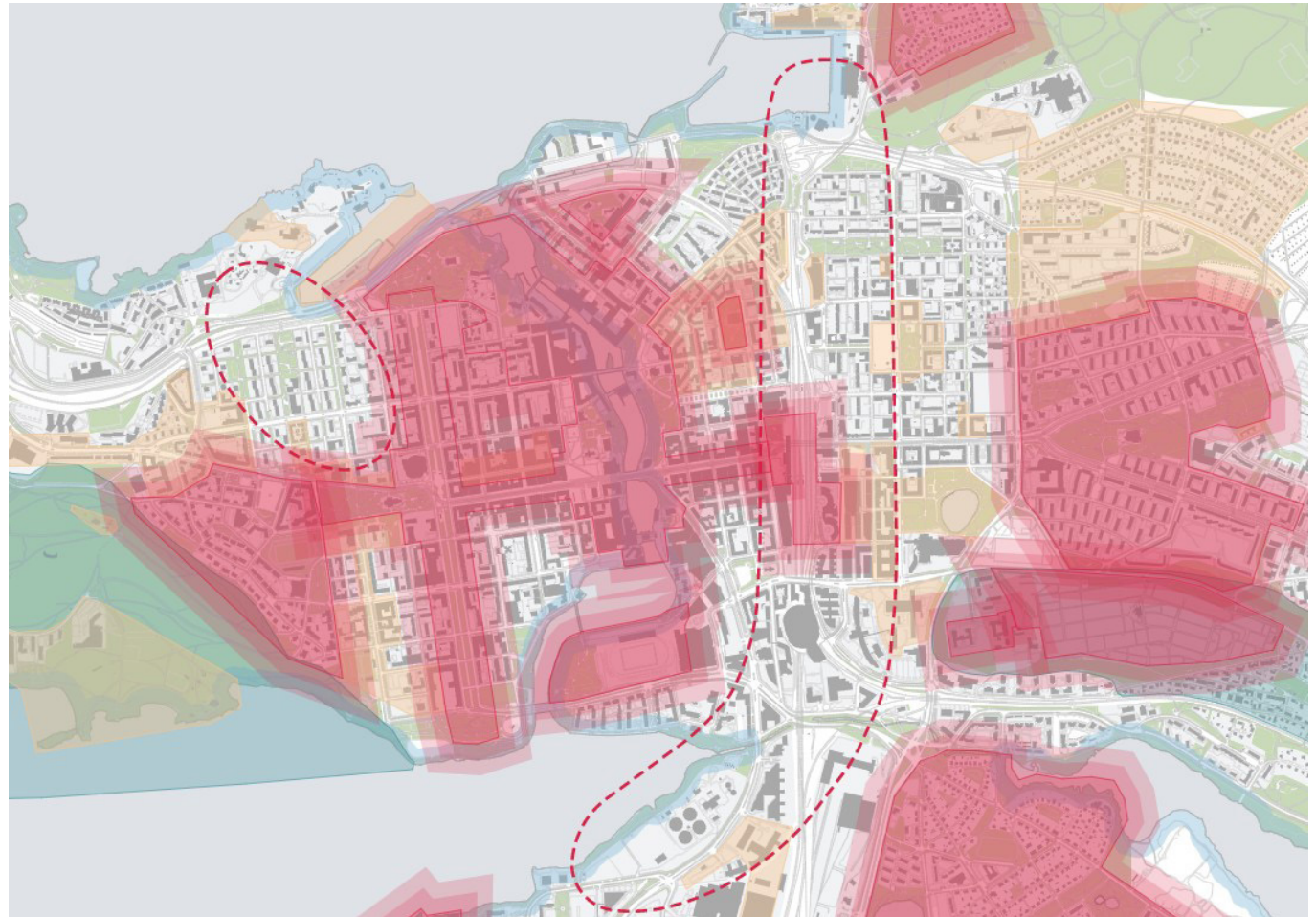
Selvitykset ja suunnitelmat

Korkean rakentamisen selvityksen päivitys

Edellinen keskustan korkean rakentamisen selvitys laadittiin vuonna 2012. Selvitystä päivitettiin vuonna 2022 ensisijaisesti pormestariohjelmassa olevan kirjauksen vuoksi. Selvitys ei anna perusteita laajentaa vuoden 2012 vastaavassa selvityksessä esitettyjä korkeaan rakentamiseen soveltuvia alueita. Vuoden 2012 selvitykseen verrattuna nyt tehdyn selvityksen keskeisimmät uudet teemat ovat erityisesti maiseman ja kaupunkikuvan huomiointiin liittyvät suunnitteluohjeet sekä laajasti kestävyysliittävään osioon "Ilmastonmuutos ja kestävä korkea rakentaminen".

Tammerkosken ylittävät sillat -selvitys

Tammerkosken siltojen selvityksessä on tarkasteltu mahdollisia uusia Tammerkosken ylityspaikkoja, olevien siltojen leventämistä ja paikoin myös kosken suuntaisten reittien kehittämistä. Selvityksen keskeisiä lähtökohtia ovat olleet maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyvät arvot. Selvitys sisältää jokaisen siltapaikan osalta arvioinnin sillan suhteesta mm. kulttuuriympäristöön, maisemaan ja liikenteen verkkoihin.

Korkean rakentamisen vyöhykkeiden sijoittuminen arvoalueiden yhdistelmäkartalla. Kartalla on esitetty valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.

Vaikutusten arviointi

Ohjeellisten virkistysyhteyksien määräys vahvistaa toteutuessaan luonnon monimuotoisuutta ja latvuspeitteisyyden yhtenäisyyttä keskustassa ja keskustan läpi. Tällä määräyksellä vaikutukset kohdistuvat kaavakartalla osoitettuihin katkeamattomiin reitteihin. Kaavan toteutuminen tapahtuu tältä osin palasissa pääasiassa asemakaavojen ja joissain tapauksissa mahdollisesti myös katusuunnitelmien avulla. Kaavan yleismääräys lisää toteutuessaan luonnon monimuotoisuutta viheralueilla, tonteilla, katualueilla ja toreilla. Tältäkin osin käytännön muutokset tapahtuvat pääasiassa asemakaavojen ja katusuunnitelmien välityksellä. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta vaikutuksia keskustan alueella on käsitelty sopeutumisen teeman vaikutusten arvioinnissa.

Joukkoliikenteen osalta vaiheyleiskaavan merkinnät keskustassa ovat paljolti toteavia. Raitiotie on jo lähes rakennettu merkintöjen mukaisena. Joukkoliikenteen laatukäytävät (kaavamerkintä kaupunkirakenteen kannalta merkittävä liikenteen kokoojakatu ja joukkoliikenteen laatukäytävä) voivat vaikuttaa

tilajakoihin Kalevantiellä sekä Tampereen valtatiellä Viinikan liittymän ja Hatanpään valtatie liittymän välisellä osuudella. Näistä Kalevantie on osoitettu joukkoliikenteen laatukäytäväksi jo keskustan strategisessa osayleiskaavassa, joten vaiheyleiskaava ei varsinaisesti tuo muutosta Kalevantielle. Tutkitavilla ohjeellisilla lähijuna-asemilla olisi toteutukseen vaikutusta ainakin lähiympäristön asukkaiden liikkumismahdollisuuksiin, mutta toisaalta tiheä lähijunaseisakkeiden määrä, ja siitä johtuva pysähtely hidastaa kauempaa keskustaan saapuvien matkustamista. Amurin lähijuna-asema toisi toteutukseen yhden lisävaihtoehdon saapua Särkänniemen alueelle.

Kaavakartalla osoitetut maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt tulisivat huomioiduiksi asemakaavoissa todennäköisesti ilman yleiskaavallistakin merkintää. Kaavassa osoitetut muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet ovat suurimmaksi osaksi tuoreiden asemakaavojen alueilla ja perustuvat näissä asemakaavoissa laadittuihin selvityksiin, ja ne on huomioitu asemakaavojen ratkaisuisissa.

Korkeaan rakentamiseen liittyvä yleismääräys vaikuttaa kaikkien tulevien, keskustaan sijoittuvien korkean rakentamisen hankkeiden laatuun ja joissain tapauksissa myös sijaintiin, kun kaavamääräyksen mukaisesti edellytetään maisemaan ja kaupunkikuvaan liittyvien vaikutusten huomioimista. Määräyksen myötä hankkeiden sijaintia myös korkeaan rakentamiseen soveltuvalla vyöhykkeellä tulee tutkia erilaisten analyysien avulla.

Alasjärven itäpuoli

Alasjärven itäpuolen osa-alue.

Alasjärven itäpuolella on tavoitteena mahdollistaa alueen virkistys- ja vapaa-ajan palveluiden kehittäminen ja niiden saavutettavuuden parantaminen siten, että alueen luontoarvot turvataan. Alueen tavoitteena on tarjota tulevaisuudessa kaupunkilaisille ja matkailijoille elämyksiä, luontokokemuksia ja vapaa-ajan palveluita, jotka ovat kestävän kehityksen mukaisia.

Alasjärven itäpuolella vaiheleiskaavassa on täsmennetty alueen luonnonympäristön ominaispiirteitä ja arvoja sekä virkistyskäytön kehittämismahdollisuuksia ja reunaehtoja. Kaavaratkaisussa on tutkittu alueella olevien palvelujen kehittämistä ja saavutettavuutta sekä luontomatkailun toimintojen sijoittumista.

Alueen suunnittelun lähtökohtina on toiminut Kauppi-Niihaman vertaissuunnitteluhankkeen (2018–2019) aineisto, alueen toimijoille toteutettu kysely (2022), Tampereen leirintämatkailun konsepti -selvitys (2022) ja alueelle laaditut luontoselvitykset (2022).

Alasjärven itäpuolen osa-alueella tavoitteena on kehittää virkistyskäyttöä ja luontomatkailun majoituspalveluita kestävän matkailun periaatteiden mukaisesti. Kestävän matkailun periaatteita ovat muun muassa: tuetaan kohteiden arvojen säilymistä ja edistetään niiden suojelua, minimoidaan ympäristön kuormitusta, vahvistetaan paikallisuutta, edistetään kohteiden tuottamaa hyvinvointia ja terveyttä, edistetään paikallistaloudellista kasvua ja työpaikkojen luomista sekä viestitään yhdessä kohteen arvoista ja palveluista (Metsähallitus). Alueen toimintojen ja palveluiden kehittäminen on osa Tampereen matkailunpalveluiden sekä järvi- ja luontomatkailukokonaisuuden kehittämistä. Luontomatkailulla tarkoitetaan matkailua, jonka vetovoimaisuus ja aktiviteetit perustuvat luontoympäristöön ja siellä toteutettavaan toimintaan. Tavoitteena on, että alueelle sijoittuvat palvelut ja toiminnot palvelevat luontomatkailun lisäksi monipuolisesti kaupunkilaisten virkistäytymistä

ja ulkoilua sekä Tampereen kaupungin muuta matkailutoimintaa.

Alasjärvelle sijoittuvat luontomatkailun toiminnot tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että huomioidaan alueen maisema, luontoarvot sekä virkistysreitit ja olemassa oleva luonnonympäristö säilyttään mahdollisimman koskemattomana. Toiminnot tulee toteuttaa vaiheittain ja vaikutuksia ympäristöön tulee seurata. Toimintojen sijoittaminen ja rakentaminen edellyttää asemakaavan tai erillisten käyttösuunnitelmien laatimista alueille. Luontomatkailualueille laaditaan viitesuunnitelmat/yleissuunnitelmat tukemaan kaavaehdotuksen suunnittelua ja vaikutusten arviointia sekä tulevaa asemakaavoitusta ja käyttösuunnitelmien laatimista.

Kuva Laura Vanzo, Visit Tampere

Luontomatkailun vetovoimaisuus ja aktiviteetit perustuvat luonnonympäristöön ja sen tarjoamiin toimintamahdollisuuksiin. Alasjärvi tarjoaa mahdollisuuksia luontokokemuksiin ja virkistäytymiseen ympäri vuoden lähellä kaupunkilaisia.

Kaavaratkaisut

Alasjärven itäpuolen osa-alueelle on annettu yleismääräys alueen luontoarvojen ja ekologisten yhteyksien turvaamiseksi. Lisäksi yleismääräys edellyttää alueen virkistyskäytön ja muun toiminnan pysäköinnin ratkaisemista kokonaisuutena huomioiden tapahtuma-aikainen pysäköinti.

Kaavassa on osoitettu asemakaavoitettaviksi aluekokonaisuudeksi (ohjeellinen asemakaavoitettava alue) Niihamankadun ja Luhtaantien etäläisen osan ympäristöt sekä Luhtaantien pohjoisessa päässä Niihaman ryhmäpuutarhan-alue lähiympäristöineen.

Alasjärven itäpuolen osa-alueella asemakaavoitettavat alueet ja Luhtaantie.

Luontomatkailun palveluiden toimintoja ja sijoittamista on alueella ohjattu viidellä erilaisella kaavamerkinnällä.

Matkailupalveluiden alueet

Asemakaavoitettavia matkailupalveluiden alueita ovat alueet: rm-1, rm-2 ja rm-3. Alasjärventien ja Luhtaantien väliin on osoitettu matkailupalveluiden alue rm-1. Aluetta kehitetään luontomatkailua ja alueen virkistystä palvelevana palvelupisteinä. Alueelle voi sijoittaa enintään 20 kerrosneliömetrin suuruisia majoitusmökkejä. Palvelupisteen palvelut voivat palvella myös alueen muuta virkistystoimintaa, kuten alueella toimivaa hevos- ja koiraurheilutoimintaa sekä ulkoilua. Alueella voidaan kehittää esimerkiksi majoitustoimintaa, ravintola- ja kahvila-palveluita, ohjelmapalvelutoimintaa (ohjatut luonto- ja retkeilypalvelut), välinevuokrausta ja kokoustiloja.

Toritunjärven pohjoispuoliselle alueelle on osoitettu matkailupalveluiden alue rm-2. Alueelle voi sijoittaa enintään 10 kerrosneliömetrin suuruisia metsämökkejä. Majoitusmökkien määrässä ja sijoittamisessa tulee huomioida alueen maisema, luontoarvot ja olemassa olevat virkistysreitistöt. Rakentaminen tulee sopeuttaa luonnonympäristöön

siten, että olemassa oleva puusto ja kasvillisuus säilytetään mahdollisimman koskemattomana. Alueen yhtenäinen metsäinen luonne tulee turvata. Alue tulee rakentaa vaihteittain ja toiminnan vaikutuksia luonnonympäristöön seurata.

Niihaman ryhmäpuutarha-alueen läheisille pelto-alueille on osoitettu matkailupalveluiden alue rm-3. Alueelle voi sijoittaa luontomatkailua ja virkistystä tukevia palveluita, matkailuauto- ja asuntovaunupaikkoja ja enintään 20 kerrosneliömetrin suuruisia majoitusmökkejä. Suunnittelussa ja rakentamisessa tulee huomioida alueen luontoarvot ja olemassa oleva virkistysreitistö. Alueen yhdyskuntateknisiä ratkaisuja tulee kehittää yhdessä ryhmäpuutarha-alueen kanssa.

Ohjeelliset luontomajoitusalueet

Vaiheleiskaavassa on osoitettu ohjeelliset luontomajoitusalueet Luhtaantien länsipuolelle Iso-Hautaniityn alueelle ja Niihamanjärven rantaan. Niihamanmajan koillispuolelle on kaavassa osoitettu lisäksi ohjeellinen telttailulle ja puumajoille varattu luontomajoitusalue. Merkinnät ovat ohjeellisia. Alueiden toteuttaminen edellyttää käyttösuunnitelman laatimista. Käyttösuunnitelmasta tulee käydä

ilmi alueen toimintojen sijoittuminen ympäristöön, luontoarvojen sijainti, rakentamisen määrä ja laajuus, reitistö ja lähiympäristön käyttö. Käyttösuunnitelmassa tulee arvioida rakentamisen ja toiminnan vaikutuksia ympäristöön sekä pyytää lausunnot kaavoitukselta ja ympäristönsuojelulta. Rakentaminen alueille on yhdyskuntalautakunnan myöntämän poikkeamisluvan varaista.

Ohjeellisille luontomajoitusalueille voi sijoittaa käytösuunnitelman mukaisesti enintään 10 kerrosneliömetrin suuruisia kevytrakenteisia metsämökkejä. Majoitusmökkien määrässä sekä sijoittamisessa tulee huomioida alueen maisema, luontoarvot ja virkistysreitistöt. Rakentaminen tulee sopeuttaa luonnonympäristöön siten, että olemassa oleva puusto ja kasvillisuus säilytetään mahdollisimman koskemattomana.

Ohjeelliselle telttailulle ja puumajoille varatulle luontomajoitusalueelle voidaan sijoittaa kestävä matkailua tukevia majoituspuumajoja, telttapaikoja ja puihin sijoitettavia teltoja (tentsile). Toimintojen sijoittaminen ja rakentaminen tulee sopeuttaa luonnonympäristöön siten, että olemassa oleva puusto ja kasvillisuus säilytetään mahdollisimman koskemattomana.

Niihaman ryhmäpuutarha ja palstaviljelyalue

Niihaman ryhmäpuutarhan alue on vaiheyleiskaavassa osoitettu ohjeellinen ryhmäpuutarha-alue merkinnällä. Niihaman Ryhmäpuutarhayhdistyksellä ei ole tavoitteena laajentaa toimintaansa. Ryhmäpuutarhan ja matkailupalveluiden alueen (rm-3) väliin on vaiheyleiskaavassa osoitettu ohjeellinen palstaviljelyalue. Palstaviljelyalue toimii vaihettumisvyöhykkeenä eri toimintojen välillä.

Matkaparkki

Matkaparkkialueet ovat osa kantakaupungin city-camping-konseptia (Tampereen leirintämatkailun konsepti, FCG 16.6.2022). Tampereen leirintämatkailun konseptityössä (2022) tunnistettiin mahdollisia matkaparkkialueita seitsemän, joista yksi on vaiheyleiskaavassa matkaparkki-kohdemerkinnällä osoitettu Alasjärven nykyinen liityntäpysäköintialue. Matkaparkki on lyhytaikaiseen, 1–2 yön kestävään, matkailuautojen ja asuntovaunujen leiriytymiseen tarkoitettu paikka. Matkaparkkikokonaisuutta tulee tutkia laajemmin ja tarkemmin omana selvitystyönä.

Virkistysreitistö, jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien kehittämistarpeet

Retkeilyn kehitysohjelman 2021–2025 (2020) mukaisesti Tampereen kaupunki on edistänyt

- Ohjeellinen virkistysyhteys, kartta 2
- Ohjeellinen ratsastusreitti, kartta 5
- Jalankulun ja pyöräilyn yhteyden kehittämistarve, kartta 5
- Alasjärven itäpuolen osa-alueen raja

reitistösuunnittelua ja opastuksen kehittämistä Kauppi-Niihaman alueella (Ekokumppanit Oy). Vaiheyleiskaavassa on esitetty kartalla 2 yleiskaavallisten yhteyksien reitistöluonnokset.

Vaiheyleiskaavassa Alasjärven itäpuolen osa-alueella on osoitettu ohjeellinen ratsastusreitti. Ratsastusreitintä sijainti määritellään tarkemmin yksityiskohtaisemmassa kaavassa tai suunnitelmassa. Reitintä suunnittelussa tulee turvata alueen luontoarvot ja ottaa huomioon alueen muu virkistyskäyttö. Erityistä huomiota on kiinnitettävä eri virkistysreit-

tien risteämisen turvallisuuteen ja opastukseen. Muu alueen virkistysreitistö on osoitettu kartalla 2, Viherympäristöt ja vapaa-ajan palvelut, ohjeellinen virkistysyhteys -merkinnällä.

Nykyiset Niihamankatu ja Luhtaantie on osoitettu jalankulun ja pyöräilyn yhteys- tai kehittämistarve -merkinnällä. Kyseisellä välillä on tavoitteena kehittää liikkumisen turvallisuutta sekä virkistys- ja luontomatkatilapalveluiden saavutettavuutta. Luhtaantie on tarkoitus asemakaavoittaa koko matkaltaan.

Luonto

Vaiheyleiskaavassa on yleismääräyksen lisäksi edellytetty luonnonarvojen ja maiseman huomiointia osa-alueen matkatilapalveluiden sekä luontomajoitusalueiden merkinnöissä. Näiden lisäksi vaiheyleiskaavassa on osa-alueen asemakaavoitettavilla alueilla osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät aluekokonaisuudet. Alueiden suunnittelussa, käytössä ja hoidossa tulee turvata luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät elinympäristöt ja lajiesiintymät. Viheryhteys-merkinnällä on osoitettu asemakaavoitettavilla alueilla säilytettävät viheryhteydet ja kehitettävät viheryhteystarpeet. Suunnittelussa ja alueelle kohdistuvissa toimenpiteissä on turvattava ekologisten yhteyksien ylläpitäminen eri elinympäristöjen välillä.

Kauppi-Niihaman luonnonympäristön keskeinen arvo on metsäalueen yhtenäisyys. Vaiheyleiskaavassa yhtenäinen metsäalue -merkinnällä on osoitettu osa-alueen luonnonympäristöltään yhtenäinen metsäaluekokonaisuus. Aluetta on ylläpidettävä ja kehitettävä yhtenäisenä, toiminnoiltaan ja luonnonympäristöltään monipuolisena metsäalueena. Alueen suunnittelussa, käytössä ja hoidossa tulee ottaa huomioon toimivien ekologisten yhteyksien sekä laadukkaiden virkistysyhteyksien turvaaminen, kehittäminen ja kytkäytyminen muille alueille. Alueella on turvattava sekä luonto- ja maisemalliset arvot että metsätalouden toiminta- ja kehittymisedellytykset.

Selvitykset ja suunnitelmat

Tampereen leirintämatkailun konsepti 2022

Leirintämatkailun uudenlaisen verkostomaisen palvelukokonaisuuden hahmottamiseksi käynnistettiin vaiheyleiskaavatyön 2021–2025 yhteydessä Tampereen leirintämatkailun konseptointiselvitys yhteistyössä yleis- ja asemakaavoituksen, kiinteistötoimen, elinkeinoyksikön ja Visit Tampereen kanssa.

Työssä tarkasteltiin yleisiä matkailun trendejä ja miten näitä voisi ottaa huomioon Tampereen leirintämatkailun kehittämisessä. Näiden pohjalta suunnittelun tueksi laadittiin visio ja konsepti.

Työssä esitettiin Alasjärven alueelle erilaisten toimintojen alustavia ja mahdollisia sijoittumisvaihtoehtoja. Tehtyjen tarkasteluiden pohjalta laadittiin liiketoimintamahdollisuuksien kannattavuustarkasteluita ja investointitarpeita.

Selvityksen johtopäätöksenä Alasjärvi-Niihaman alue on nähtävissä potentiaalisena citycamping- ja lähimatkailualueena, joka voi palvella sekä paikallisia asukkaita että matkailijoita. Palvelukokonaisuutta täydentävät matkaparkkitoiminta tapahtuma-alueiden ja julkisten kulkuyhteyksien läheisyydessä sekä mahdollinen tapahtuma-aikainen kehitettävä majoitustoiminta.

Selvitystyössä esitettyjä mahdollisia ja vaihtoehtoisia toiminnan sijoittumisvaihtoehtoja on tarkistettu alueen nykyisten toimijoiden kehittämistavoitteiden ja kesällä 2022 täydentyneen luontotiedon pohjalta. Konseptissa esitetty citycamping teema Alasjärvellä on vaiheyleiskaavassa kytketty luontomatkailuun. Vaiheyleiskaavassa osoitetaan luontomatkailun erilaisten toimintojen sijoittumisen alueet ja ohjataan laatua sekä reunaehtoja.

Alasjärven itäpuolen luontoselvitys 2022

Työssä inventoitiin luontotyytit, kasvillisuus (myös vieraslajit), lahoppuusto, linnusto, lepakot, liito-oravat, viitasammakot ja hyönteisille potentiaaliset alueet. Työn tavoitteena oli selvittää alueen luonnonympäristön erityispiirteet ja löytää suojelua ja säilyttämistä vaativat luonnon monimuotoisuuden ja suojelullisesti arvokkaan lajiston kannalta merkittävät alueet. Selvitysalue on kooltaan 284 hehtaaria.

Selvitysalueelta rajattiin yhteensä 51 arvokasta kasvillisuus- ja luontotyyppikonaisuutta. Alueella esiintyvät arvokohteet ovat lehtoja, avo- ja metsäluhtia, ojittamattomia korpia, tihkupintoja, noroja, lähteikköjä sekä runsaslahoppuustoisia tai muutoin rakenteeltaan monimuotoisia kangasmetsäalueita. Alueiden arvo perustuu ensisijaisesti edustavien uhanalaisten tai silmälläpidettävien luontotyyppien tai luonnontilaisten tai sen kaltaisten, vesilain 11§:n mukaisten vesiluontotyyppien esiintymiseen. Osalla kohteista esiintyy myös luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Maastokartoituksissa selvitysalueella ei havaittu uhanalaista tai luontodirektiivin liitteen IV(b) mukaista putkilokasvilajistoa. Alueella esiintyy yleisenä uhanalaista (EN) ja rauhoitettua lahokaviosammalta, jonka esiintymistä on selvitetty Tampereen lahokaviosammalselvityksessä vuonna 2021 (FCG 2021).

Asutuiksi havaitut liito-oravan elinympäristöt keskittyivät Jyväskylätien läheisyyteen. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdysalueita havaittiin neljä; näistä kolme Niihamajärven rannoilta. Huomionarvoisista lintulajeista alueelta havaittiin seitsemän uhanalaista, kymmenen silmälläpidettäväksi luokiteltua ja seitsemän lintudirektiivin liitteen I lajia (osin samoja lajeja). Petolintulajeista alueen pesimälajistoon kuuluvat ainakin lehtopöllö ja varpushaukka. Alueelta rajattiin yhteensä yhdeksän linnustokohdetta.

Alueelta löydettiin lepakoille tärkeitä ruokailualueita (luokka 2) sekä lajin muutoin aktiivisesti käyttämiä alueita (luokka 3). Alueet keskittyivät etenkin Alasjärven ja Niihamajärven läheisyyteen sekä ryhmäpuutarha-alueen tuntumaan. Kartoituksissa ei havaittu todennäköisiä lepakoiden lisääntymis- tai levähdysalueita (luokka 1). Selvitysalueelta löydettiin pääasiassa pohjanlepakoita, ja vain vähän viiksisiippaa ja/tai isoviiksisiippaa. Mahdollisesti huomionarvoisille hyönteislajeille tärkeitä alueita rajattiin kahdeksan.

Arvokkaat luontoalueet on rajattu yleiskaavaluonnoksessa maankäytön merkintöjen ulkopuolelle. Osa-alueen asemakaavoitettaville alueille sijoittuvat

Kuva FCG Finnish Consulting Group Oy

Viitasammakon elinympäristöä Niihamajärvellä.

luontoarvokohteet on merkitty yleiskaavaluonnokseen luo-alueina ja arvokohteiden väliset ekologiset yhteydet viheryhteys-merkinnällä. Kartalle 2 lisättiin liito-oravan kulkuyhteyksien pohjalta kaksi Jyväskylätien ylittävää ekologista yhteyttä.

Vaikutusten arviointi

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Kauppi-Niihaman virkistysalueen ja -palveluiden saavutettavuus paranee erityisesti Koilliskeskuksen ja Atalan suunnista tie- ja katu ympäristön sekä virkistysreitistön (osoitettu kartalla 2, Viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut) kehittämisen myötä. Alueen virkistyspalvelut monipuolistuvat tarjoten asukkaille ja matkailijoille luontokokemuksia, erilaisia

elämyksiä ja vapaa-ajan palveluita. Liikenneympäristön kehittäminen parantaa alueen turvallisuutta (Luhtaantie).

Koska kehittyviin palveluihin ja toimintoihin on pääsy Luhtaantien kautta, ranta-alueen loma-asumiseen kehityksellä ei ole suurta vaikutusta. Sen sijaan siirtolapuutarha-alueen lähiympäristössä saattaa näytettyä aikaisempaa vilkkaampaa ihmistoimintaa.

Palveluskoirakentän kehittäminen matkailupalveluiden alueena ei mahdollista toiminnan jatkumista nykyisen kaltaisena. Toiminta on yhteensovitettava alueelle merkittävästi supistettuna tai toiminnalle tulee löytää uusi sijainti.

Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

Vaiheleiskaavaratkaisulla ei ole merkittäviä vaikutuksia alueen maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan tai ilmastoon. Merkittävimmät matkailupalveluiden toimintojen alueet sijoittuvat palveluskoirakentän alueelle (rm-1) ja Niihaman ryhmäpuutarhan viereisille peltoalueille (rm-3). Palveluskoirakentän matkailupalveluiden alueen (rm-1) rakentaminen on liitettävissä vesihuoltoverkostoon. Niihaman ryhmäpuutarhan yhteydessä olevan matkailupalveluiden alueen (rm-3) ja ohjeellisen palstaviljelyalueen

(rp-1) teknisen huollon suunnittelu on hyvä yhteensovitettava ryhmäpuutarha-alueen kesävesijärjestelmän kunnostussuunnittelun kanssa. Luhtaantien kehittäminen, erityisesti kävelyn ja pyöräilyn yhteyden toteuttaminen, vaikuttaa tien lähiympäristön maastonmuotoihin.

Palvelut ovat pääosin saavutettavissa hyvin joukkoliikenneyhteyksillä sekä kevyenliikenteen yhteyksien ja kehittyvien virkistysyhteyksien kautta. Kaavaratkaisu ei lisää merkittävästi yksityisauton käytön tarvetta ja sillä on positiivinen vaikutus ilmaston näkökulmasta.

Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

Asemakaavoitettavaksi osoitetuilla alueilla on eniten maankäytön yhteensovittamisen tarvetta. Näillä alueilla kaavassa on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet ja näiden väliset viheryhteydet. Kaavassa osoitetuilla matkailupalveluiden alueilla ei esiinny arvokkaita luontotyyppisiä tai suojelullisesti arvokkaan lajiston kannalta tärkeitä elinympäristöjä. Kaava ohjaa rakentamisen sopeuttamiseen luonnonympäristöön siten, että olemassa oleva puusto ja kasvillisuus säilytetään mahdollisimman koskemattomana. Lisäksi kaava ohjaa yhtenäisen metsäaluekokonai-

suuden ja sen sisältämien arvojen huomioimiseen alueeseen kohdistuvassa suunnittelussa, käytössä ja hoidossa.

Virkistystoimintojen kehittäminen lisää virkistyskäyttöä alueella. Lisääntyvästä virkistyskäytöstä ei todennäköisesti kuitenkaan aiheudu merkittävää kasvillisuuden kulumista. Alueella on jo nykyisellään tiheä ja aktiivisessa käytössä oleva polkuverkosto. Virkistysreitistön kehittäminen ohjaa käyttäjiä opastetuille reiteille mahdollistaen ympäristön kuluminen ohjaamisen ja luonnonympäristön säilymisen edistämisen. Näin kulumisen ei myöskään kohdistu arvokkaille kasvillisuus- ja luontotyyppikohteille. Matkailupalveluiden alueet tulee kaavan mukaan toteuttaa vaihteittain ja vaikutuksia alueen luontoon tulee seurata. Tämä mahdollistaa, että mahdollisiin haitallisiin vaikutuksiin voidaan ajoissa reagoida ja tarkistaa suunnitelmia sekä toimintaa.

Virkistystoimintojen kehittäminen lisää pysäköinnin tarvetta alueella. Kaavan mukaisesti pysäköintiä on alueella tarkasteltava kokonaisuutena yhteensovitettuna eri toimintojen tarpeet sekä tapahtuma-aikainen pysäköintitarve. Pysäköintialueiden yhteiskäyttö vähentää yksittäisten pysäköintialueiden rakentamisen tarvetta.

Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen

Kauppi-Niihaman virkistyspalvelut ovat tällä hetkellä painottuneet alueen länsiosiin, erityisesti Kaupin urheilupuiston alueelle. Alasjärven-Niihaman alueen kehittäminen lisää ja monipuolistaa virkistyspalveluita Kauppi-Niihaman itäosissa, Koilliskeskuksen aluekeskuksen ympäristössä. Kartalla 2 osoitettu virkistysyhteyksien kehittäminen kytkee alueen paremmin Koilliskeskuksen sekä Atalan alueen virkistysverkostoon.

Alueen palvelut ovat jo tänä päivänä saavutettavissa joukkoliikenteellä sekä kävelyn ja pyöräilyn yhteyksien kautta. Saavutettavuus joukkoliikenteellä paranee tulevaisuudessa merkittävästi raitiotien rakentamisen myötä. Kehittyvät palvelut lisäävät kuitenkin alueelle suuntautuvaa liikennettä ja se edellyttää liikennejärjestelyiden parantamista. Luhtaantien turvallisuuden kehittämisen tarve on tullut esille asukaspalautteessa. Alueen toimintojen

ja palveluiden kehittäminen edellyttää Luhtaantien kunnostamista. Tieympäristön kehittäminen lisää palveluiden saavutettavuutta sekä turvallisuutta erityisesti Luhtaantien varrella. Alasjärven alueen saavutettavuuden ja palveluiden parantaminen (muun muassa pysäköintialueiden kehittäminen) sekä monipuolistaminen vähentää mahdollisesti liikennepainetta laajemmin muualla Kauppi-Niihaman alueella.

Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Alueen kehittäminen painottuu rakennetun ympäristön läheisyyteen Alasjärven itäpuolen ympäristöön, Niihaman ryhmäpuutarhan ympäristöön sekä Niihamanjärvellä Niihaman majan ympäristöön.

Matkailupalveluiden toiminnot Niihaman ryhmäpuutarha-alueen yhteydessä sijoittuvat avoimille viljelyalueille muuttaen niiden maisemakuvallista luonnetta rakennetuksi ympäristöksi.

Alasjärven itäpuolen osa-alue kuuluu osittain Tampereen kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen. Kauppi-Niihaman erityisiä arvoja ovat yhtenäiset metsäalueet sekä niiden merkitys ekologisina yhteyksinä. Vaiheleiskaava edistää ja turvaa kansallisen kaupunkipuiston arvojen säilymistä. Vaiheleiskaavassa on osoitettu säilytettävä yhtenäinen metsäalue. Luontomatkailun palveluiden toiminnot sijoittuvat pääasiassa nykyisten toimintojen yhteyteen ja metsäalueelle sijoittuvat toiminnot ovat pienimuotoisia. Kaavamääräyksissä edellytetään luonnonympäristön arvojen turvaaminen.

Vaikutukset elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen

Kaava turvaa alueella toimivien yritysten säilymistä ja toiminnan kehittämisen. Kaava luo edellytyksiä uusien yritysten toimintojen kehittymiselle alueella esimerkiksi ohjelmapalveluyrittämiselle.

Teemasisältöjen lisäksi tehtävät tarkistukset

Kartalle 1 Yhdyskuntarakenne tehtävät tarkistukset

Yhdyskuntarakenteen kartalla 1 on päivitetty yleismääräystä vaiheyleiskaavaan kuuluvien karttojen lukumäärän osalta. Kantakaupungin yleiskaavassa on nyt viisi karttalehteä aikaisemman neljän karttalehden sijaan. Kartalla 1 viheralueita koskevaa yleismääräystä on päivitetty ja kartalle on lisätty kaupunkivihreän kehittämisalueet, joiden tavoitteena on parantaa ilmastomuutokseen sopeutumista, mistä on kerrottu enemmän sopeutumisen teeman otsikon alla.

Edellisen valtuustokauden 2017–2021 vaiheyleiskaavan hyväksymiskäsittelyssä kaupunginvaltuusto teki toivomusponnen, että *joukkoliikenteen laatu-käytävien määrää on lisättävä keskeisille reiteille seuraavassa kantakaupungin yleiskaavassa siten, että keskusta on jatkossakin saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla*. Valtuuston ponnen pohjalta vaiheyleiskaavassa on osoitettu laajennukset muun muassa

Tesoman alueelle, Hatanpäältä Vuorekseen, Nekalientielle, Turtolankadulle, Messukylänkadulle, Juvankadulle, Sammon valtatielle ja Aitolahden tielle. Laajennettuja katuja koskeva yleiskaavamääräys on voimassa olevan yleiskaavan määräys ”Kaupunkirakenteen kannalta merkittävä liikenteen kokoojakatu ja joukkoliikenteen laatukäytävä”. Joukkoliikenteen osalta Vihiojalta on poistettu toteutumaton vaihtopysäkki ja osoitettu Rantaperkiöön uusi vaihtoterminaali, jonka yhteyteen voidaan paremmin tutkia myös seudullisen liityntäpysäköinnin mahdollisuutta.

Lielahden voimalaitoksen alueelta kumotaan laajentuvan keskustan (c-3) erityisominaisuusalueen merkintä. Merkintä on tarpeeton, sillä Tampereen sähkölaitoksen tavoitteena on kehittää aluetta energiantuotantotoiminnoille. Alueen kautta tavoitellaan edelleen katuyhteyttä Hiedanrannan ja Epiälän välille.

Kartalle 3 Rakennusperintö tehtävät tarkistukset

Keskustan osa-alueelle on lisätty kaksitoista maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön merkintää. Kulttuuriympäristöistä neljä on osoitettu alueina ja kahdeksan kohdemerkinnöillä. Kahdeksasta kohdemerkinnästä kahdessa on käytetty useampaa kohdemerkintää: kohteessa M25 on kaksi erillistä kohdesymbolia ja kohteessa M31 viisi. Merkintätapa näiden osalta on yhteneväinen Pirkanmaan maakuntakaavan kanssa.

Tehtyihin selvityksiin perustuen kaavakartalle on osoitettu neljä uutta muinaisjäännöstä ja 19 uutta muuta arkeologista kulttuuriperintökohdetta. Jälkimmäisiä on osoitettu erityisesti keskustan osa-alueelle. Muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden määrä kaavakartalla on lisääntynyt pääasiassa siksi, että keskustan strategisessa osayleiskaavassa muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita ei ollut osoitettu kaavakartalla.

Kartalle 4 Kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdysluntatekninen huolto tehtävät tarkistukset

Ympäristöterveyden osalta on kartalla 4 on päivitetty kemikaalilaitoksen konsultointivyöhykkeet TUKES:n uusimman listauksen mukaisesti. Aiemmin kaavakartalla ollut melu- ja ilmanlaatuselvitystarpeen harkinta-alue on muutettu koko kaava-alueksi koskevaksi yleismääräykseksi.

Yhdyskuntateknisen huollon osalta on päivitetty toteutuneet ja uudempien suunnitelmien mukaiset kohteet. Vesihuollon merkinnät päivitetään tarvittaessa vaiheyleiskaavan ehdotusvaiheessa.

Kestävän vesihuollon hulevesiä koskevat merkinnät tullaan pääosin päivittämään kaavan ehdotusvaiheessa, kun kaupungin hulevesiohjelma ja valuma-alue selvitys ovat valmiina. Luonnosvaiheessa on päivitetty merkittävät uomat tai vesireitit kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvityksen (2022) perusteella.

Keskustan strategisesta osayleiskaavasta kumottavat kaavamerkinnot

Keskustan strategisesta osayleiskaavan kartalla 1 (maankäyttö) ja kartalla 2 (liikenne) osoitetut joukkoliikenteen laatukäytävät kumotaan. Kumoaaminen tehdään, jotta joukkoliikenteeseen liittyvät kaavamerkinnot ja -määräykset saadaan yhtenäisiksi koko kantakaupungin alueella.

Asuntovaltaisen täydennysrakentamisen vyöhykkeen kaavamerkintä Eteläpuistossa kumotaan. Kumoaaminen johtuu pormestariohjelman kirjauksesta, jonka mukaan asuntorakentamista ei kaavoiteta Eteläpuisto-kadun eteläpuoleiselle alueelle, vaan sitä kehitetään virkistyskäytön lähtökohdista. Eteläpuistossa jää voimaan keskustan strategisen osayleiskaavan viherympäristöön ja rantojen virkistyskäyttöön liittyviä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä, jotka edelleenkin ohjaavat alueen kehittämistä.

Osayleiskaavan satamia ja venesatamia koskeva kaavamerkintä kumotaan. Kaikki neljä satamaa osoitetaan kaavassa kuitenkin uudella kaavamerkinnällä, jonka kaavamääräys on yhteneväinen kantakaupungin muiden satamia koskevien määräysten kanssa.

Vaiheyleiskaavan merkinnät ja määräykset

Kartta 1 - Yhdyskuntarakenne sivu 45

Kartta 2 - Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut sivu 50

Kartta 3 - Kulttuuriperintö sivu 55

Kartta 4 - Kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto sivu 59

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

- Tesoman asemanseutu sivu 62

- Lielähti-Hiedanranta sivu 65

- Keskusta sivu 67

- Alasjärven itäpuoli sivu 71

Kumottavat merkinnät ja määräykset sivu 74

Kaavamääräykset ja soveltaminen

Yleiskaavakartat 1–4 esitetään A3 koossa, mittakaavassa n. 1:60 000. Valtuustokauden 2021–2025 vaiheyleiskaavan osa-alueita koskeva kartta 5 esitetään neljällä karttalehdellä koossa A3, mittakaavassa n. 1:13 000. Yleiskaavamerkintöjen pohjana on soveltuvin osin käytetty ympäristöministeriön opasta kaavoissa käytettävistä merkinnöistä ja määräyksistä. Yleiskaavan strategisuudesta johtuen vaiheyleiskaavassa on paikalliseen tarpeeseen muodostettuja kaavamerkintöjä. Yleiskaavan pohjakartta on yleistetty kuvaus kanta-kaupungin liikenneverkosta ja rakennetuista alueista.

Kartta 1 - Yhdyskuntarakenne

YLEISMÄÄRÄYS

Yleiskaavan käyttötarkoitusalueilla voidaan sallia käyttötarkoituksesta poikkeavaa rakentamista, mikäli siitä ei aiheudu haittaa alueen pääasialliselle käyttötarkoitukselle. Asemakaavoitusta ja muuta alueidenkäytön suunnittelua ohjataan yleiskaavan kartoilla 1–5.

Yleiskaavan RA ja R -alueilla yleiskaavaa voidaan käyttää MRL 72 §:n mukaisesti rakentamisen ohjaamiseen. Muilla alueilla rakentaminen edellyttää pääsääntöisesti asemakaavaa.

Rakennettaessa yli 50 metriä korkeita tuulivoimaloita tulee pyytää erillinen lausunto Puolustusvoimilta.

Seudullisen vähittäiskaupan suuryksiköiden alarajat ovat paljon tilaa vaativan kaupan osalta 15 000 k-m², keskustahakuisen vähittäiskaupan osalta 10 000 k-m² ja päivittäistavarakaupan osalta 5 000 k-m².

Keskustatoimintojen alueiden ulkopuolelle ei saa sijoittaa yli 4 000 k-m² suuruisia vähittäiskaupan suuryksiköitä ja myymäläkeskittyviä.

Tarkistettu yleiskaavakarttojen määrä.

Merkinnän kuvaus

Käyttötarkoitusaluemerkinnoilla on osoitettu alueiden maankäyttötavoite asemakaavan muutoksille. Pääkäyttötarkoituksen kanssa ristiriidassa olevia asemakaavoja tulisi tarkistaa ensisijaisesti yleiskaavan pääkäyttötarkoituksen mukaiseksi. Muussa tapauksessa asemakaavassa on osoitettava, että toiminnasta ei aiheudu haittaa alueen pääasialliselle käytölle. Asemakaavaa laadittaessa on huomioitava kaavakarttojen 1-5 merkinnät ja määräykset. Yleiskaavassa loma-asumiseen ja yhteisöjen

loma-asumiseen on osoitettu olemassa olevia ja rakennettuja rantaan rajautuvia kiinteistöjä, joille voidaan myöntää rakennuslupa suoraan yleiskaavan pohjalta ja joille ei laadita asemakaavaa. Muualla edellytetään asemakaavaa tai suunnittelutarveratkaisua ennen rakennusluvan myöntämistä. Tuulivoimalan korkeudella yli 50 metriä tarkoitetaan korkeutta maanpinnasta. Vähittäiskaupan suuryksiköllä tarkoitetaan myös useasta myymälästä koostuvaa vähittäiskaupan keskittymää, joka on vaikutuksiltaan verrattavissa vähittäiskaupan suuryksikköön. Samanlainen tulkinta koskee myös seudullisesti merkityksellisiä vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Yhtenäinen siniviherrakenne on turvattava ja lisättävä siniviherrakenteen luonnon monimuotoisuutta.

Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilyminen ja hyvä saavutettavuus tulee turvata. Suunnittelussa tulee varmistaa alueiden kytkeytyminen keskuspuistoverkoston sekä säilyminen lähivirkistykseen soveltuvina, ääniympäristöltään miellyttävinä ja luonnon monimuotoisuutta tukevinä alueina.

Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden laatua tulee kehittää. Nykyisillä toimitila-alueilla, jotka muuttuvat asumisen ja keskustatoimintojen alueiksi, viheralueiden määrää tulee lisätä.

Olemassa olevien katu-, kortteli- ja puistopuiden määrä on säilytettävä.

Yleismääräykseen lisätty ilmastonmuutoksen sopeutumiseen liittyviä kehittämistavoitteita.

Merkinnän kuvaus

Erilaisista vesistöistä ja viherpeitteisistä alueista muodostuva ja toisiinsa kytkeytyvä siniviherrakenne on perusta ilmastonmuutokseen sopeutumiselle sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja turvaamiselle kaupunkirakenteessa. Siniviherrakenne toimii hiilinieluna ja siten hillitsee ilmastonmuutosta. Siniviherrakenteen puuston ja muun kasvillisuuden tulee olla luonnon monimuotoisuutta vahvistavaa ja ilmastokestävää sekä mahdollisuuksien mukaan paikallista lajistoa suosivaa. Ilmastokestävällä lajistolla tarkoitetaan monilajista kasvillisuutta, jonka tutkimustiedon perusteella oletetaan selviävän muuttuvassa ilmastossa. Siniviherrakenteen monimuotoisuuden vahvistaminen myös lisää siniviherrakenteen valmiutta sopeutua ilmastonmuutokseen.

Suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa puistoja ja virkistysalueita tulee tarkastella riittävän laajoina aluekokonaisuuksina varmistaen virkistysalueiden ja -palveluiden riittävyys, verkostomaisuus sekä yhteyksien virkistykseen ja ekologinen toimivuus. Tavoitteena on turvata ja kehittää koko kaupungin kattava, hyvin saavutettava ja monimuotoinen viherverkosto, varmistaa nykyisille ja tuleville asukkaille monipuoliset virkistyspalvelut ja mahdollisuudet luontokokemuksiin sekä hillitä ilmastomuutosta ja sopeutua sen aiheuttamiin vaikutuksiin. Taajamien virkistysalueilla tavoite on, ettei melutaso ylitä valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaisia ohjevoja (keskiäänitaso LAeq päivällä klo 7-22 55 dB ja yöllä klo 22-7 50 dB). Tämän lisäksi tavoitellaan ääniympäristöltään miellyttävien arkiympäristöjen säilymistä ja kehittämistä yhdyskuntalautakunnan asettamien (27.8.2019

§ 229) melulinjausten mukaisesti. Tavoitteena on säilyttää ja kehittää asukkaiden hyvin saavutettavissa olevia hiljaisia virkistysalueita tai virkistysalueiden osia, joilla melun keskiäänitaso ei ylitä päivällä arvoja 50 dB eikä yöllä 45 dB.

Kaupunkipuilla tarkoitetaan rakennetun ympäristön istutettuja ja yksittäisiä luontaisesti kasvaneita puita. Kaupunkipuu voi olla pihapuu, puistopuu tai katupuu ja kasvaa tien varrella, joutomaalla, kylässä tai kaupungissa. Yhteistä kaupunkipuulle on, että ne ovat alttiita ihmisen vaikutuksille ja puiden hoito on usein yksilöllistä. Taajamametsät jätetään tämän tarkastelun ulkopuolelle.

KESKUSPUISTOVERKOSTO

Keskuspuistoverkosto muodostaa kantakaupungin viheralueverkoston ja ekologisen verkoston rungon. Yhtenäinen keskuspuistoverkosto on turvattava. Keskuspuistoverkosta on kehitettävä luonnonympäristöltään ja lajistoltaan monimuotoisena viheraluekokonaisuutena. Keskuspuistoverkoston alueet palvelevat ilmastomuutoksen sopeutumisessa sekä hillinnässä. Alueen luontoarvot, maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot sekä ekologisen verkoston jatkuvuus on turvattava.

Keskuspuistoverkosta ylläpidetään ja kehitetään hyvin saavutettavana ja virkistyspalveluiltaan monimuotoisena. Suunnittelussa tulee varmistaa virkistys- ja ulkoilureittien jatkuvuus sekä viherympäristön kestävyys.

Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL 128 §:ssä on säädetty.

Alueelle voidaan sijoittaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia rakennuksia sekä hulevesien hallintaan tarkoitettuja rakenteita tarkempien suunnitelmien mukaisesti. Hulevesien hallintarakenteissa suositetaan luontoperustaisia menetelmiä. Alueella olevat rakennukset voidaan säilyttää. Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen sekä tuhoutuneen rakennuksen uudelleen rakentaminen ovat sallittuja.

Aluevaraus ja sen rajaukset säilyvät, mutta kaavamääräys on muuttunut.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu aluevarauksena kantakaupungin keskeiset, laajat ja yhtenäiset virkistys- ja viheralueet sekä niitä yhdistävät lähivirkistysalueiden ja puistojen sarjat. Keskuspuistoverkosto ilmentää maisemakokonaisuuden jatkumista läpi kaupungin ja muodostaa Tampereen kantakaupungin viheralueverkoston ja ekologisen verkoston rungon. Keskuspuistoverkoston merkittävä asema kaupunki- ja maisemarakenteen tasapainon, luonnon monimuotoisuuden ja ekologisen kantokyvyn säilyttäjänä sekä merkitystä ilmastomuutoksen sopeutumisessa ja hillinnässä. Keskuspuistoverkosto kokoaa virkistystoimintoja ja tarjoaa monipuolisia vapaa-ajan mahdollisuuksia, lisää asukkaiden lähiliikkumisen mahdollisuuksia ja asumisviihtyvyyttä. Viheralueita yhdistävät virkistysyhteydet, rakennetun ympäristön lähivirkistysalueet sekä ohjeellisen ekologisen yhteyden merkinnällä osoitettu viherverkosto täydentävät keskuspuistoverkosta.

Keskuspuistoverkostokokonaisuuteen kuuluu erilaisia viheralueita; maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti

merkittäviä viheralueita ja puistoja, luonnonmukaisia viheraluekokonaisuuksia sekä toiminnallisia virkistysalueita kuten mm. kaupunginosapuistoja. Keskuspuistoverkoston sisältyy lisäksi valtaosa niistä Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelman kohteista, joita ei ole tarkoitus suojella luonnonsuojelulain nojalla. Keskuspuistoverkoston alueella sijaitsevat myös tärkeimmät liito-oravien elinympäristöt ja kulkuyhteydet.

Keskuspuistoverkoston säilyminen kattavana ja yhtenäisenä on turvattava. Keskuspuistoverkoston tehtävänä on muodostaa selkäranka eri kaupunginosien viheralueille ja -yhteyksille sekä toimia tasapainottavana elementtinä tiivistyvän kaupungin rakennettujen alueiden lomassa. Yleiskaavan tavoitteena on, että jokaisella kaupunginosalla on omaleimainen keskuspuisto. Suunnittelussa on pyrittävä siihen, että ne ovat ääniympäristöltään viihtyisiä ja muodostavat osan kaupunkihiljaisten alueiden verkosta. Tavoitteena on erityisesti kehittää keskuspuistoverkoston saavutettavuutta, luonnonympäristön ja kasvilajiston monimuotoisuutta sekä parantaa ympäristön kestävyttä viheralueiden käyttöpaineen kasvessa. Suunnittelussa ja alueiden käytössä tulee huomioida keskuspuistoverkoston eri osa-alueiden luonteet ja arvot. Verkoston puustoisten osien latvuspeitteisyyttä ja puuston monilajisuutta tulee edistää. Myös tunnistettujen merkittävien avointen alueiden säilyminen ja kytkeytyneisyys tulee huomioida suunnittelussa. Suunnittelussa tulee myös turvata keskuspuistoverkoston sijoittuvien virkistyspalveluiden saavutettavuus ja ulkoilureittien jatkuvuus.

Keskuspuistoverkoston päivittäisessä käytössä / lähivirkistyskäytössä olevat virkistysalueet on tarkoitus asema-kaavoittaa virkistysalueiksi alueiden muun asemakaavoituksen yhteydessä. Muilla alueilla keskuspuistoverkosta voidaan ylläpitää ja kehittää virkistys- ja viheralueena yleiskaavan pohjalta. Toimenpiteille tulee tarvittaessa hakea maisematyölupa MRL 128 §:n mukaisesti. Yleiskaavan yleispiirteisyydestä johtuen keskuspuistoverkoston merkinnän alueella sijaitsee myös olemassa olevia asuin- ja muita rakennuksia, joiden säilyttäminen on mahdollista. Asemakaavoittamattomilla alueilla maankäyttöllinen lähtökohta on, että olemassa olevia rakennuksia voi korjata ja vähäinen laajentaminen sekä tuhoutuneen rakennuksen uudelleen rakentaminen on mahdollista, mutta uusia rakennuspaikkoja ei saa muodostaa. Rakentamisedellytykset tulee tutkia erillisessä poikkeuslupamenettelyssä.

KAUPUNKIVIHREÄN KEHITTÄMISALUE

Puuston latvuspeitteisyyden, kerroksellisen kasvillisuuden ja viherpeitteisen vettä läpäisevän maanpinnan määrää on lisättävä nykytilanteeseen verrattuna. Katuvihreän määrää tulee lisätä. Hulevesiratkaisut tulee toteuttaa ensisijaisesti luontopohjaisina ratkaisuina kuten viherkatuina ja kasvikattoina.

Uusi merkintä.

Merkinnän kuvaus

Kehittämisaalueet on rajattu lämpösaarekilmiöselvityksen (2022), maanpeiteaineiston ja kaavatilanteen pohjalta.

Tontteja ja kortteleita suunniteltaessa suunnittelualueen latvuspeitteisyyden, kerroksellisen kasvillisuuden ja viherpeitteisen vettä läpäisevän maanpinnan määrä tulee kartoittaa ja osoittaa, että suunnitelmassa on tapahtunut näille lisäystä. Kasvillisuuden tulee olla luonnon monimuotoisuutta vahvistavaa ja ilmastokestävää sekä mahdollisuuksien mukaan paikallista lajistoa suosivaa. Ilmastokestävällä lajistolla tarkoitetaan monilajista kasvillisuutta, jonka tutkimustiedon perusteella oletetaan selviävän muuttuvassa ilmastossa. Rakennuksiin tulee toteuttaa kasvikattoja ja mahdollisesti kasvikattojen ja aurinkopaneelien yhdistelmiä. Kattopinnoissa tulee tarpeen mukaan suosia vaaleita sävyjä.

Yleisillä alueilla toteutetaan viherkatuja. Viherkatu (Green Street) on katu, jolla pyritään hulevesien hallintaan niiden syntypaikalla sekä kaupunkivihreän lisäämiseen vihreän infrastruktuurin keinoin. Viherkadut tuottavat kaupunkivihreän monihyötyjä tiiviillä kaupunkialueilla. Viherkaduilla kasvillisuudella, maaperällä ja teknisillä ratkaisuilla, kuten läpäisevillä päällysteillä, imeytetään, hidastetaan, suodatetaan ja puhdistetaan katujen hulevettä. Viherkaduilla hulevedet johdetaan esimerkiksi katutasoa alempana oleviin puustoihin ja monipuolista kasvillisuutta kasvaviin viheraltoiin tai -painanteisiin. Painanteen kasvillisuuden tulee olla monimuotoista käsittäen erilajisia puita ja pensaita sekä maanpeitekasveja. Painanteen maasyvyyden tulee olla riittävä mahdollisimman suurten puiden kasvulle.

OHJEELLINEN UUSI MATKAILUPALVELUIDEN ALUE

Aluetta kehitetään hyvin saavutettavana majoituspalvelujen ja lähimatkailun alueena. Toimintojen suunnittelussa ja sijoittamisessa tulee turvata alueen luonto-, maisema- ja arkeologisen kulttuuriperinnön arvot sekä alueen yleinen virkistyskäyttö. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Uusi merkintä.

Merkinnän kuvaus

Tampereen kaupunki laati 2019 selvityksen, jossa kartoitettiin leirintämatkailun nykytilaa, tulevaisuuden näkymiä ja alan megatrendejä sekä tarkasteltiin leirintäalueen sijoitumisvaihtoehtoja Tampereen alueella. Selvitysten johtopäätöksenä todettiin, että leirintämatkailu tulee nähdä verkostomaisena palveluna muiden virkistyspalveluiden yhteydessä palvelun monipuolisesti sekä kaupunkilaisia että matkailijoita. Palvelukokonaisuuden hahmottamiseksi käynnistettiin vaiheleiskaavatyön 2021-2025 yhteydessä Tampereen leirintämatkailun konseptointi-selvitys yhteistyössä yleis- ja asemakaavoituksen, kiinteistötoimen, elinkeinoyksikön ja Visit Tampereen kanssa. Konseptin mukaisesti Alasjärvi-Niihama alue on nähtävissä potentiaalisena citycamping- ja lähimatkailualueena, joka voi palvella sekä paikallisia asukkaita, että matkailijoita laadukkaana ja vetovoimaisena kohteena. Palvelukokonaisuutta täydentävät matkaparkkitoiminta tapahtuma-alueiden ja julkisten kulkuyhteyksien läheisyydessä sekä mahdollinen tapahtuma-aikainen kehitettävä majoitustoiminta.

Matkailupalveluiden toiminnan kehittäminen tukee Tampereen järvi- ja luontomatkailun kehittämiskokonaisuutta (Viisi vuodenaikaa. Järvi- ja luontomatkailun tiekartta 2022-2026, 2022). Matkailupalveluiden kehittämisessä tulee noudattaa kestävän matkailun periaatteita. Kestävän matkailun periaatteita ovat muun muassa: tuetaan kohteiden arvojen säilymistä ja edistetään niiden suojelua, minimoidaan ympäristön kuormitusta, vahvistetaan paikallisuutta, edistetään kohteiden tuottamaa hyvinvointia ja terveyttä, edistetään paikallistaloudellista kasvua ja työpaikkojen luomista, viestitään yhdessä kohteen arvoista ja palveluista (Metsähallitus). Luontomatkailulla tarkoitetaan matkailua, jonka vetovoimaisuus ja aktiviteetit perustuvat luontoympäristöön ja siellä toteutettavaan toimintaan. Tavoitteena on, että alueelle sijoittuvat palvelut ja toiminnot palvelevan luontomatkailun lisäksi kaupunkilaisten virkistytymistä ja ulkoilua sekä Tampereen kaupungin muuta matkailutoimintaa.

Alasjärvelle sijoittuvat toiminnot tulee suunnitella ja toteuttaa siten että huomioidaan alueen maisema, luontoarvot sekä virkistysreitistöt ja olemassa oleva luonnonympäristö säilytetään mahdollisimman koskemattomana. Toiminnot tulee toteuttaa vaiheittain ja vaikutuksia ympäristöön seurata. Toimintojen sijoittaminen ja rakentaminen edellyttää asemakaavan tai erillisten käyttösuunnitelmien laatimista alueille. Käyttösuunnitelmista tulee pyytää lausunnot kaavoitukselta ja ympäristönsuojelulta. Käyttösuunnitelmista tulee käydä ilmi alueen toimintojen sijoittuminen ympäristöön, rakentamisen määrä ja laajuus, reitistö ja lähiympäristön käyttö. Käyttösuunnitelmissa tulee arvioida toiminnan ja rakentamisen vaikutuksia ympäristöön.

— KAUPUNKIRAKENTEEN KANNALTA MERKITÄVÄ LIIKENTEEN KOKOOJAKATU JA JOUKKOLIIKENTEEN LAATUKÄYTÄVÄ

Katu suunnitellaan ja rakennetaan huomioiden eri liikennemuotojen tarpeet. Kehitetään erityisesti joukkoliikenteen laatua ja pysäkkien saavutettavuutta. Katuun rajautuvan maankäytön tulee olla tehokasta etenkin pysäkkien läheisyydessä.

Reitistöä laajennettu kaupunginvaltuuston 17.5.2021 hyväksymän toivomusponnen mukaisesti.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä osoitetuilla kokoojakaduilla tulisi parantaa myös joukkoliikenteen sujuvuutta mm. joukkoliikennekaistoin ja liikennevaloetuisuuksin. Katusuunnittelun tulisi tukea joukkoliikenteen sujuvuutta mm. katutilan jäsentämisen, pysäkkien sijainnin, jalankulkuuyhteyksien ja liittymäalueiden suunnittelun osalta. Katuun rajautuvan maankäytön tulisi tukea joukkoliikenteen taloudellisia toimintaedellytyksiä mm. toimintojen sijoittumisen, sekoittuneisuuden ja tehokkuuden osalta.

VAIHTOTERMINAALI

Liikenteen solmupiste ja tulevaisuuden liikkumiskeskus, jonka suunnittelussa varataan riittävät tilavaraukset eri liikennemuodoille, liityntäpysäköinnille ja sujuville vaihdoille.

Laatukäytäviä on lisätty keskeisille reiteille valtuuston pöytäkirjan mukaisesti.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu merkittävät joukkoliikenteen solmupisteet Hiedanrannassa, Tesomalla, Koilliskeskuksessa, Hakametsässä, Hervannassa, Lakalaivassa, Ranta-perkiössä ja Härmälässä. Seudullista joukkoliikennejärjestelmää palveleva terminaali voidaan Härmälän osalta toteuttaa Pirkkalan Partolan puolelle. Terminaali-alueet tulee toteuttaa korkeatasoisesti tavoitteena sujuvien matkaketjujen edistäminen. Terminaaleissa tulee varautua tilallisesti eri kulkumuotojen pysäköintiin ja niiden välisiin sujuviin vaihtoihin, mukaan lukien tilavaraukset kaukoliikenteen vaihdoille. Terminaaliympäristöt tulee suunnitella korkeatasoisiksi julkisen katutilan, tunnustettavuuden, opastuksen, materiaalien ja valaistuksen osalta. Seudullinen ajoneuvojen liityntäpysäköinti voidaan aluksi toteuttaa pintaratkaisuna, mutta myöhemmin tulee varautua rakenteelliseen pysäköintiin, josta on hyvät yhteydet pysäkeille ja palveluihin.

— YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA

Kantakaupungin yleiskaavayhdistelmä, tarkistettujen merkintöjen kuvaukset

LAAJENTUVA KESKUSTA

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Tesoman ja Mediapoliksen välisen radanvarren alue. Suunnittelun tavoitteena on luoda keskustamainen ympäristö ja parantaa aluekeskusten välistä saavutettavuutta etenkin kävelyn ja pyöräilyn osalta. Maakuntakaavan mukaisesti alueelle ei saa sijoittaa seudullisesti merkittävää vähittäiskauppaa. Paljon tilaa vaativan kaupan yläraja on 15 000 k-m², keskustahakuisen vähittäiskaupan 10 000 k-m² ja päivittäistavarakaupan 5 000 k-m². Alueen muuttaminen keskustamaiseksi edellyttäisi suurelta osin alueen asemakaavojen käyttötarkoitusten muuttamista, mistä syystä aluekonaisuuksien osoittaminen rakennuskieltoalueiksi on perusteltua.

VAIHTOTERMINAALI

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu merkittävät joukkoliikenteen solmupisteet Hiedanrannassa, Tesomalla, Koilliskeskuksessa, Hakametsässä, Hervannassa, Lakalaivassa, Ranta-perkiössä ja Härmälässä. Seudullista joukkoliikennejärjestelmää palveleva terminaali voidaan Härmälän osalta toteuttaa Pirkkalaan Partolan puolelle. Terminaali-alueet tulee toteuttaa korkeatasoisesti tavoitteena sujuvien matkakettujen edistäminen. Terminaaleissa tulee varautua tilallisesti eri kulkumuotojen pysäköintiin ja niiden välisiin sujuviin vaihtoihin, mukaan lukien tilavaraukset kaukoliikenteen vaihdoille. Terminaaliympäristöt tulee suunnitella korkeatasoisiksi julkisen katutilan, tunnistettavuuden, opastuksen, materiaalien ja valaistuksen osalta. Seudullinen ajoneuvojen liityntäpysäköinti voidaan aluksi toteuttaa pintaratkaisuna, mutta myöhemmin tulee varautua rakenteelliseen pysäköintiin, josta on hyvät yhteydet pysäkeille ja palveluihin.

VAIHTOPYSÄKKI

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Turtolan ja Kaukajärven vaihtopysäkit, jotka palvelevat kaupungin sisäistä joukkoliikennettä. Tarkemmassa pysäkkiympäristöjen suunnittelussa tulee varautua tilavarausten sujuviin vaihtoihin ja pyöräpysäköinnin laadukkaaseen järjestämiseen. Pysäkkialueiden tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon paikan erityispiirteet ja -tarpeet. Alueita asemakaavoitettaessa tulee tutkia katusuunnitelmatasolla vaihtopysäkin tilavaraus ja hyvä saavutettavuus kävelen ja pyörällä.

TUTKITTAVA OHJEELLINEN LÄHIJUNA-ASEMA

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kalkunvuoren, Mediapoliksen, Santalahden, Vuohenojan, Amurin ja Ranta-Tampellan tulevaisuuden lähijunaliikennettä palvelevat asemat. Aseman maankäytölliset ja liikenneverkkolaiset vaikutukset ratkaistaan yleiskaavassa ja huomioidaan suunnittelussa vasta lähijunaliikennöinnin toteutuksen varmistuttua / yhteydessä. Aseman edellyttämä tilavaraus huomioidaan riittävällä tarkkuustasolla tukeutuen yleiskaavaan liittyvään selvitykseen (Selvitys tulevaisuuden maankäyttöedellytyksistä Tampereen kantakaupungin lähijuna-asemien ympäristöissä, 11/2019). Aseman rata-tekniinen toteutettavuus tulee selvittää ennen seisakkeen ja siihen liittyvän maankäytön jatkosuunnittelua.

Kartta 2 - Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut

YLEISMÄÄRÄYS

Viheralueverkoston, ekologisen verkoston ja virkistysalueverkoston jatkuvuus, saavutettavuus ja toimivuus tulee turvata. Lähiluonnon monimuotoisuutta ja viheralueiden kestävyttä tulee kehittää.

Uusi yleismääräys.

KESKUSPUISTOVERKOSTO

Keskuspuistoverkosto muodostaa kantakaupungin viheralueverkoston ja ekologisen verkoston rungon. Yhtenäinen keskuspuistoverkosto on turvattava. Keskuspuistoverkosta on kehitettävä luonnonympäristöltään ja lajistoltaan monimuotoisena viheraluekokonaisuutena. Keskuspuistoverkoston alueet palvelevat ilmastonmuutoksen sopeutumisessa sekä hillinnässä. Alueen luontoarvot, maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot sekä ekologisen verkoston jatkuvuus on turvattava.

Keskuspuistoverkosta ylläpidetään ja kehitetään hyvin saavutettavana ja virkistyspalveluiltaan monimuotoisena. Suunnittelussa tulee varmistaa virkistys- ja ulkoilureittien jatkuvuus sekä viherympäristön kestävyys.

Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL 128 §:ssä on säädetty. Alueelle voidaan sijoittaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia rakennuksia sekä hulevesien hallintaan tarkoitettuja rakenteita tarkempien suunnitelmien mukaisesti. Hulevesien hallintarakenteissa suositaan luontoperustaisia menetelmiä. Alueella olevat rakennukset voidaan säilyttää. Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen sekä tuhou-

tuneen rakennuksen uudelleen rakentaminen ovat sallittuja.

Aluevaraus ja sen rajaukset säilyvät, mutta kaavamääräys on muuttunut.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu aluevarauksena kantakaupungin keskeiset, laajat ja yhtenäiset virkistys- ja viheralueet sekä niitä yhdistävät lähivirkistysalueiden ja puistojen sarjat. Keskuspuistoverkosto ilmentää maisemakokonaisuuden jatkumista läpi kaupungin ja muodostaa Tampereen kantakaupungin viheralueverkoston ja ekologisen verkoston rungon. Keskuspuistoverkoston merkittävä asema kaupunki- ja maisemarakenteen tasapainon, luonnon monimuotoisuuden ja ekologisen kantokyvyn säilyttäjänä sekä merkitystä ilmastonmuutoksen sopeutumisessa ja hillinnässä. Keskuspuistoverkosto kokoo virkistystoimintoja ja tarjoaa monipuolisia vapaa-ajan mahdollisuuksia, lisää asukkaiden lähiliikkumisen mahdollisuuksia ja asumisviihtyvyyttä. Viheralueita yhdistävät virkistysyhteydet, rakennetun ympäristön lähivirkistysalueet sekä ohjeellisen ekologisen yhteyden merkinnällä osoitettu viherverkosto täydentävät keskuspuistoverkosta. Keskuspuistoverkoston kokonaisuuteen kuuluu erilaisia viheralueita; maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä viheralueita ja puistoja, luonnonmukaisia viheraluekokonaisuuksia sekä toiminnallisia virkistysalueita kuten mm. kaupunginosapuistoja. Keskuspuistoverkoston sisältyy lisäksi valtaosa niistä Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelman kohteista, joita ei ole tarkoitus suojella luonnonsuojelulain nojalla. Keskuspuistoverkoston alueella sijaitsevat myös tärkeimmät liito-oravien elinympäristöt ja kulkuyhteydet.

Keskuspuistoverkoston säilyminen kattavana ja yhtenäisenä on turvattava. Keskuspuistoverkoston tehtävänä on muodostaa selkäranka eri kaupunginosien viheralueille ja -yhteyksille sekä toimia tasapainottavana elementtinä tiivistyvän kaupungin rakennettujen alueiden lomassa. Yleiskaavan tavoitteena on, että jokaisella kaupunginosalla on omaleimainen keskuspuisto. Suunnittelussa on pyrittävä siihen, että ne ovat ääniympäristöltään viihtyisiä ja muodostavat osan kaupunkihiljaisten alueiden verkostoa. Tavoitteena on erityisesti kehittää keskuspuistoverkoston saavutettavuutta, luonnonympäristön ja kasvilajiston monimuotoisuutta sekä parantaa ympäristön kestävyttä viheralueiden käyttöpaineen kasvaessa. Suunnittelussa ja alueiden käytössä tulee huomioida keskuspuistoverkoston eri osa-alueiden luonteet ja arvot. Verkoston puustoisten osien latvuspeitteisyyttä ja puuston monilajisuutta tulee edistää. Myös tunnistettujen merkittävien avointen alueiden säilyminen ja kytketyneisyys tulee huomioida suunnittelussa. Suunnittelussa tulee myös turvata keskuspuistoverkoston sijoittuvien virkistyspalveluiden saavutettavuus ja ulkoilureittien jatkuvuus.

Keskuspuistoverkoston päivittäisessä käytössä / lähivirkistyskäytössä olevat virkistysalueet on tarkoitus asemakaavoittaa virkistysalueiksi alueiden muun asemakaavoituksen yhteydessä. Muilla alueilla keskuspuistoverkosta voidaan ylläpitää ja kehittää virkistys- ja viheralueena yleiskaavan pohjalta. Toimenpiteille tulee tarvittaessa hakea maisematyölupa MRL 128 §:n mukaisesti. Yleiskaavan yleispiirteisyydestä johtuen keskuspuistoverkoston merkinnän alueella sijaitsee myös olemassa olevia asuin- ja muita rakennuksia, joiden säilyttäminen on mahdollista. Asemakaavoittamattomilla alueilla maan-

käytöllinen lähtökohta on, että olemassa olevia rakennuksia voi korjata ja vähäinen laajentaminen sekä tuhoutuneen rakennuksen uudelleen rakentaminen on mahdollista, mutta uusia rakennuspaikkoja ei saa muodostaa. Rakentamisedellytykset tulee tutkia erillisessä poikkeuslupamenettelyssä.

OHJEELLINEN EKOLOGINEN YHTEYS

Ekologinen yhteys on merkittävä eliölajien liikkumiseen ja luonnon monimuotoisuuden säilymiselle. Ekologisen yhteyden toimivuus ja kytkeytyminen keskuspuistoverkoston on turvattava.

Ekologinen yhteys on säilytettävä mahdollisimman leveänä ja kehitettävä kullekin yhteystyypille ominaisella tavalla. Ekologinen yhteys on tyypiltään puustoinen-, avoin- tai siniyhteys, tai näiden yhdistelmä. Tarkemman suunnittelun yhteydessä ratkaistaan ekologisen yhteyden täsmällinen sijainti ja leveys huomioiden arvokkaat luontokohteet sekä kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot. Yhteyksiä kehitetään yhteyden tyyppin mukaisesti kasvillisuudeltaan ja luonnon olosuhteiltaan mahdollisimman monimuotoisina ja ilmastonmuutokseen sopeutuvina. Puustoisia yhteyksiä on kehitettävä latvuspeitteisyydeltään yhtenäiseksi ja lajistoltaan monimuotoisiksi.

Ekologinen yhteys on turvattava maisemaa muuttavien maanrakennustöiden, puiden kaatojen tai muiden näihin verrattavien toimenpiteiden yhteydessä. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL128 §:ssä on säädetty.

Ekologista verkostoa on tarkistettu ja yhteyksiä on lisätty kaavakartalle. Määräystä on tarkistettu ottamaan huomioon sini- ja avoimien alueiden yhteystyyppejä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu kaupunkiluonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä eliölajien kulkuyhteyksiä ja yhteyksiä soveltuvia ympäristöjä. Ekologiset yhteydet yhdistävät keskuspuistoverkoston aluemaisia osia toisiinsa ja varmistavat eliölajien liikkumista keskuspuistoverkoston ja luonnonsuojelualueiden välillä, ja laajemmin kaupungin siniviherrakenteen sisällä. Siniviherrakenteella tarkoitetaan erilaisten ja erikokoisten vesistöjen ja viherpeitteisten alueiden muodostamaa kokonaisuutta.

Ekologinen yhteys on tyypiltään puustoinen, avoin tai siniyhteys, tai näiden yhdistelmä. Puustoisten yhteyksien määrittelyssä mallilajina on ollut liito-orava. Liito-oravakannan suotuisan suojelutason turvaamiseksi on tärkeä varmistaa, että viheralueet muodostavat liikkumista tukevan, yhtenäisen viherverkoston. Ekologisten yhteyksien sisälle on pyritty tuomaan myös niitä liito-oravan elinympäristöjä, jotka eivät ole osa keskuspuistoverkoston. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat suoraan luonnonsuojelulla suojeltuja, vaikka ne eivät sisältyisi siniviherrakestoon. Puustoisia yhteyksiä on kehitettävä latvuspeitteeltään yhtenäisemmäksi eli istutettava puustoa paikkoihin joissa latvusyhteys on kapea tai katkennut. Siniyhteys pitää sisällään merkittävän vesiuoman joka on osa laajempaa siniverkoston. Siniyhteys turvaa vesieliöstön elinympäristöjä ja liikkumista mutta toimii myös monen muun eliölajin elinympäristönä ja liikkumisreitteinä muun muassa rantavyöhykkeellä kasvavan monipuolisen puuston ja kasvillisuuden ansiosta. Avoimet yhteydet muodostuvat maisemaltaan avoimista alueista kuten pelloista, niityistä, kedoista ja sähkölinjojen aluksista. Avoimet yhteydet mahdollistavat muun muassa niittykasvillisuudesta riippuvaisen hyönteislajiston esiintymistä ja levittäytymistä.

Ekologisia yhteyksiä on kehitettävä aktiivisesti yhteyden tyyppin vaatimalla tavalla sekä otettava huomioon ilmastonmuutokseen sopeutuminen. Ilmastonmuutokseen sopeutumisella tarkoitetaan että lajistoa on kehitettävä monilajiseksi ja suosittava lajeja joiden tutkimustietoon perustuen oletetaan menestyvän myös muuttuvassa ilmastossa.

Ekologisten yhteydet osaltaan ylläpitävät luonnon monimuotoisuutta, monipuolistavat virkistysverkostoa sekä turvaavat ekosysteemipalveluja. Kantakaupungin alueella ekologinen verkosto ja virkistysverkosto täydentävät toisiaan. Yhteyden luonne voi vaihdella leveydeltään ja laajuudeltaan puistomaisesta tai luonnonmukaisesta viheralueesta rakennettujen korttelien piha-alueisiin. Ekologisesti monipuolisimpia yhteyksiä ovat järvien ja pienvesistöjen rantametsiköt sekä vanhat metsät, mutta myös rakennettujen alueiden pihojen ja suojavyöhykkeiden kasvillisuudella on merkitystä ekologisen verkoston toimivuudelle.

Ekologisena yhteytenä osoitetut alueet ovat osin asema-kaavoitettu virkistys- ja viheralueiksi. Tarvittaessa tulee laatia tarkempia luontoselvityksiä, joilla varmistetaan yhteyden riittävä leveys, laadukkuus ja toimivuus ekologisena yhteytenä. Yhteyden leveyden merkitys korostuu, kun yhteyden käyttötarpeet eli esim. virkistyskäyttö ja hulevesien hallintatarve lisääntyvät. Tarkemmassa suunnittelussa tulee huomioida ekologisiin yhteyksiin sijoittuvat arvokkaat luontokohteet sekä alueiden kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot. Samoin tulee turvata liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä elinympäristöjen säilyminen lajille soveltuvina.

Ekologinen yhteys tulee toteuttaa yhtenäisenä ja rakenteellisesti monipuolisena. Merkinnän lähelle tuleva täydennysrakentaminen tulee suunnitella siten, että yhteysmerkinnän tarkoittaman olemassa olevan viherakenteen toimivuus ekologisena yhteytenä ei heikkenisi. Merkintä ohjaa myös asemakaavoittamaan ekologisia yhteyksiä korttelialueille, jolloin rakentamishankkeeseen ryhtyvä olisi velvollinen säilyttämään kasvillisuuden tai toteuttamaan toimenpiteitä ekologisten yhteyksien parantamiseksi.

Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL128 §:ssä on säädetty. Puolustusvoimien käyttöön osoitetuilla alueilla ei edellytetä MRL 128 §:ssä tarkoitettua maisematyölupaa. Puolustusvoimien alueilla tulee ottaa ympäristönäkökulma huomioon toiminnan sallimissa rajoissa.

..... OHJEELLINEN VIRKISTYSYHTEYS

Keskuspuistoverkostoa yhdistävä virkistysyhteys ja/tai lähivirkistysalueiden sarja. Virkistysyhteydet ovat osa kantakaupungin viherrakennekokonaisuutta ja niitä on kehitettävä luonnon monimuotoisuutta tukevin, latvuspeitteisyydeltään yhtenäisinä ja kaupunkikuvassa hahmotettavina viheryhteyksinä.

Tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee varmistaa lähivirkistysalueiden riittävyys, saavutettavuus, luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä varmistaa virkistysyhteyksien ja ekologisten yhteyksien jatkuvuus. Yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta luonnonmukaiseen.

Virkistysyhteysverkostoa on tarkistettu ja yhteyksiä on lisätty. Määräystä on tarkistettu.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu olemassa oleva tai kehitettävä keskuspuistoverkostoa yhdistävä ja täydentävä yhteys, ulkoilureitti tai lähivirkistysalueiden sarja, joka palvelee asuinalueiden tai keskustojen virkistys- ja viheryhteytenä ja lähivirkistysalueena. Keskeisenä tavoitteena on parantaa keskuspuistoverkoston ja virkistyspalveluiden saavutettavuutta sekä kehittää yhteyksiä monihyötyisinä alueina osana kantakaupungin viherrakennetta. Monihyötyisillä ratkaisulla voidaan samaan aikaan vaikuttaa moneen ongelmaan, esimerkiksi sään ääri-ilmiöiden aiheuttamiin haittoihin ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen. Esimerkiksi luontopohjaiset ratkaisut ovat luonteeltaan monihyötyisiä.

Verkosto on laaja sisältäen hyvin erityyppisiä kehittämistavoitteita ja tarpeita. Yhteyden luonne voi vaihdella leveydeltään ja laajuudeltaan rakennetusta puistokadusta, puistomaiseen kaupunkipuistoon ja luonnonmukaiseen metsäiseen viheralueeseen. Yhteyksien kehittämisen tavoitteena on lisätä kaupunkiympäristön luonnon monimuotoisuutta, vahvistaa ekologisen verkoston kokonaisuutta ja turvata puustoisten virkistysyhteyksien jatkuvuus. Luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan esimerkiksi lajien monimuotoisuutta ja kerroksellista kasvillisuutta.

Virkistys- ja viheryhteyksiä on yleiskaavassa varattu kaupungin eri osiin pääasiassa olemassa olevien asemakaavoitettujen puistojen tai virkistysyhteyksien kohdille siten, että yhdessä keskuspuistoverkoston kanssa ne muodostavat kantakaupungin läpi jatkuvan katkeamattoman virkistysverkoston. Merkinnällä osoitetun yhteyden lisäksi viheralueilla on tai sinne voidaan osoittaa myös muita virkistysreittejä ja polkuja. Merkinnän lähelle tuleva täydennysrakentaminen tulee suunnitella siten, että yhteys-

merkinnän tarkoittaman olemassa olevan viherrakenteen toimivuus virkistysyhteytenä ja lähivirkistysalueena paranee.

Erytinen kehittämiskohde on katkeamaton rantareitistö, järveltä järvelle johtavat yhteydet ovat myös osa seudullista liikunta-, virkistys- ja luontopalveluita. Tavoitteena on parantaa rantojen saavutettavuutta sekä aktivoida Pyhä- ja Näsijärven rantoja ympärivuotisen rannoilla ja järvillä liikkumisen reitteinä, joiden käyttöä tukee virkistyspalveluiden kehittäminen. Ranta-alueille sijoittuvan loma-asutuksen vuoksi virkistysyhteysmerkinnällä on osoitettu myös loma-asunnoille johtavat ajoyhteydet ja pääsytiät.

OHJEELLINEN UUSI MATKAILUPALVELUIDEN ALUE

Aluetta kehitetään hyvin saavutettavana majoituspalvelujen ja lähimatkailun alueena. Toimintojen suunnittelussa ja sijoittamisessa tulee turvata alueen luonto-, maisema- ja arkeologisen kulttuuriperinnön arvot sekä alueen yleinen virkistyskäyttö. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

Uusi merkintä.

Merkinnän kuvaus

Tampereen kaupunki laati 2019 selvityksen, jossa kartoitettiin leirintämatkailun nykytilaa, tulevaisuuden näkymiä ja alan megatrendejä sekä tarkasteltiin leirintäalueen sijoitumisvaihtoehtoja Tampereen alueella. Selvitysten johtopäätöksenä todettiin, että leirintämatkailu tulee nähdä verkostomaisena palveluna muiden virkistyspalveluiden yhteydessä palvelun monipuolisesti sekä kaupunkilaisia että matkailijoita. Palvelukokonaisuuden hahmottamiseksi käynnistettiin vaiheyleiskaavatyön 2021-2025 yhteydessä

Tampereen leirintämatkailun konseptointi-selvitys yhteistyössä yleis- ja asemakaavoituksen, kiinteistötoimen, elinkeinoyksikön ja Visit Tampereen kanssa. Konseptin mukaisesti Alasjärvi-Niihama alue on nähtävissä potentiaalisena citycamping- ja lähimatkailualueena, joka voi palvella sekä paikallisia asukkaita, että matkailijoita laadukkaana ja vetovoimaisena kohteena. Palvelukokonaisuutta täydentävät matkaparkkitoiminta tapahtuma-alueiden ja julkisten kulkuyhteyksien läheisyydessä sekä mahdollinen tapahtuma-aikainen kehitettävä majoitustoiminta.

Matkailupalveluiden toiminnan kehittäminen tukee Tampereen järvi- ja luontomatkailun kehittämiskokonaisuutta (Viisi vuodenaikaa. Järvi- ja luontomatkailun tiekartta 2022-2026, 2022). Matkailupalveluiden kehittämisessä tulee noudattaa kestävän matkailun periaatteita. Kestävän matkailun periaatteita ovat muun muassa: tuetaan kohteiden arvojen säilymistä ja edistetään niiden suojelua, minimoidaan ympäristön kuormitusta, vahvistetaan paikallisuutta, edistetään kohteiden tuottamaa hyvinvointia ja terveyttä, edistetään paikallistaloudellista kasvua ja työpaikkojen luomista, viestitään yhdessä kohteen arvoista ja palveluista (Metsähallitus). Luontomatkailulla tarkoitetaan matkailua, jonka vetovoimaisuus ja aktiviteetit perustuvat luontoympäristöön ja siellä toteutettavaan toimintaan. Tavoitteena on, että alueelle sijoittuvat palvelut ja toiminnot palvelevan luontomatkailun lisäksi kaupunkilaisten virkistäytymistä ja ulkoilua sekä Tampereen kaupungin muuta matkailutoimintaa.

Alasjärvelle sijoittuvat toiminnot tulee suunnitella ja toteuttaa siten että huomioidaan alueen maisema, luontoarvot sekä virkistysreitistöt ja olemassa oleva luonnonympäristö säilytetään mahdollisimman koskemattomana. Toiminnot tulee toteuttaa vaiheittain ja vai-

kutuksia ympäristöön seurata. Toimintojen sijoittaminen ja rakentaminen edellyttää asemakaavan tai erillisten käyttösuunnitelmien laatimista alueille. Käyttösuunnitelmista tulee pyytää lausunnot kaavoitukselta ja ympäristönsuojelulta. Käyttösuunnitelmista tulee käydä ilmi alueen toimintojen sijoittuminen ympäristöön, rakentamisen määrä ja laajuus, reitistö ja lähiympäristön käyttö. Käyttösuunnitelmissa tulee arvioida toiminnan ja rakentamisen vaikutuksia ympäristöön.

RYHMÄPUUTARHA-ALUE

Niihaman ryhmäpuutarhan kohde säilyy, merkintä muuttuu ryhmäpuutarha-merkinnäksi kehittämistavoitteen poistuessa.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat ryhmä- ja siirtolapuutarha-alueet Raholassa, Nekalassa, Litukanpuistossa ja Niihamassa.

PIENVENE- TAI LAUTTASATAMA

Vesiliikenteen toiminta on otettava huomioon suunniteltaessa lähiympäristön maankäyttöä sekä uusia kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat pienvene- ja lauttasatamat, joita ovat Jänissaaren, Perkiönlahden, Rantaperkiön, Uittotunnelin/Hyhkyn, Elvalan, Katiskanlahden ja Tasanteen satamat. Merkinnällä osoitettujen pienvene- tai lauttasatamien lisäksi kantakaupungin alueella on pienempiä venevalkamia ja laituriipaikkoja.

Satamien perusvarustukseen kuuluvat parkkipaikat, sähköpisteet ja jätepisteet. Lisävarustuksena on mm. septitankkien tyhjennystä, polttoainejakelua ja mastonostureita. Esteettömiä venepaikkoja ja laitureita kalastukseen on toteutettu eri puolille kantakaupunkia. Kaupungin tavoitteena ei ole osoittaa talvisäilytyspaikkoja kantakaupungin alueelle.

Satamissa tulee edistää esteettömyyttä ja alueiden saavutettavuutta kävelen ja pyörällä. Satamissa voidaan kehittää alueiden palveluita kuten kanoottien säilytysmahdollisuuksia, veneiden, kanoottien ja vesijettien vuokrausta, veneiden ja venetarvikkeiden myyntiä sekä kahvilapalveluita. Rannoissa on jo olemassa sopiva syvyys laivaliikenteelle ja tulevaisuudessa niitä voidaan hyödyntää venematkailun lisääntyessä.

OHJEELLINEN UUSI TAI KEHITETTÄVÄ PIENVENE- TAI LAUTTASATAMA

Uusi tai kehitettävä pienvenesatama, lauttasatama tai lähiläivaliikenteen laituri. Uuden tai kehitettävän pienvene- tai lauttasataman sijoittamisen tai kehittämisen edellytykset tulee tutkia tarkemman suunnitellun yhteydessä. Suunnittelussa tulee yhteensovittaa lähiympäristön muu maankäyttö, rantojen virkistyskäyttö ja -reitistöt satamatoimintojen kanssa sekä huomioida luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Reitti- ja lähiläivaliikenteen satamissa ja laituriipaikoilla tulee erityisesti edistää esteettömyyttä sekä rannan saavutettavuutta kävelen ja pyörällä.

Satamamerkinnän määräystä on muutettu ja kohteita lisätty.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu uusia tai kehitettäviä pienvenetaitauttasatamia sekä reitti- ja lähiläivaliikenteen mahdollisia laitureita. Satamia ovat Halkoniemen, Niemenrannan, Hiedanrannan, Santalahden, Naistenlahden, Rauhaniemen, Raholan, Viikinsaaren, Härmälänsaaren, Viinikanlahden, Mustalahden, Laukontorin ja Ratinanrannan satamat. Lisäksi lähiläivaliikenteen pysähtymislaitureita/käyntilaitureita tutkitaan Rosendahl-Pyynikin alueelle ja Hatanpään Arboretumin alueelle.

Kaupunkisatamia ja laitureita on tavoitteena kehittää monipuolisina ja ympärivuotisia virkistys- ja luontomatkailun palvelukeskittyminä. Satamien perusvarustuksen lisäksi satamissa ja lähiläivaliikenteen laiturialueilla voidaan kehittää muuta virkistyskäytön palveluita kuten esimerkiksi virkistysvälineiden vuokraustoimintaa sekä kahvilapalveluita. Uuden sataman sijoittamisen edellytykset tulee tutkia asemakaavan tai asemakaavan muutoksen yhteydessä. Erityisiä huomiota tulee kiinnittää satamien ja laitureiden saavutettavuuteen sekä kytkeytymiseen virkistysreitistöön ja lähialueen muihin palveluihin.

(KHi) KAUPUNKIHILJAINEN VIRKISTYS- TAI LUONNONSUOJELUALUE

Alueidenkäytön suunnittelussa tulee pyrkiä siihen, että kaupunkihiljaisilla laajemmilla virkistys- ja luonnonsuojelualueilla melutilanne paranee tai säilyy nykyisellä tasolla. Vaikutukset alueiden melutilanteeseen tulee arvioida ja tarvittaessa ottaa huomioon kaikessa alueidenkäytön suunnittelussa. Mikäli alueelle tai sen läheisyyteen ollaan sijoittamassa uutta jatkuvaluonteista melua aiheuttavaa toimintaa tai muuttamassa nykyisten, melua aiheuttavien toimintojen olosuhteita, on kyseisen toiminnan tai muutoksen vaikutus kaupunkihiljaisen alueen melutilanteeseen selvitettävä.

Uusina kohteina on osoitettu Haukiluomanpuisto ja Linnainmaa-Leinola. Määräystä on tarkistettu.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu keskuspuistoverkoston alueella ja luonnonsuojelualueilla olevia laajempia, kaupunkihiljaisia virkistysaluekokonaisuuksia. Tavoitteena on säilyttää ja kehittää asukkaiden hyvin saavutettavissa olevia kaupunkihiljaisia virkistysalueita tai virkistysalueiden osia, joilla jatkuvaluonteisen melun keskiäänitaso LAeq ei ylitä päivällä arvoja 50 dB eikä yöllä 45 dB.

Vaikutukset kaupunkihiljaisten alueiden melutilanteeseen tulee arvioida suunnittelussa mikäli alueelle tai sen läheisyyteen ollaan sijoittamassa uutta jatkuvaluonteista melua aiheuttavaa toimintaa tai muuttamassa nykyisten, melua aiheuttavien toimintojen olosuhteita. Merkinnällä pyritään varmistamaan, ettei suunniteltu muutos pienennä tai pirstaloi olemassa olevaa hiljaista aluetta tai heikennä merkittävästi sen melutilannetta. Määräys koskee jatkuvaluonteista melua aiheuttavaa toimintaa. Merkittävimmät jatkuvaluonteista melua aiheuttavat toiminnot kaupunkialueella ovat yleensä liikenne ja teollisuus. Yleiskaavamääräys ei estä tilapäistä melua aiheuttavan virkistys-, rakennus- tai muun toiminnan harjoittamista kaupunkihiljaisella alueella tai sen lähistöllä.

Kaupunkihiljaisten virkistysalueiden määrittäminen ja alue-rajaukset pohjautuvat selvitykseen: Selvitys Tampereen kantakaupungin hiljaisista virkistysalueista 2022. Alue-rajauksen päivityksessä on otettu huomioon Tampereen kaupungin meluselvitysten 2017 ja 2022 tulokset, tiedossa olevat muut jatkuvan melun lähteet sekä alueiden yleis- ja asemakaavatilanne. Kaupunkihiljaiset alueet on rajattu siten, että päiväaikaisen 50 dB:n ja yöaikaisen 45 dB:n keskiäänitason arvioidaan alittuvan lähes koko

alueella. Tampereen hiljaisia alueita arvioidaan meluselvityksessä viiden vuoden välein.

— MERKITTÄVÄ UOMA TAI VESIREITTI

Uoma on säilytettävä avoimena tai palautettava avoimeksi. Uoman välitön lähiympäristö tulee säilyttää ja kehittää latvuspeitteisyydeltään yhtenäisenä puustovyöhykkeenä.

Kohteet muutettu uuden selvityksen mukaiseksi, kaavamääräys muuttunut.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvityksen (2022) mukaisia merkittäviä uomia. Kohteet tulisi säilyttää avoimena ja vesireitit eli putkitetut osuudet tulisi pyrkiä palauttamaan avoimiksi. Kohteilla on arvoa hulevesien hallinnan, luonto- ja virkistysarvojen sekä ilmastomuutokseen sopeutumisen näkökulmasta. Uoman välitön lähiympäristö tulisi säilyttää rakentamattomana ja kehittää latvuspeitteisyydeltään yhtenäisenä puustovyöhykkeenä. Asiantuntija-arvio huomioonotettavan lähiympäristön laajuudesta tulisi tehdä hankekohtaisesti perustuen kohteen merkitykseen hulevesien hallinnassa sekä kohteen merkitykseen osana luontoarvo- ja virkistysverkostoa. Määräys ei estä uoman ja lähiympäristön välttämätöntä kunnossapitoa. Merkittävien uomien lisäksi kantakaupungin alueella on pienempiä uomia, joilla on merkitystä huleveden hallinnan sekä muiden ympäristöarvojen kannalta: myös nämä tulisi säilyttää avoimena ja viherympäristöltään yhtenäisenä maankäytön suunnittelussa ja toteutuksessa.

----- YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA

Kartta 3 - Kulttuuriperintö

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ TAI KOHDE (M1-35)

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä tulee turvata ja edistää alueen kaupunkikuvan ja rakennusperinnön arvojen säilymistä ja edelleen kehittämistä. Uusi rakentaminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen. Kohteen indeksi viittaa merkinnän kuvauksessa esitettyyn luetteloon.

Kohteita lisätty. Kaavamääräyksen indeksä tarkistettu uusien kohteiden vuoksi.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitetut maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Alueen suojelun toteuttamistapa tulisi ratkaista asemakaavoituksella. Tavoitteena on rakennusperinnön ja kulttuuriympäristöjen monimuotoisuuden vaaliminen ja niiden säilymisen turvaaminen tarkoituksenmukaisesti. Aluetta koskevissa hankkeissa, kaavojen ajanmukaisuutta arvioitaessa ja aluetta koskevissa toimenpiteissä sekä tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää teollisen Tampereen kulttuuriympäristön säilymiseen ja maisemallisiin erityispiirteisiin. Aluetta koskevassa suunnittelussa tulee kuulla museoviranomaisia. Alueen täydennysrakentaminen on mahdollista. Myös ympäröivien alueiden maankäyttö saattaa vaikuttaa kulttuuriympäristön arvojen säilymiseen. Vaikutuksia arvojen säilymiseen tuleekin arvioida myös muutettaessa maankäyttöä arvoalueiden välittömässä läheisyydessä. Vaiheyleiskaavassa kartalle on lisätty keskustan 12 kohdetta.

Luettelo maakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä:

Kaarilan ja Raholan kartanot ja ympäristön asuinalueet M1

Alueeseen kuuluvat aukion lamellitallat, jotka ovat 1960-70-luvuilta, Puisto-Kaarilan atrium-talot (kytkettyjä omakotitaloja) vuodelta 1967, Raholan kartano (1700-luvulta) sekä kartanoympäristön asuinalueet ja siirtolapuutarha. Harjun hautausmaa ja kirkon paikka (1600-1800) sekä Gaddin kappeli 1785 liittyvät läheisesti kartanon alueeseen.

Lielahden kartano ja tehdasalue / Hautausmaa ja muistokappeli M2

Kts. kohde M5, johon kohde M2 liittyy. Maakuntakaavassa yhteen liitetyt kohteet on yleiskaavassa erotettu kahdeksi eri kohteeksi esittämisteknisistä syistä.

Niemen kartano ja asuntoalue / Paritalot M3

Kts. kohde M4, johon kohde M3 liittyy. Maakuntakaavassa yhteen liitetyt kohteet on yleiskaavassa erotettu kahdeksi eri kohteeksi esittämisteknisistä syistä.

Niemen kartano ja asuntoalue / Kartano ja asuntoalue M4

Kartanon rakennuksista päärakennus on rakennettu 1861, kellari 1877, navetta/talli 1917-18. Vieraspytinki ja aitta ovat vanhempia. Alueen ominaispiirre on kerroksellisuus, joka on syntynyt maatalouslinkeihin ja puunjalostusteollisuuden toimimisesta samalla alueella ja osin samaan aikaan. A. Ahlström Oy:n Niemen saha toimi kartanon itäpuolella vuodesta 1889 1960-luvulle. Maatalousrakennukset olivat käytössä 1900-luvun alkupuolella omavaraisuuteen pyrkivän tehdas yhdyskunnan elintarviketuotantoon. Alue liittyy kiinteästi Lielahden kartanon ja tehdasalueen ympäristöön.

Lielahden kartano ja tehdasalue / Kartano ja tehdasalue M5

Vesitorni ja keittämö hallitsivat maisemaa maamerkkeinä. Alue muodostaa kerroksellisen tehdasalueen, jota on täydennetty vähitellen. Lielahden liittyy läheisesti Niemen kartanoon ja asuinalueeseen. Lielahdessa oli aikoinaan isoja maatiloja ja kartanoita, joiden vaikutuksesta perustettiin myös torppia. Teollisuus Lielahdessa alkoi sellun keitolla kartanon navetassa v. 1914. Lielahden oli vuoteen 1950 asti Ylöjärveä.

Pyynikin kohteet ja Viikinsaari / Varala, Pyynikin Trikoo ja Rosendahl M6

Pyynikin harju kuuluu Tampereen huomattavimpiin luonnonmaisemakokonaisuuksiin. Sen korkeus Pyhäjärven pinnasta on 77m. Pyynikki on osa pitkää harjumuodostelmaa, joka lähtee Salpausselältä ja jatkuu aina Etelä-Pohjanmaalle asti. Alue on osa valtakunnallisesti arvokasta

maisema-alueetta. Kun kaupunki perustettiin 1779, saivat kaupunkilaiset Pyynikin alueen yhteislaidunmaaksi ja kerätä sieltä käyttöpuunsa. Pyynikillä on myös merkittävää rakennushistoriaa: Pyynikin Triכון tuotantorakennukset 1898-1971, hotelli Rosendahl 1977, Pyynikin kesäteatteri 1959/1994, asuinkerrostaloja, työsuhteasuntoja, Varalan urheilupuisto 1893-1976, asuinpienaloja ja tuotantorakennuksia 1800-luvulta alkaen.

Kaupin pumppaamo ja vesitornit/Vanha ja uusi vesitorni M7

Yleinen vesijohto on ollut Tampereella toiminnassa vuodesta 1884 lähtien. Kohteessa on kaksi vesitornia, joiden katolla on observatoriot. Korkeapainevesijohdon säiliö rakennettiin Pyynikille, kun huomattiin että paine keskustassa olevassa vesijohdossa ei riittänyt korkeampia rakennuksia varten. Tämä kävi pieneksi ja uusi rakennettiin Kauppiin 1928. Tämäkin kävi pieneksi ja uusin rakennettiin entisen viereen 1959. Tornit ovat säilyttäneet arkkitehtoniset piirteensä. Kaupinon pumppulaitos toimii edelleen.

Kaupin pumppaamo ja vesitornit / Kaupinon pumppulaitos M8

Kts. kohde M7, johon kohde M8 liittyy. Maakuntakaavassa yhteen liitetyt kohteet on yleiskaavassa erotettu kahdeksi eri kohteeksi esittämisteknisistä syistä.

Petsamo M9

Petsamo on 1920-50-lukujen esikaupunki. Asutushistorialtaan Petsamo edustaa työläiskaupunginosaa ja omakotirakentamisen ihannetta sekä puutarhakaupunkiaatetta. Rakentamista Petsamossa ohjaa vuonna 2016 lainvoiman saanut suojelukaava.

Saukonmäki ja Litukan rivitalot M10

Pistetaloit korkeimmalla kohdalla mäellä ja lamellikerrostalot rinnettä myötäillen edustivat aikansa aluerakentamisen ihanteita. Rakennukset on toteutettu 1960-luvulta alkaen. Saukonmäki vertautuu vähän vanhempaan Kalevan rakentamiseen aivan Saukonmäen naapurissa. Saukonmäki muistuttaa myös Helsingin Pihlajamäen metsälähiötä, joka oli arkkitehti Olli Kivisen ehkä tunnetuin aluesuunnittelutyö. Toisen maailmansodan jälkeen rakennettiin Saukonpuistoon parakkeja, jotka toimivat hätämajoituksena asukkaille. Hätämajoitus kesti aina vuoteen 1958 asti. Silloin valmistuivat Sammonkartanon pistetalot. Ludekylän kaupungin vuokratalot lievittivät kansalaissodan jälkeistä asuntopulaa. Litukan kaksikerroksiset rivitalot ja kahteen osaan Kekkosentien vuoksi jakaantunut siirtolapuutarha sijoittuvat myös alueelle. Alueella on vapaa-ajan, työväen kulttuurin ja puutarha-aitteen historian rakennuksia.

Kalevan ateljeetalo M11

Kalevan ateljeetalo on rakennettu Taiteilijaseuran jäsenten asunnoiksi ja työtiloiksi v. 1961. Rakennus on edelleen käytössä ja sitä on pidetty kunnossa. Rakennus sijaitsee Kiovanpuiston eteläpuolella viihtyisässä viherympäristössä. Ateljeitten suuret ikkunat avautuvat pohjoiseen, kuten taiteen tekemisessä on tärkeää. Valo on silloin melko samanlainen, vuodenaikasta riippumatta.

Kantasairaala, voimalaitos ja asuinrakennukset M12

Arkkitehtikilpailun voittivat arkkitehdit Erkki Helamaa ja Veijo Martikainen. V. 1958 aloitettiin rakennustyöt ja v. 1962 sairaala aloitti toimintansa. Uusia rakennuksia on rakennettu jatkuvasti ja muutos alueella onkin pysyvää. Sairaalaan puhutaan campus-alueena ja se on monipuolinen terveydenhoidon opetus-, terveysteknologia- ja yritysalue. Alueella on tärkeä rooli kaupunkikuvassa, Teiskontien sisään tuloväylän varrella ja Kissanmaankadun päätteenä. Hyvin hoidetut viheralueet ovat vastapainona massiiviselle rakentamiselle.

Kissanmaa, Hipposkylä ja Hakametsän jäähalli M13

Kissanmaan asemakaavoitusta voidaan pitää koko maata ajatellen huomattavana esimerkkinä toisen maailmansodan jälkeen vallinneista suunnitteluhanteista. Kissanmaalla ei ole tyyppitaloja, mutta talot ovat kuitenkin hyvin saman henkisiä. Rakentamisessa pyrittiin yhtenäiseen toteutukseen luontosuhteita myötäilevällä, mutta silti kurinalaisella yleisotteella. Hakametsän jäähalli on Suomen ensimmäinen (1965). Hipposkylän puukerrostalot on rakennettu 1947-49. Hipposkylän kaksikerroksiset kerrostalot on toteutettu pula-ajan rakentamisena ja sosiaalisen asuntotuotantona.

Kauppaopisto M14

Rakennus on toteutettu kilpailuvoiton perusteella ja on edustava modernin aikakauden kohde. Rakennus otettiin käyttöön v. 1965.

Ruotula M15

Kerrostaloissa käytössä ollut betonielementteknikkaa haluttiin hyödyntää myös pientalorakentamisessa ja kytketty omakotitalotyyppi Ruotulanrivi syntyi. Vaikka asukkaat ovat olleet taloihin tyytyväisiä, ei rakennustapa yleistynyt pientaloihin. Arvoalueeseen kuuluu myös lamelli- ja pistetaloja sekä omakotitaloja vuosilta 1963-66. Ruotulan alue ilmentää teollisuuskaupungin suunnitelmallista laajentumista mm. korkeatasoisella asuinalue suunnittelulla.

Messukylän kirkot ympäristöineen / Vanha kirkko ja ympäristö M16

Paikan nimi on syntynyt keskiajalla, kun pappien piti pitää kirkossa messuja. Messukylän kappeliseurakunta syntyi 1400-luvulla ja aluksi pystytettiin puinen kirkko. Seurakunnan vaurastuttua rakennettiin vielä olemassa oleva kivinen kirkko 1500-luvun alussa. Messukylänkatu/tie toimii yhtenä sisään tuloväylänä kaupunkiin. Vanhan Messuku-

lan kunnan keskustan rakenne on edelleen nähtävissä. Palvelut ovat vähentyneet, mutta edelleen on rakennusten alakerroissa liiketiloja ja liiketoimintaa.

Messukylän kirkot ympäristöineen / Uusi kirkko ja ympäristö M17

Kts. kohde M16, johon kohde M17 liittyy. Maakuntakaavassa yhteen liittyvät kohteet on yleiskaavassa erotettu kahdeksi eri kohteeksi esittämisteknisistä syistä.

Kaukajärven aloituskorttelit ja Haihara M18

Keskisen ja Ahdin rakennusliikkeet ostivat Haihara kartanon maat ja Tampereen laajin yksityinen aluerakentamiskohde sai alkunsa. Pitkät ja matalat talonauhat korostavat maiseman vaakasuoria linjoja Kaukajärven viettävällä rinteellä. Alueen yleisilme on hyvin yhtenäinen ja tyylikäs nauhaikkunoiden ja valkoisen ulkoverityksen johdosta. Alue on selkeästi rajautuva kokonaisuus ja venesatama sekä rantapuistot täydentävät alueen viihtyisyyttä.

Hyppösen kenkätehdas ja Lokomon hallit M19

Alue ilmentää suurten teollisuuslaitosten 1900-luvun alun rakentamista. Sijoittuminen irti koskesta radan varteen on seurausta koskivoimasta vapautumisesta. Junaradan läheisyys taas on tärkeä kuljetusten vuoksi. Tiilirakennus muodostaa dominantin kaupunkikuvassa.

Rantaperkiö M20

Rantaperkiö on Hatanpään kartanon takamaille ja huvila-alueelle rakennettu esikaupunki Härmälän tapaan. Rantaperkiön aluetta on asutettu jo 1880-luvulta lähtien. Koulu valmistui 1925. Alueeseen kuuluvat myös Hatanpäänhovi, Pyhäjärven rantapuisto, Perkiönpuiston rivitalot 1956-57 sekä kerrostalot 1950- ja 1960-luvuilta. Rantaperkiö muodostaa asunonauhan teollisuusalueen luoteispuolelle.

Härmälä M21

Härmälä sai nimensä Härmälän talosta, joka sijaitsi Valmetin alueella. Härmälä on Hatanpään kartanon takamaille ja huvila-alueelle rakennettu esikaupunki. Alue rakentui pääasiassa omakotialueeksi 1930-luvulla. Valmetin työväestöä varten rakennettiin myös kerrostaloja. Aluetta on laajennettu useaan otteeseen, mm. lentokentän siirryttyä Pirkkalan puolelle 1980-luvulla. Alueeseen kuuluvat Härmälän teollisuusalue ja Pyhäjärven rantapuisto, Nuolialantien asuin- ja liiketalot, Toivonkadun ja Tuomaankadun pienkerrostalot. Asemakaavalla on suojeltu laajahko omakotialue, talot rakentuneet 1920-40-luvuilla. Härmälän tunnusmerkki on kerroksellinen ja osa-alueittain yhtenäinen rakennuskanta. Puolustushallinnon rakennusperinnön säilyneet osat Pyhäjärven rannassa ovat ilmailuhistoriallisesti merkittäviä.

Peltolampi M22

Peltolampi on keuhkokaavioon perustuva metsälähiö. Alue koostuu keskeisestä puistosta, lamelli- ja pistetaloista sekä koulusta, 1960-luvulta

alkaan. Peltolampi on ajallisesti ja tyyllisesti hyvin yhtenäinen kokonaisuus. Rakennuskanta muodostuu yhtenäisen arkkitehtuurin omaavista lamellitaloista, pistetaloista ja rivitaloista. Lähiöasemakaava v. 1964 on toteutunut pääosin. Peltolampi edustaa väljää 1960-luvun lähiökäuden rakennustapaa, jossa elementteknikka ei ole johtanut yksitoikkoiseen yleisvaikutelmaan. Lamellien, pistetalojen ja rivitalojen suhde on tasapainoinen. Peltolammilla toteutettiin ensimmäistä kertaa Suomessa 3M-modulia. Ensimmäiset lamellitalot valmistuivat Vaahterakujan varrelle ja tällä hetkellä iso osa niistä on opiskelija-asuntoja. Koko alueen rakennuksissa on käytetty herkkää vaaleaa väriskaalaa.

Pyynikin kohteet ja Viikinsaari / Viikinsaaren ravintola M23

Viikinsaari kuului 1800-luvun alkupuolella Nikkilän taloon ja sittemmin saaren osti Viikin kartanon omistaja, minkä myötä nykyinen nimi syntyi. 1870-luvun alusta lähtien leipuri- ja kondiittorimestari Tallqvist piti ravintolaliikettä saarella. Ravintola oli tamperelaisen herrasväen suosima ulkoilmaravintola aina 1880-luvun loppupuolelle saakka, jolloin se suljettiin. Sen jälkeen siellä oleili muutaman vuoden Tallqvistin pässejä ja riehakasta joutoväkeä Pirkkalasta ja Tampereelta. Vuonna 1893 kaupunki osti saaren ja uusi ravintola rakennettiin palaneen tilalle 1895, mutta sekin paloi. Nykyinen ravintola rakennettiin v. 1900.

Näsinneula ja taidemuseo M24**Mustanlahden satama ja purjehdusseuran paviljonki M25**

Kohde koostuu kaavakartalla kahdesta erillisestä kohdemerkinnästä: lännempänä olevasta Mustanlahden satama-alueesta ja idempänä olevasta Purjehdusseuran paviljongista.

Pirkkankadun länsipää M26**Uimahalli, taidemuseot ja Amurin työläismuseokortteli M27**

Taidemuseot viittaa Tampereen taidemuseoon ja Hiekan taidemuseoon.

Koulukatu M28**Kauppakatu M29****Juhannuskylä M30****Tammelan teollisuuskohteet ja tori M31**

Kohde koostuu kaavakartalla viidestä erillisestä kohdemerkinnästä. Kohteista läntisimpänä on PMK:n talo. Siitä itään on Branderin kenkätehdas Tammelan puistokadun varrella. Tammelantori, ympäristön tehdas ja asuintalot on osoitettu yhdellä kohdemerkinnällä. Torista kaakkoon on yhdellä kohdemerkinnällä Salhojankadun kenkätehtaat. Eteläisin kohde on Attilan kenkätehdas Itsenäisydenkadun eteläpuolella.

Tullialue ja Sorsapuisto M32**Tampereen Yliopiston päärakennus laajennuksineen M33****Kaupin sairaala asuinrakennuksineen M34****Lapinniemen tehdasyhdyskunta M35**

■ MUINAISJÄÄNNÖSKOHDE (SM1-64)

Muinaismuistolailta rauhoitettu muinaismuistokohde, kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa ja pyydettävä lausunto. Muinaisjäännöksen laajuus tulee selvittää ennen alueen asemakaavoittamista. Asemakaavoituksen yhteydessä on huomioidava myös kohteen kytkytyminen riittävän laajasti arvokkaisuun kulttuuriympäristöihin ja maisemaan, ottaen huomioon myös maakuntakaavan em. määräyksen sisältö. Vesialueiden muuttuvan käytön yhteydessä on arvioitava vedenalaisen kulttuuriperintöön liittyvien selvitysten tarpeellisuus yhteistyössä museoviranomaisen kanssa. Kohteiden indeksi viittaa merkinnän kuvauksessa esitettyyn luetteloon.

Kohteita lisätty. Kaavamääräyksen indeksia tarkistettujen uusien kohteiden vuoksi.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Pirkanmaan maakuntamuuseon tekemän selvityksen mukaiset muinaisjäännöslöydöt, teollisuuskohteet ja sotahistorialliset kohteet. Ne ovat muinaismuistolain 295/1963 mukaisesti suojeltuja kiinteitä muinaisjäännöksiä ja laki suojaa myös niiden lähiympäristön. Muinaisjäännöskohteita ovat esimerkiksi vanhat rajamerkit ja maakuopanteet. Selvitys valmistui v. 2017 yleiskaavatyötä varten. Vaiheleiskaavassa merkinnät on täydennetty uusien selvitysten pohjalta. Muinaisjäännöksen laajuus ja säilyneisyys tulee selvittää ennen alueen asemakaavoittamista. Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ominaispiirteet tulee säilyttää. Alueella sijaitsevien muinaisjäännöskohteiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa tulee kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi ottaa huomioon muinaisjäännösten suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisuun maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin. Muinais-

muistolain mukaan suoja-alueen muodostaa vähintään 2m säde kohteesta. Museoviranomainen määrittelee suoja-alueen tapauskohtaisesti.

Luettelo muinaisjäännöskohteista:

SM1: Mustalammi; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus historiallinen
 SM2: Villilänsalmi; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus uusi aika
 SM3: Ulvila-Tampere-tie 1; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen
 SM4: Kalkku Mustavuori; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus historiallinen
 SM5: Kalkku Mustavuori 2; Tyyppi maarakenteet ; Ajoitus historiallinen
 SM6: Kaarilan rakuunatorppa; Tyyppi asuinpaikat ; Ajoitus historiallinen
 SM7: Harjun hautausmaa; Tyyppi hautapaikat ; Ajoitus historiallinen
 SM8: Miesmäenpuisto; Tyyppi puolustusvarustukset ; Ajoitus historiallinen
 SM9: Pyhällönpolku; Tyyppi kivirakenteet ; Ajoitus ajoittamaton
 SM10: Lielahdenkatu; Tyyppi kivirakenteet ; Ajoitus ajoittamaton
 SM11: Lentävänniemi 1; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus esihistoriallinen
 SM12: Lentävänniemi 2; Tyyppi hautapaikat; Ajoitus pronssi- ja/tai rautakautinen
 SM13: Lentävänniemi 3; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus kivikautinen
 SM14: Reuharinniemi; Tyyppi hautapaikat; Ajoitus pronssi- ja/tai rautakautinen
 SM15: Niemi 2; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen
 SM16: Niemen kylä (Niemis); Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen
 SM17: Lielahi rustholli; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen
 SM18: Pispalan tori; Tyyppi työ- ja valmistuspaikat; Ajoitus historiallinen
 SM19: Pispala; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen
 SM20: Pispala (Pispala); Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen
 SM21: Pispalan tukkitie 1; Tyyppi teollisuuskohteet; Ajoitus historiallinen
 SM22: Mäkikatu 43; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus historiallinen
 SM23: Mäkikatu 35; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus historiallinen
 SM24: Mäkikatu 23, 24; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus historiallinen
 SM25: Pispalan koulu; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus historiallinen
 SM26: Pispalanharju; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus historiallinen
 SM27: Susikolonpuisto; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus historiallinen
 SM28: Tahmelan lähde; Tyyppi kultti- ja tarinapaikat; Ajoitus ajoittamaton

SM29: Pispalan pulteriaita; Tyyppi kivirakenteet (rajamerkit); Ajoitus historiallinen

SM30: Pyynikin tulitikkutehdas; Tyyppi teollisuusrakennukset; Ajoitus 1800-luvun jälkipuoli

SM31: Hatanpää, Hatanpään muistokivi; Tyyppi muistomerkit, kultti- ja tarinapaikat; Ajoitus historiallinen

SM32: Lappi Rauhaniemi; Tyyppi taide, muistomerkit; Ajoitus historiallinen

SM33: Aurinkokallio; Tyyppi taide, muistomerkit; Ajoitus historiallinen

SM34: Niihama Soukko; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

SM35: Lammassaari; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus rautakautinen

SM36: Ruske Waha; Tyyppi rajamerkit; Ajoitus historiallinen

SM37: Aitovuoren rako; Tyyppi muistomerkit; Ajoitus historiallinen

SM38: Pappinen 1; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus kivikautinen

SM39: Heikkilänpuisto; Tyyppi taide, muistomerkit, hakkaukset; Ajoitus ajoittamaton

SM40: Linna; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus rautakautinen

SM41: Kukkojenkivenmäki; Tyyppi hautapaikat; Ajoitus rautakautinen

SM42: Takahuhti; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

SM43: Veijanmäenkatu; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus rautakautinen

SM44: Pappulanmäki; Tyyppi hautapaikat; Ajoitus rautakautinen

SM45: Veijankuja; Tyyppi hautapaikat; Ajoitus rautakautinen

SM46: Kalevanrinne NW; Tyyppi työ- ja valmistuspaikat; Ajoitus historiallinen

SM47: Kalevankangas; Tyyppi maarakenteet; Ajoitus historiallinen

SM48: Kalevanrinne SE; Tyyppi maarakenteet; Ajoitus historiallinen

SM49: Kokinpelto; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus kivikautinen

SM50: Messukylän kirkko; Tyyppi kirkkorakenteet; Ajoitus keskiaikainen

SM51: Turtola (Messukylä); Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

SM52: Turtolan makasiini; Tyyppi muistomerkit; Ajoitus historiallinen

SM53: Finninmäki; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

SM54: Lukonlahdentie; Tyyppi työ- ja valmistuspaikat; Ajoitus historiallinen

SM55: Pärrinkoski; Tyyppi työ- ja valmistuspaikat; Ajoitus historiallinen

SM56: Peltolammin kipinäaita; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

SM57: Levo 1; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

SM58: Rajasaari; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

SM59: Multivuori; Tyyppi kivirakenteet, kiviaidat; Ajoitus historiallinen

SM60: Muuransuo; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

SM61: Sikosuo; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus historiallinen

SM62: Arranmaanoja 1; Tyyppi kivirakenteet, asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

SM63: Hiidentie Multivuori 2; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

SM64: Hiidentie Multivuori 1; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

● MUU ARKEOLOGINEN KULTTUURIPERINTÖ-KOHDE (s1-64)

Maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet ja niiden ympäristö. Alueella sijaitsevien historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä ja riittävän arkeologisen dokumentoinnin jälkeen. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia. Asemakaavoituksen yhteydessä on huomioitava myös kohteen kytkeytyminen riittävän laajasti arvokkaisuun kulttuuriympäristöihin ja maisemaan, ottaen huomioon myös maakuntakaavan em. määräyksen sisältö. Kohteiden indeksi viittaa merkinnän kuvauksessa esitettyyn luetteloon.

Kohteita lisätty. Kaavamääräyksen indeksia tarkistettu uusien kohteiden vuoksi.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Pirkanmaan maakuntamuseon tekemän selvityksen mukaiset muut kulttuuriperintökohteet, kuten asuinpaikat/kylätontit ja tiiliruukit. Selvitys valmistui v. 2017 yleiskaavatyötä varten. Vaiheleiskaavassa merkintöjä on täydennetty uusien selvitysten pohjalta. Maisemallisesti säilyneet ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ominaispiirteet tulisi säilyttää. Alueella sijaitsevien kohteiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa tulee lisäksi ottaa huomioon maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisuun maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin. Historiallisten (sota-, asutus-, tie-, tms.) rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä.

Luettelo muista arkeologisista kulttuuriperintökohteista:

s1: Ulvila-Tampere-tie; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

s2: Raholan kartano; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s3: Tohloppi; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s4: Kaarila; Tyyppi kyläpaikat; Ajoitus historiallinen

s5: Kaarilan - Hyhkyn tie; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

s6: Hyhky (Hyhky); Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s7: Epilänharju; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus historiallinen

s8: Nottbeckin hautausmaan tie; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

s9: Hiedanrannan möljä; Tyyppi teollisuuskohteet; Ajoitus historiallinen

s10: Pättiniemenpuisto; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

s11: Pöllipuisto; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

s12: Ollinoja rajamerkki 8; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

s13: Siivikkala; Tyyppi kyläpaikat; Ajoitus historiallinen

s14: Reuharinsaari; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

s15: Näsijärvi (hylky); Tyyppi alusten hylty; Ajoitus historiallinen

s16: Pyynikki; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s17: Pyynikinrinne; Tyyppi kaivannot; Ajoitus historiallinen

s18: Vihilahti/Metsola (Metsolan laivalaituri); Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

s19: Härmälän vanha silta; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

s20: Sulkavuori; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus uusi aika

s21: Romsinlahti; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

s22: Venevalkama; Tyyppi taide, muistomerkit; Ajoitus historiallinen

s23: Pohjoiskallio; Tyyppi taide, muistomerkit; Ajoitus historiallinen

s24: Kaupinpuisto; Tyyppi taide, muistomerkit; Ajoitus historiallinen

s25: Kaupinojan saha; Tyyppi teollisuuskohteet; Ajoitus historiallinen

s26: Kaupinojanlahti; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s27: Tuomikallio; Tyyppi puolustusvarustukset; Ajoitus uusi aika

s28: Kaupin kivirakenne 2; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

s29: Puolimatkan tiiltehdas; Tyyppi tehdasrakennukset; Ajoitus uusi aika

s30: Järvensivu; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s31: Puhonlahti; Tyyppi kaivannot; Ajoitus historiallinen

s32: Takahuhti Irjala; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s33: Ristinarkku (Takuhti); Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s34: Jankankatu 19; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s35: Provasti (Pappila); Tyyppi asuinpaikka; Ajoitus historiallinen

s36: Sikosuo; Tyyppi kultti- ja tarinapaikat; Ajoitus ajoittamaton, historiallinen

s37: Messukylä (Turtola) 2; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus keskiaikainen

s38: Tampere - Kangasala-tie; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

s39: Juva; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s40: Haihara Keskinen ja Alanen; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s41: Haihara Ylinen; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s42: Juvela; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s43: Leinola; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s44: Pöngänmäen torppa; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s45: Lintukalliontie; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

s46: Mustalammi 4; Tyyppi maarakenteet; Ajoitus historiallinen

s47: Mustalammi 3; Tyyppi työ- ja valmistuspaikat; Ajoitus historiallinen

s48: Kaunistonpolku; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

s49: Laalahti; Tyyppi asuinpaikat; Ajoitus historiallinen

s50: Reuharinniemi 3; Tyyppi raaka-aineen hankintapaikat; Ajoitus historiallinen

s51: Pölkkylä rantapengerrys; Tyyppi kivirakenteet

s52: Varvarintorppa; Tyyppi asuinpaikat, kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

s53: Makkarajärvi; Tyyppi taide, muistomerkit; Ajoitus ajoittamaton

s54: Onkiniemi; Tyyppi taide, muistomerkit; Ajoitus historiallinen

s55: Onkiniemen ranta; Tyyppi teollisuuskohteet; Ajoitus historiallinen

s56: Särkänniemi 6; Tyyppi kulkuväylät, teollisuuskohteet; Ajoitus historiallinen

s57: Särkänniemen pengerrys; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

s58: Mustalahti 4; Tyyppi kulkuväylät; Ajoitus historiallinen

s59: Tampereen höyrypolttimo; Tyyppi kivirakenteet; Ajoitus historiallinen

s60: Kotkankallio; Tyyppi taide, muistomerkit; Ajoitus historiallinen

s61: Tammerkoski 3; Tyyppi teollisuuskohteet; Ajoitus historiallinen

s62: Tammerkoski 1; Tyyppi teollisuuskohteet; Ajoitus historiallinen

s63: Tammerkoski 8; Tyyppi teollisuuskohteet; Ajoitus historiallinen

s64: Koukkuniemi; Tyyppi taide, muistomerkit; Ajoitus historiallinen

----- YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA

Kartta 4 - Kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto

YLEISMÄÄRÄYS

Asemakaavoituksen ja muiden hankkeiden yhteydessä on selvittävä tarve melu- ja ilmanlaatuselvityksille.

Aiempi aluemarkinta on korvattu yleismääräyksellä.

Merkinnän kuvaus

Jos melun päiväajan keskiäänitaso ylittää 55 dB suunnitelualueella kantakaupungin meluselvityksen perusteella nyky- tai ennustetilanteessa, laaditaan erillinen meluselvitys asemakaavan valmisteluvaiheessa tai poikkeusluvan yhteydessä. Rakennuslupavaiheessa tulee tehdä erillinen suunnitelmiin perustuva meluntorjuntasuunnitelma. Meluselvityksen laadintaa tulee myös harkita jos on odotettavissa, että melun enimmäisäänitasot ovat korkeat, esimerkiksi rautateiden läheisyydessä.

KEMIKAALILAITOKSEN KONSULTOINTIVYÖHYKE

Asemakaavoituksen yhteydessä on pyydettävä turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) ja pelastusviranomaisen lausunto. Kohteiden indeksi viittaa kaavaselostuksessa olevaan luetteloon.

Uusia ja päivitettyjä vyöhykeitä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Seveso- ja muiden erityislaitosten konsultointivyöhykkeet (vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä käsittelevät tuotantolaitokset tai varastot). Laitoksen

vaikutusalueelle sijoittuvassa maankäytön suunnittelussa on pyydettävä turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja pelastusviranomaisen lausunto. Kohteet perustuvat pääosin TUKES:n 1.7.2022 päivittämään luetteloon.

UUSI LÄMPÖKESKUS

Ryydynpohjan voimalaitosvaraus muutettu lämpökeskusvaraukseksi.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu rakennettavat uudet lämpökeskukset Ryydynpohjassa ja Lielahdessa. Ryydynpohjassa merkinnällä on osoitettu ohjeellinen sijainti uudelle n. 300 MW voimalaitokselle. Laitos voi toteutua aluksi pienenä hakelämpökeskuksena. Hiedanranta-Lielahdea on mahdollisuus kehittää energiaomavaraisena ja geoenergialaitokseen tukeutuvana kaupunginosana. Lämpökeskuksen tilantarve on noin 0,5 ha.

UUSI SÄHKÖASEMA

Kaupin ja Kalevan kohteiden sijainnit ovat muuttuneet.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu rakennettavat uudet sähköasemat. Kaupissa sähköasemalle on varaus asemakaavassa, Hankkiossa ja Kalevassa sähköasemalle tulisi varata sijainti asemakaavoituksen yhteydessä.

110-400 kV SÄHKÖLINJA

Lisätty toteutettu linja Rautaharkko-Lahdesjärvi välille.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat sähkönsiirron ilmajohtoalueet. Johtoalueelle ei tulisi sijoittaa toimintaa, joka vaikeuttaa johdon käyttöä, kunnossapitoa tai uusia. Kaikista johtoalueelle suunniteltavista toimenpiteistä tulisi pyytää johdon omistajan lupa.

KEHITETTÄVÄ SÄHKÖLINJA

Sähkölinjan saneerauksen yhteydessä tai viereisen maankäytön muuttuessa tutkittava mahdollisuutta linjan maakaapelointiin.

Risso-Alasjärvi linjalle asetettu kehittämistavoite.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Tampereen Sähköverkko Oy:n 110 kV:n ilmajohtojen alue Kaleva-Alasjärvi-Kangasala. Ilmajohtojen maakaapelointia tarkastellaan sitä mukaa kun ympäröivä kaupunkirakenne kehittyy.

→ VOIMALINJAN YHTEYSTARVE**Lisätty uusia yhteystarpeita sähköasemien välille.***Merkinnän kuvaus*

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukaiset Tampereen Sähköverkko Oy:n 110 kV voimalinjan yhteystarpeet Nurmi-Naistenlahti, Nurmi-Alasjärvi-Hankkio ja Rautaharkko-Multisilta, muut yhteystarpeet Myllypuuro-Nokia, Kaleva-Hankkio-Hepolamminkatu sekä Fingrid Oyj:n uusi 110 kV voimajohtohanke Multisilta-Melo, joka sijoittuu nykyisen voimajohdon rinnalle. Nuolen suunta osoittaa sen sähköaseman, johon voimalinjayhteys on tarpeen rakentaa, ei linjan tarkempaa sijaintia.

E-ja JÄTEASEMA**Nekalan kohde on siirretty ja Vuoreksen kohde toteutettu.***Merkinnän kuvaus*

Merkinnällä on osoitettu Nekalan ja Vuoreksen jäteasemat.

E-iv LUMEN VASTAANOTTO**Lisätty Kolmenkulman kohde.***Merkinnän kuvaus*

Merkinnällä on osoitettu toiminnassa olevat Aarikkalan, Ruskon ja Kolmenkulman lumenvastaanottoalueet.

— MERKITTÄVÄ UOMA TAI VESIREITTI

Uoma on säilytettävä avoimena tai palautettava avoimeksi. Uoman välitön lähiympäristö tulee säilyttää ja kehittää latvuspeitteisyydeltään yhtenäisenä puustovyöhykkeenä.

Kohteet muutettu uuden selvityksen mukaiseksi, kaavamääräys muuttunut.*Merkinnän kuvaus*

Merkinnällä on osoitettu kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvityksen (2022) mukaisia merkittäviä uomia. Kohteet tulisi säilyttää avoimena ja vesireitit eli putkitetut osuudet tulisi pyrkiä palauttamaan avoimiksi. Kohteilla on arvoa hulevesien hallinnan, luonto- ja virkistysarvojen sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmasta. Uoman välitön lähiympäristö tulisi säilyttää rakentamattomana ja kehittää latvuspeitteisyydeltään yhtenäisenä puustovyöhykkeenä. Asiantuntija-arvio huomioonotettavan lähiympäristön laajuudesta tulisi tehdä hankekohdaisesti perustuen kohteen merkitykseen hulevesien hallinnassa sekä kohteen merkitykseen osana luontoarvo- ja virkistysverkostoa. Määräys ei estä uoman ja lähiympäristön välttämätöntä kunnossapitoa. Merkittävien uomien lisäksi kantakaupungin alueella on pienempiä uomia, joilla on merkitystä huleveden hallinnan sekä muiden ympäristöarvojen kannalta: myös nämä tulisi säilyttää avoimena ja viherympäristöltään yhtenäisenä maankäytön suunnittelussa ja toteutuksessa.

----- YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA

Kantakaupungin yleiskaavayhdistelmä, tarkistettujen merkintöjen kuvaukset

MAAN VASTAANOTTO JA -KIERRÄTYS

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Myllypuron ja Ruskon maanvastaanotto- ja kierrätysalueet. Myllypurossa alue muodostaa kokonaisuuden Nokialle sijoittuvan vastavan toiminnan kanssa. Ruskossa täyttyneen maanvastaanottoalueen vieressä on tarve tutkia alueen pientä laajentamista.

KEMIKAALILAITOKSEN KONSULTOINTIVYÖHYKE

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Seveso- ja muiden erityislaitosten konsultointivyöhykkeet (vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä käsittelevät tuotantolaitokset tai varastot). Laitoksen vaikutusalueelle sijoittuvassa maankäytön suunnittelussa on pyydyttävä turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja pelastusviranomaisen lausunto. Kohteet perustuvat pääosin TUKES:n 1.7.2022 päivittämään luetteloon.

UUSI LÄMPÖKESKUS

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu rakennettavat uudet lämpökukset Ryydynpohjassa ja Lielahdessa. Ryydynpohjassa merkinnällä on osoitettu ohjeellinen sijainti uudelle n. 300 MW voimalaitokselle. Laitos voi toteutua aluksi pienenä hakelämpökokeskuksena. Hiedanranta-Lielahdea on mahdollisuus kehittää energiaomavaraisena ja geotermialaitokseen tukeutuvana kaupunginosana. Lämpökuksetin tilantarve on noin 0,5 ha.

UUSI SÄHKÖASEMA

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu rakennettavat uudet sähköasemat. Kaupissa sähköasemalle on varaus asemakaavassa, Hankkiassa ja Kalevassa sähköasemalle tulisi varata sijainti asemakaavoituksen yhteydessä.

LUMEN VASTAANOTTO

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu toiminnassa olevat Aarikkalan, Ruskon ja Kolmenkulman lumenvastaanottoalueet.

KEHITETTÄVÄ SÄHKÖLINJA

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Tampereen Sähköverkko Oy:n 110 kV:n ilmajohtojen alue Kaleva-Alasjärvi-Kangasala. Ilmajohtojen maakaapelointia tarkastellaan sitä mukaa kun ympäröivä kaupunkirakenne kehittyy.

VOIMALINJAN YHTEYSTARVE

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukaiset Tampereen Sähköverkko Oy:n 110 kV voimalinjan yhteystarpeet Nurmi-Naistenlahti, Nurmi-Alasjärvi-Hankkio ja Rautaharkko-Multisilta, muut yhteystarpeet Myllypuro-Nokia, Kaleva-Hankkio-Hepolamminkatu sekä Fingrid Oyj:n uusi 110 kV voimajohtohanke Multisilta-Melo, joka sijoittuu nykyisen voimajohtojen rinnalle. Nuolen suunta osoittaa sen sähköaseman, johon voimalinjayhteys on tarpeen rakentaa, ei linjan tarkempaa sijaintia.

TARVEALUE UUELLE JÄTEASEMALLE

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu ohjeellinen sijainti miehitetylle ja vaarallisia kotitalousjätteitä vastaanottavalle jäteasemalle. Jäteaseman tilantarve on noin 0,5 ha.

JÄTEHUOLLON KEHITTÄMISALUE

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu uuden Hiedanranta-Lielahde-kaupunginosan alue, jolla on tarkoituksenmukaista tutkia mahdollisuutta kotitalousjätteen putkikeräykseen. Putkikeräysjärjestelmä edellyttää koonta-aseman sijoittamista keskeisesti ($r=2,5$ km) keräysalueelle. Järjestelmään liittyvä asukasmäärä on n. 3 500–13 000 asukasta.

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Tesoman asemanseutu

YLEISMÄÄRÄYS

Muutosalueita kehitetään useamman tontin kokonaisuuksissa siten, että yleiset katu- ja puistoalueet sekä viheryhteydet ratkaistaan osana alueen kehittämistä.

Alueen suunnittelussa tulee huomioida rautatie- ja ajoneuvoliikenteestä aiheutuva mahdollinen melu-, värinä- ja runkomeluhaitta, joka tulee huomioida toimintojen ja rakennusten sijoittelussa, massoittelussa ja rakenteellisissa ratkaisuissa sekä meluestein.

Tesomalla rautatie aiheuttaa suuren melu- ja värinäkuormituksen lähialueelleen. Asemakaavoitusvaiheessa on melu-, värinä- ja runkomeluselvityksiä tarkennettava ja tehtävä mahdollisesti tarkentavia mittauksia, jotta haitat pystytään huomioimaan riittävällä tasolla suunnittelussa ja toimintojen sijoittamisessa. Radan varren melulta pyritään ensisijaisesti suojautumaan rakennusten sijoittelun ja massoittelun (eli muun muassa rakennusten korkeuden ja korttelirakenteen) avulla.

Merkinnän kuvaus

Tesoman lähijunapysäkin ympäristöön on laadittu visioosuunnitelma, jossa on esitetty alueen tavoiteltu maankäytön muutos ja muutoksen edellyttämät uudet kävelyn ja pyöräilyn yhteydet sekä uudet ja vahvistettavat viheryhteydet. Suunnitelma on laadittu huomioimatta nykyisiä kiinteistörajajoja. Maankäytön muutosta suunniteltaessa tulee huomioida yleiskaavassa osoitetut uudet yhteystarpeet niin kävelyn ja pyöräilyn kuin viheryhteyksiinkin osalta myös yksityisten kiinteistöjen kohdalla. Asemakaavamuutokset tulee laatia riittävän laajoina, useamman kiinteistön kokonaisuuksina, jotta maanomistajien tasapuolinen kohtelu voidaan saavuttaa jakamalla kehittämisestä koituvat taloudelliset hyödyt ja haitat maankäyttösopimuksien avulla maanomistajien kesken.

KERROSTALOVALTAINEN TÄYDENNYSALUE

Aluetta täydennetään monipuolisen asumisen alueena. Rakennusten maantasokerrokseen varataan kortteleittain yhteiskäyttötiloja. Muutokset tulee sovittaa alueen kulttuurihistoriallisiin arvoihin. Pysäköinti ratkaistaan kokonaisuutena laitospysäköinnillä.

PIENTALOVALTAINEN TÄYDENNYSALUE

Aluetta täydennetään monipuolisen asumisen alueena. Muutokset tulee sovittaa alueen kulttuurihistoriallisiin arvoihin ja mittakaavaan. Alueen vehreys ja viheryhteydet tulee säilyttää.

KESKUSTATOIMINTOJEN MUUTOSALUE

Aluetta kehitetään asumisen, liike- ja toimitilojen alueena. Maantasokerrokset varataan keskeisillä sijainneilla liike- ja toimitiloiksi. Alueen kulttuurihistorialliset arvot tulee säilyttää. Pysäköinti hoidetaan keskitetysti pysäköintilaitoksissa, joissa varaudutaan tarvittaessa myös liityntäpysäköintiin.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Tesoman lähijunapysäkin ympäristön korttelit, joilla mahdollistetaan muutos pitkällä aikavälillä teollisuus- ja toimitila-alueesta keskustatoiminnoille. Alueelle tavoitellaan eri mittakaavaisia rakennuksia, jotka muodostavat kaupunkimaista viihtyisää tilaa ja joiden maantasokerrosten sisäänkäynnit ja aukiot muodostavat aktiivista katutilaa. Yhteistilat avautuvat sisäpihoille ja katutilaan. Keskeisillä paikoilla sijaitsevat liiketilat ja nuorisotila tukevat alueen identiteettiä ja aktivoivat lähijunapysäkin ympäristöä. Alueella sijaitsee merkittävä liikenne-hubi, jonka muodostavat lähijunapysäkki ja Tesoman aluekeskuksen bussipysäkit. Liikenne-hub yhdistää kaikki liikennemuodot ja sen laadukkaat yhteydet alueen kävely- pyöräverkostoon tukevat kestävästä liikkumisesta. Alueelle tavoitellaan kasvikatkoja ja mahdollisesti kattopuutarhoja, joissa voi sijaita yksityisiä pihatiloja. Hulevesien hallinta tukeutuu aukiutilojen sadepuutarharatkaisuihin, korttelipihan viivytysalueisiin sekä muodostuvan huleveden määrän hillintään muun muassa kattovihreän ja vettä läpäisevän pinnan määrän avulla.

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Tesoman asemanseutu

ASUMISEN MUUTOSALUE

Aluetta kehitetään monipuolisen asumisen alueena. Korttelit muodostetaan jalankulkupainotteisen viherkadun ympärille. Korttelitasolla tavoitellaan vaihtelevia rakennusten korkeuksia ja monipuolisia rakennustyyppisiä. Rakennusten maantasokerrokseen varataan kortteleittain yhteiskäyttötiloja. Pysäköinti ratkaistaan kokonaisuutena laitospysäköinnillä radan varressa.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu nykyisen Teerivuorenkadun alue, jolla mahdollistetaan muutos pitkällä aikavälillä teollisuus- ja toimitila-alueesta asumisen alueeksi. Asuinrakennusten kerrosluvut kasvavat radan suuntaan suojaten aluetta melulta ja metsäreunaan toteutetaan pienimittakaavaisempia kortteleita. Alueelle tavoitellaan monimuotoista asumista sekä monipuolisia hallinta- ja toteutusmalleja. Alueen keskelle toteutetaan uusi viherkatu ja maantasokerrosten koko korttelikokonaisuutta palvelevat yhteisölliset tilat tulee avata katutilaan elävöittäen kaupunkitilaa sekä kortteleiden sisäpihoja. Suuret korttelipihat avautuvat metsään Killerinpuiston suuntaan ja suurissa luontopohjaisissa pihossa toiminnot lomittuvat puuston sekaan. Alueella tavoitellaan kasvikattoja, jotka tukevat ekologista verkostoa. Radan varteen kehitetään niittyverkostoa, joka palvelee radansuuntaisena ekologisen yhteytenä. Luonnonmukainen hulevesien hallinta on näkyvä osa korttelipihoja ja viherkadun ilmettä.

UUSI TONTTIKATU

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu nykyisen Teerivuorenkadun linjauksen siirto maankäytön muutoksen yhteydessä radan eteläpuolelle. Siirrolla tavoitellaan ajoneuvoliikenteen siirtoa asuinalueen ulkoreunalle, jolloin asuinkorttelit sijoittuvat turvallisen ja rauhallisen uuden jalankulkupainotteisen viherkadun ympärille. Alueen pysäköinti sijoitetaan radan eteläpuolelle melualueelle keskitettyihin pysäköintilaitoksiin.

UUSI VIHERKATU

Jalankulkupainotteinen viherkatu. Katualueelle tulee toteuttaa viherrakenteita ja istutuksia sekä käyttää vettä läpäiseviä pintamateriaaleja. Alueelle voidaan osoittaa luonnonmukaisia hulevesien käsittely- ja viivytyrakenteita.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu uuden asuinalueen keskelle toteutettava jalankulkupainotteinen katualue. Viherkatu (Green Street) on katu, jolla pyritään hulevesien hallintaan niiden syntyapaikalla sekä kaupunkivihreän lisäämiseen vihreän infrastruktuurin keinoin. Viherkadut tuottavat kaupunkivihreän monihyötyjä tiiviillä rakentamisen alueilla. Viherkaduilla kasvillisuudella, maaperällä ja teknisillä ratkaisulla, kuten läpäisevillä päällysteillä, imeytetään, hidastetaan, suodatetaan ja puhdistetaan katujen hulevettä. Viherkaduilla hulevedet johdetaan esimerkiksi katutasoa alempana oleviin puustoihin ja monipuolista kasvillisuutta kasvaviin viheraltoiin tai -painanteisiin.

Painanteen kasvillisuuden tulee olla monipuolista käsittäen erilaisia puita ja pensaita sekä maanpeitekasveja. Painanteen maasyvyyden tulee olla riittävä mahdollisimman suurten puiden kasvulle. Kasvillisuuden tulee olla luonnon monimuotoisuutta vahvistavaa ja ilmastokestävää sekä mahdollisuuksien mukaan paikallista lajistoa suosivaa. Ilmastokestävällä lajistolla tarkoitetaan monilajista kasvillisuutta, jonka tutkimustiedon perusteella oletetaan selviävän muuttuvassa ilmastossa.

UUSI ALIKULKU

JALANKULUN JA PYÖRÄILYN YHTEYS- TAI KEHITTÄMISTARVE

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien kehittämistarpeet Tesoman asemanseudun ja Alasjärven itäpuolen osa-alueilla.

Tesomalla on tavoitteena luoda suorat ja sujuvat yhteydet Tesoman lähijuna-asemalle Tesoman valtatie itäpuolelta Mediapoloksen ja Kohmankaaren suunnasta. Kun valtatie ylittävä silta levennetään aseman laituriksi, voi itäpuolelta nousta pyöräillen ja kävellen suoraan laiturille tai jatkaa matkaa valtatie yli. Yhteyksiä toteutetaan nykyisten yksityisten tonttien alueelle ja tästä syystä aluetta pyritään kehittämään laajemmissa kokonaisuuksissa, jolloin tulevia hyötyjä ja haittoja voidaan tasata maanomistajien kesken esimerkiksi maankäyttösopimusten avulla.

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Tesoman asemanseutu

Alasjärven itäpuolella osoitettu nykyiset Niihamankatu ja Luhtaantie, jotka johtavat Teiskontieltä Niihaman siirtolapuutarha-alueelle. Kyseisellä välillä on tavoitteena kehittää liikunnan turvallisuutta sekä virkistys- ja luontomatkailupalveluiden saavutettavuutta. Luhtaantie on tarkoitus asemakaavoittaa koko matkaltaan.

UUSI VIHERYHTEYS

Uusi viheralueiden välinen yhteys, joka toimii sekä virkistys- että ekologisenä yhteytenä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu kehitettävät viheryhteydet Tesoman asemanseudun ja Lielähti-Hiedanrannan osa-alueilla.

Tesoman asemanseudulla vahvistetaan ja luodaan uusia pohjois-eteläsuuntaisia viher- ja virkistysyhteyksiä uuden asuinalueen ja rata-alueen läpi. Haastavammilla alueilla korttelialueita otetaan mukaan tukemaan yhteyksien toimivuutta. Radan yli on osoitettu useampia toisiaan tukevia yhteysmahdollisuuksia, jotka toimivat pääasiallisesti virkistysverkoston osana. Viheryhteyksiä radan yli parannettaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota ekologisten yhteyksien sijainteihin ja toimivuuteen.

Lielähti-Hiedanrannassa kehitetään ja luodaan uusi viheryhteys Hiedanrannan alueen viherverkoston ja Epi-länharjun keskuspuistoverkoston välille. Yhteys voidaan toteuttaa joko erikseen virkistys- ja ekologisen yhteyden osalta tai yhdistettynä yhteytenä. Yhteyksiä voidaan tutkia, suunnitella ja toteuttaa joko kantatien ja rautatiealueen alittavina tai ylittävänä yhteyksinä.

VAHVISTETTAVA PUUSTOINEN VIHERYHTEYS

Alueen puustoisien yhteyden ja latvuspeitteisyyden jatkuvuus ja yhtenäisyys on turvattava.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu vahvistettavat tai kehitettävät puustoiset yhteydet Tesoman asemanseudun ja Lielähti-Hiedanrannan osa-alueilla. Yhtenäinen latvuspeite muodostaa ekologisen yhteyden ja varjoisan virkistys- ja kävely-yhteyden, mikä auttaa ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

Tesoman asemanseudulla vahvistetaan Korvenpuiston pohjoispäästä lähtevää yhteyttä kohti Kohmankaarta sekä Ristimäenpuiston itäreunan ja Tesomanraitin yhteyttä. Nämä vahvistettavat yhteydet tukevat yhdessä uuden viheralueyhteyden kanssa keskuspuistoverkoston ja ekologisten yhteyksien muodostamaa kokonaisuutta.

Lielähti-Hiedanrannassa vahvistetaan Näsijärven rannan suuntaista puustoista yhteyttä sekä uuden rinnakkaiskadun muodostumista puustoiseksi ja kasvillisuudeltaan monimuotoiseksi yhteydeksi Näsijärven rannan ja alueelle toteutettavan Keskuspuiston välille.

OSA-ALUEEN RAJA

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Lielähti-Hiedanranta

YLEISMÄÄRÄYS

Aluetta kehitetään useamman tontin kokonaisuudessa siten, että yleiset katu- ja puistoalueet sekä viheryhteudet ratkaistaan osana aluekokonaisuuden kehittämistä.

Yleiskaavan keskustatoimintojen alueella voidaan ylittää maakuntakaavan suuryksikköjen enimmäismitoitus 30 000 k-m²:lla. Suuryksikköjen enimmäismitoitus on 45 000 k-m² kaupan alueella, 40 000 k-m² korttelissa nro 2479 ja 25 000 k-m² Hiedanrannan uudessa keskustassa. Tilaa vaativan kaupan alueella vähittäiskaupan kokonaiskerrosala voi ylittää maakuntakaavan enimmäismitoituksen 30 000 km²:lla.

Alueen kävely- ja pyöräily-yhteyksiä vahvistetaan. Keskeisillä alueilla tulee mahdollistaa julkinen kävely-yhteys korttelialueiden läpi. Asukaspysäköinti osoitetaan pääosin pysäköintilaitoksiin ja kortteleiden rakentamattomilla piha-alueilla mahdollistetaan maanvaraisen kasvillisuuden istuttaminen.

Viheralueille, tonteille, katualueille ja toreille on lisättävä kaupunkiluonnon monimuotoisuutta vahvistavaa monilajista puustoa ja kasvillisuutta.

Merkinnän kuvaus

Yleismääräyksen maakuntakaavasta poikkeava kauppa koskeva mitoitus perustuu alueelle tehtyyn kaupan selvitykseen (Lielähti-Hiedanrannan kaupan selvitys, 22.12.2021, WSP). Kaupan alue ja tilaa vaativan kaupan alue on osoitettu aluemerkinnoilla ja Hiedanrannan keskusta ja kortteli nro 2479 on osoitettu kohdemerkinnöillä vaiheyleiskaavan kartalla 5.

TILAA VAATIVAN KAUPAN ALUE

Aluetta kehitetään monipuolisten liike- ja toimitilojen alueena. Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä. Alueen toimunnoista pyritään luomaan kokonaisuuksia, joiden sisällä on hyvät jalankulkuyhteydet. Alueelle ei saa sijoittaa asumista.

KAUPAN ALUE

Aluetta kehitetään monipuolisena kaupan ja palvelujen alueena. Alueelle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä. Alueelle ei saa sijoittaa asumista.

ASUMISPAINOTTEINEN TOIMITILOJEN JA PALVELUJEN ALUE

Aluetta kehitetään asumisen alueena. Rakennusten pääkatuihin tai aukioihin rajautuvat tai kauppakeskusten ja joukkoliikennepysäkkien läheisyydessä sijaitsevat maantasokerrokset tulee osoittaa toimi- ja liiketiloiksi. Alueelle ei saa sijoittaa kauppakeskusta lukuunottamatta vähittäiskaupan suuryksiköitä.

KAUPPAKESKUS

Kauppakeskukseen saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä ja toimitiloja. Suuryksikön maantasokerroksen tulee avautua kaupunkitilaan.

UUSI VIHERYHTEYS

Uusi viheralueiden välinen yhteys, joka toimii sekä virkistys- että ekologisena yhteytenä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu kehitettävät viheryhteydet Tesoman asemanseudun ja Lielähti-Hiedanrannan osa-alueilla.

Tesoman asemanseudulla vahvistetaan ja luodaan uusia pohjois-eteläsuuntaisia viher- ja virkistysyhteyksiä uuden asuinalueen ja rata-alueen läpi. Haastavammilla alueilla korttelialueita otetaan mukaan tukemaan yhteyksien toimivuutta. Radan yli on osoitettu useampia toisiaan tukevia yhteysmahdollisuuksia, jotka toimivat pääasiallisesti virkistysverkoston osana. Viheryhteyksiä radan yli parannaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota ekologisten yhteyksien sijainteihin ja toimivuuteen.

Lielähti-Hiedanrannassa kehitetään ja luodaan uusi viheryhteys Hiedanrannan alueen viherverkoston ja Epi-länharjun keskuspuistoverkoston välille. Yhteys voidaan toteuttaa joko erikseen virkistys- ja ekologisten yhteyden osalta tai yhdistettynä yhteytenä. Yhteyksiä voidaan tutkia, suunnitella ja toteuttaa joko kantatien ja rautatiealueen allittavina tai ylittävänä yhteyksinä.

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Lielähti-Hiedanranta

↔ VAHVISTETTAVA PUUSTOINEN VIHERYHTEYS

Alueen puustoisien yhteyden ja latvuspeitteisyyden jatkuvuus ja yhtenäisyys on turvattava.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu vahvistettavat tai kehitettävät puustoiset yhteydet Tesoman asemanseudun ja Lielähti-Hiedanrannan osa-alueilla. Yhtenäinen latvuspeite muodostaa ekologisen yhteyden ja varjoisan virkistys- ja kävely-yhteyden, mikä auttaa ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

Tesoman asemanseudulla vahvistetaan Korvenpuiston pohjoispäästä lähtevää yhteyttä kohti Kohmankaarta sekä Ristimäenpuiston itäreunan ja Tesomanraitin yhteyttä. Nämä vahvistettavat yhteydet tukevat yhdessä uuden viheralueyhteyden kanssa keskuspuistoverkoston ja ekologisten yhteyksien muodostamaa kokonaisuutta.

Lielähti-Hiedanrannassa vahvistetaan Näsijärven rannan suuntaista puustoista yhteyttä sekä uuden rinnakkaiskadun muodostumista puustoiseksi ja kasvillisuudeltaan monimuotoiseksi yhteydeksi Näsijärven rannan ja alueelle toteutettavan Keskuspuiston välille.

☐ OSA-ALUEEN RAJA

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Keskusta

YLEISMÄÄRÄYS

Asumisen kortteleissa pysäköinti osoitetaan pääosin pysäköintilaitoksiin siten, että kortteleihin muodostuu mahdollisimman paljon maanvaraista pihaympäristöä.

Rantojen ja veden saavutettavuutta ja ranta-alueiden virkistyskäyttöä on kehitettävä viileän vyöhykkeen hyödyntämisen näkökulmasta.

Viheralueille, tonteille, katualueille ja toreille on lisättävä kaupunkiluonnon monimuotoisuutta vahvistavaa monilajista puustoa ja kasvillisuutta.

Tammerkosken vesiluonnon kehittämismahdollisuus tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

Korkean rakentamisen laatu

Korkean rakentamisen hankkeissa on huomioitava maisemaan ja kaupunkikuvaan liittyvät vaikutukset. Hankkeen soveltuvuutta kaupunkikuvaan ja maisemaan on arvioitava jo ennen kaavahankkeen aloittamista.

lisuutta kehitettäessä tulee ottaa huomioon luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot. Kaupunkiluonnon monimuotoisuutta vahvistava kasvillisuus on monipuolista, kerroksellista ja ilmastokestävää sekä mahdollisuuksien mukaan paikallista lajistoa suosivaa. Ilmastokestävällä lajistolla tarkoitetaan monilajista kasvillisuutta, jonka tutkimustiedon perusteella oletetaan selviävän muuttuvassa ilmastossa.

Korkean rakentamisen laatu

Korkean rakentamisen hankkeissa on huomioitava maisemaan ja kaupunkikuvaan liittyvät vaikutukset. Hankkeen soveltuvuutta kaupunkikuvaan ja maisemaan on arvioitava jo ennen kaavahankkeen aloittamista.

Merkinnän kuvaus

Korkean rakentamisen selvitys Tampereen keskusta-alueella valmistui vuonna 2012. Selvitystä on päivitetty syksyllä 2022. Yleismääräyksessä mainittuja kaupunkuvaan ja maisemaan liittyviä, suunnittelussa huomioitavia vaikutuksia on esitelty erityisesti päivityksen 2022 kohdassa "suunnitteluohjeita". Tällaisia kaupunkikuvaan ja maisemaan liittyviä vaikutuksia ovat suunnitteluohjeissa mainitut kaupunkikuvallinen kokonaissommitelma, sijainnit arvönäkymissä tai arvovakennusten lähellä, sijainnit katunäkymien päätteissä sekä rakennusosien integrointi ylimpien kerrosten osalta. Selvityksessä on esitetty myös laadittavia tarkasteluja ja suunnitteluasiakirjoja liittyen hankkeiden sijainnilliseen arviointiin.

Merkinnän kuvaus

Pääsyyllä ranta-alueille ja veden äärelle sekä ranta-alueiden palveluilla on merkitystä ihmisten sopeutumisellemme ilmastonmuutokseen. Rannan palveluilla tarkoitetaan muun muassa erilaisten laiturirakenteiden ja veteen johtavien portaiden toteuttamista. Mahdollisuus kelluvien ja vesirajaan sijoittuvien rakenteiden toteuttamiseen tulee selvittää tarkemman suunnittelun yhteydessä (muun muassa Kelluvat rakenteet - Tampereen kaupunki -Tavoite ja ohjeita hankekehittäjälle, 2021). Rannan toiminnal-

RAITIOTIE

Raitiotien katujaksoilla kehitetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä osana laadukasta ja tiivistyvää kaupunkiympäristöä. Katuympäristöä uudistettaessa tulee huolehtia siitä, että katutilan jäsentely, pysäkkien sijoittelu ja liittymäalueiden toteutustapa tukevat joukkoliikenteen sujuvuutta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää pysäkkien ja niiden ympäristön jalankulkuyhteyksien sujuvuuteen, esteettömyyteen ja viihtyisyyteen.

Katuun rajautuvan maankäytön tulee olla tehokasta etenkin pysäkkien läheisyydessä. Joukkoliikenteen pysäkkien ja vaihtoterminaalien läheisyydessä sekä pääkatujen keskeisissä kohdissa tulee varmistaa toimitilarakentamisen toteutuminen. Kadunvarsikortteleissa rakentamisen tulee edistää viihtyisän ja rajatun katutilan muodostumista.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu raitiotien linjaus, jonka toteuttamisesta valtuusto päätti 7.11.2016. Lielahdessa linjausta on tarkennettu Hiedanrannan yleissuunnittely-yhteydessä kaupunginhallituksen päätöksellä 18.12.2017. Pyynikintori-Lentävänniemi -osuuden rakentamispäätös tehtiin valtuustossa 19.10.2020 § 133. Lisäksi merkinnällä on osoitettu raitiotien seudullisen yleissuunnitelman mukaiset laajentumisreitit Hatanpäältä Nuolialantietä Pirkkalan keskustan suuntaan ja Taysilta Koilliskeskukseen. Valitut linjaukset on päätetty Tampereen valtuustossa 19.10.2020 § 134. Linjojen maankäytölliset ja liikenneverkolliset vaikutukset ja riittävän tarkkuustason tilavaraukset huomioidaan tar-

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Keskusta

kemmassa suunnittelussa tukeutuen Seudullisen raitiotien yleissuunnitelmaan (10/2020). Seudullisia linjoja on tarkoitus suunnitella ja rakentaa raitiotien ensimmäisen ja toisen toteuttamisvaiheen jälkeen tarkoituksen mukaisesti järjestyksessä ja aikataulussa.

KAUPUNKIRAKENTEEN KANNALTA MERKITÄVÄ LIIKENTEEN KOKOOJAKATU JA JOUKKOLIIKENTEEN LAATUKÄYTÄVÄ

Katu suunnitellaan ja rakennetaan huomioiden eri liikennemuotojen tarpeet. Kehitetään erityisesti joukkoliikenteen laatua ja pysäkkien saavutettavuutta. Katuun rajautuvan maankäytön tulee olla tehokasta etenkin pysäkkien läheisyydessä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä osoitetuilla kokoojakaduilla tulisi parantaa myös joukkoliikenteen sujuvuutta muun muassa joukkoliikennekaistoin ja liikennevaloetuisuuksin. Katusuunnittelun tulisi tukea joukkoliikenteen sujuvuutta muun muassa katutilan jäsentämisen, pysäkkien sijainnin, jalankulkuyhteyksien ja liittymäalueiden suunnittelun osalta. Katuun rajautuvan maankäytön tulisi tukea joukkoliikenteen taloudellisia toimintaedellytyksiä muun muassa toimintojen sijoittumisen, sekoittuneisuuden ja tehokkuuden osalta.

TUTKITTAVA OHJEELLINEN LÄHIJUNA-ASEMA

Lähijunaliikenteen asema, jonka ratatekninen, liikenteellinen ja taloudellinen toteuttamiskelpoisuus tulee tutkia osana seudullista lähijunajärjestelmää.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä osoitetuilla kokoojakaduilla tulisi parantaa myös joukkoliikenteen sujuvuutta muun muassa joukkoliikennekaistoin ja liikennevaloetuisuuksin. Katusuunnittelun tulisi tukea joukkoliikenteen sujuvuutta muun muassa katutilan jäsentämisen, pysäkkien sijainnin, jalankulkuyhteyksien ja liittymäalueiden suunnittelun osalta. Katuun rajautuvan maankäytön tulisi tukea joukkoliikenteen taloudellisia toimintaedellytyksiä muun muassa toimintojen sijoittumisen, sekoittuneisuuden ja tehokkuuden osalta.

OHJEELLINEN UUSI TAI KEHITETTÄVÄ PIENVEENE- TAI LAUTTASATAMA

Uusi tai kehitettävä pienvenesatama, lauttasatama tai lähilaivaliikenteen laituri. Uuden tai kehitettävän pienene- tai lauttasataman sijoittamisen tai kehittämisen edellytykset tulee tutkia tarkemman suunnittelun yhteydessä. Suunnittelussa tulee yhteensovittaa lähiympäristön muu maankäyttö, rantojen virkistyskäyttö ja -reitistöt satamatoimintojen kanssa sekä huomioida luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Reitti- ja lähilaivaliikenteen satamissa ja laituripaikoilla tulee erityisesti edistää esteettömyyttä sekä rannan saavutettavuutta kävellen ja pyörällä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu uusia tai kehitettäviä pienene- tai lauttasatamia sekä reitti- ja lähilaivaliikenteen mahdollisia laitureita. Satamia ovat Halkoniemen, Niemenrannan, Hiedanrannan, Santalahden, Naistenlahden, Rauhaniemen, Raholan, Viikinsaaren, Härmälänsaaren,

Viinikanlahden, Mustalahden, Laukontorin ja Ratinanrannan satamat. Lisäksi lähilaivaliikenteen pysähtymislaitureita/käyntilaitureita tutkitaan Rosendahl-Pyynikin alueelle ja Hatanpään Arboretumin alueelle.

Kaupunkisatamia ja laitureita on tavoitteena kehittää monipuolisina ja ympärivuotuisina virkistys- ja luontomatkailun palvelukeskittyminä. Satamien perusvarustuksen lisäksi satamissa ja lähilaivaliikenteen laiturialueilla voidaan kehittää muuta virkistyskäytön palveluita kuten esimerkiksi virkistysvälineiden vuokraustoimintaa sekä kahvilapalveluita. Uuden sataman sijoittamisen edellytykset tulee tutkia asemakaavan tai asemakaavan muutoksen yhteydessä. Erityisiä huomiota tulee kiinnittää satamien ja laitureiden saavutettavuuteen sekä kytkeytymiseen virkistysreitistöön ja lähialueen muihin palveluihin.

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ TAI KOHDE (M1-35)

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä tulee turvata ja edistää alueen kaupunkikuvan ja rakennusperinnön arvojen säilymistä ja edelleen kehittämistä. Uusi rakentaminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen. Kohteen indeksi viittaa merkinnän kuvauksessa esitettyyn luetteloon.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitetut maakunnallisesti arvokkaat raken-

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Keskusta

netut kulttuuriympäristöt. Alueen suojelun toteuttamistapa tulisi ratkaista asemakaavoituksella. Tavoitteena on rakennusperinnön ja kulttuuriympäristöjen monimuotoisuuden vaaliminen ja niiden säilymisen turvaaminen tarkoituksenmukaisesti. Aluetta koskevissa hankkeissa, kaavojen ajanmukaisuutta arvioitaessa ja aluetta koskevissa toimenpiteissä sekä tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää teollisen Tampereen kulttuuriympäristön säilymiseen ja maisemallisiin erityispiirteisiin. Aluetta koskevassa suunnittelussa tulee kuulla museoviranomaisia. Alueen täydennysrakentaminen on mahdollista. Myös ympäröivien alueiden maankäyttö saattaa vaikuttaa kulttuuriympäristön arvojen säilymiseen. Vaikutuksia arvojen säilymiseen tuleekin arvioida myös muutettaessa maankäyttöä arvoalueiden välittömässä läheisyydessä. Vaiheyleiskaavassa kartalle on lisätty keskustan 12 kohdetta. Luettelo maakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä.

● MUU ARKEOLOGINEN KULTTUURIPERINTÖ-KOHDE (s1-64)

Maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet ja niiden ympäristö. Alueella sijaitsevien historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä ja riittävän arkeologisen dokumentoinnin jälkeen. Aluetta koskevista suunnitelmista on

kuultava museoviranomaisia. Asemakaavoituksen yhteydessä on huomioitava myös kohteen kytkäytyminen riittävän laajasti arvokkaiisiin kulttuuriympäristöihin ja maisemaan, ottaen huomioon myös maakuntakaavan em. määräyksen sisältö. Kohteiden indeksi viittaa merkinnän kuvauksessa esitettyyn luetteloon.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Pirkanmaan maakuntamuseon tekemän selvityksen mukaiset muut kulttuuriperintökohteet, kuten asuinpaikat/kylätontit ja tiiliruukit. Selvitys valmistui vuonna 2017 yleiskaavatyötä varten. Vaiheyleiskaavassa merkintöjä on täydennetty uusien selvitysten pohjalta. Maisemallisesti säilyneet ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ominaispiirteet tulisi säilyttää. Alueella sijaitsevien kohteiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa tulee lisäksi ottaa huomioon maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaiisiin maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin. Historiallisten (sota-, asutus-, tie-, tai muiden sellaisten) rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä.

KAUPUNKIVIHREÄN KEHITTÄMISALUE

Puuston latvuspeitteisyyden, kerroksellisen kasvillisuuden ja viherpeitteisen vettä läpäisevän maanpinnan määrää on lisättävä nykytilanteeseen verrattuna. Katuvihreän määrää tulee lisätä. Hulevesiratkaisut tulee toteuttaa ensisijaisesti luontopohjaisina ratkaisuna kuten viherkatuina ja kasvikkatoina.

Merkinnän kuvaus

Kehittämisaalueet on rajattu lämpösaarekeilmiöselvityksen (2022), maanpeiteaineiston ja kaavatilanteen pohjalta.

Tontteja ja kortteleita suunniteltaessa suunnittelualueen latvuspeitteisyyden, kerroksellisen kasvillisuuden ja viherpeitteisen vettä läpäisevän maanpinnan määrä tulee kartoittaa ja osoittaa, että suunnitelmassa on tapahtunut näille lisäystä. Kasvillisuuden tulee olla luonnon monimuotoisuutta vahvistavaa ja ilmastokestävää sekä mahdollisuuksien mukaan paikallista lajistoa suosivaa. Ilmastokestävällä lajistolla tarkoitetaan monilajista kasvillisuutta, jonka tutkimustiedon perusteella oletetaan selviävän muuttuvassa ilmastossa. Rakennuksiin tulee toteuttaa kasvikkatoja ja mahdollisesti kasvikkatojen ja aurinkopaneelien yhdistelmiä. Kattopinnoissa tulee tarpeen mukaan suosia vaaleita sävyjä.

Yleisillä alueilla toteutetaan viherkatuja. Viherkatu (Green Street) on katu, jolla pyritään hulevesien hallintaan niiden syntypaikalla sekä kaupunkivihreän lisäämiseen vihreän infrastruktuurin keinoin. Viherkadut tuottavat kaupunkivihreän monihyötyjä tiiviillä kaupunkialueilla. Viherkaduilla kasvillisuudella, maaperällä ja teknisillä ratkaisuilla, kuten läpäisevillä päällysteillä, imeytetään, hidastetaan, suodatetaan ja puhdistetaan katujen hulevettä. Viherkaduilla hulevedet johdetaan esimerkiksi katutasoa alempana oleviin puustoihin ja monipuolista kasvillisuutta kasvaviin viheraltauksiin tai -painanteisiin.

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Keskusta

Painanteen kasvillisuuden tulee olla monimuotoista käsittäen erilajisia puita ja pensaita sekä maanpeitekasveja. Painanteen maasyvyyden tulee olla riittävä mahdollisimman suurten puiden kasvulle.

OHJEELLINEN VIRKISTYSYHTEYS

Keskuspuistoverkosta yhdistävä virkistysyhteys ja/tai lähivirkistysalueiden sarja. Virkistysyhteudet ovat osa kantakaupungin viherrakennekokonaisuutta ja niitä on kehitettävä luonnon monimuotoisuutta tukevana, latvuspeitteisyydeltään yhtenäisinä ja kaupunkikuvassa hahmotettavina viheryhteyksinä.

Tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee varmistaa lähivirkistysalueiden riittävyys, saavutettavuus, luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä varmistaa virkistysyhteyksien ja ekologisten yhteyksien jatkuvuus. Yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta luonnonmukaiseen.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu olemassa oleva tai kehitettävä keskuspuistoverkosta yhdistävä ja täydentävä yhteys, ulkoilureitti tai lähivirkistysalueiden sarja, joka palvelee asuinalueiden tai keskustojen virkistys- ja viheryhteydenä ja lähivirkistysalueena. Keskeisenä tavoitteena on parantaa keskuspuistoverkoston ja virkistyspalveluiden saavutettavuutta sekä kehittää yhteyksiä monihyötyisinä alueina osana kantakaupungin viherrakennetta. Monihyötyisillä ratkaisulla voidaan samaan aikaan vaikut-

taa moneen ongelmaan, esimerkiksi sään ääri-ilmiöiden aiheuttamiin haittoihin ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen. Esimerkiksi luontopohjaiset ratkaisut ovat luonteeltaan monihyötyisiä.

Verkosto on laaja sisältäen hyvin erityyppisiä kehittämistavoitteita ja tarpeita. Yhteyden luonne voi vaihdella leveydeltään ja laajuudeltaan rakennetusta puistokadusta, puistomaiseen kaupunkipuistoon ja luonnonmukaiseen metsäiseen viheralueeseen. Yhteyksien kehittämisen tavoitteena on lisätä kaupunkiympäristön luonnon monimuotoisuutta, vahvistaa ekologisen verkoston kokonaisuutta ja turvata puustoisten virkistysyhteyksien jatkuvuus. Luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan esimerkiksi lajien monimuotoisuutta ja kerroksellista kasvillisuutta.

Virkistys- ja viheryhteyksiä on yleiskaavassa varattu kaupungin eri osiin pääasiassa olemassa olevien asemakaavoitettujen puistojen tai virkistysyhteyksien kohdille siten, että yhdessä keskuspuistoverkoston kanssa ne muodostavat kantakaupungin läpi jatkuvan katkeamattoman virkistysverkoston. Merkinnällä osoitetun yhteyden lisäksi viheralueilla on tai sinne voidaan osoittaa myös muita virkistysreittejä ja polkuja. Merkinnän lähelle tuleva täydennysrakentaminen tulee suunnitella siten, että yhteysmerkinnän tarkoittaman olemassa olevan viherrakenteen toimivuus virkistysyhteytenä ja lähivirkistysalueena paranee.

Erityinen kehittämiskohde on katkeamaton rantareitistö, järveltä järvelle johtavat yhteydet ovat myös osa seudullista liikunta-, virkistys- ja luontopalveluita. Tavoitteena on parantaa rantojen saavutettavuutta sekä aktivoida Pyhä- ja Näsijärven rantoja ympärivuotisen rannoilla ja järvillä liikkumisen reitteinä, joiden käyttöä tukee virkistyspalveluiden kehittäminen. Ranta-alueille sijoittuvan loma-asutuksen vuoksi virkistysyhteysmerkinnällä on osoitettu myös loma-asunnoille johtavat ajo-yhteydet ja pääsytiet.

OSA-ALUEEN RAJA

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Alasjärven itäpuoli

YLEISMÄÄRÄYS

Alueen suunnittelussa ja käytössä tulee varmistaa luontoarvojen ja ekologisten yhteyksien turvaaminen.

Alueen virkistyskäytön ja muun toiminnan pysäköinti ratkaistaan kokonaisuutena huomioiden tapahtumaaikainen pysäköinti.

rm-1 MATKAILUPALVELUIDEN ALUE (rm-1)

Aluetta kehitetään luontomatkailua ja virkistystä tukevien palvelu- ja majoitustoimintojen alueena. Alueelle voi sijoittaa enintään 20 k-m² suuruisia majoitusmökkejä. Alue on asemakaavoitettava.

Merkinnän kuvaus

Aluetta kehitetään luontomatkailua ja alueen virkistystä palvelevana palvelupisteinä kestävän matkailun periaatteiden mukaisesti. Kestävän matkailun periaatteita ovat muun muassa: tuetaan kohteiden arvojen säilymistä ja edistetään niiden suojelua, minimoidaan ympäristön kuormitusta, vahvistetaan paikallisuutta, edistetään kohteiden tuottamaa hyvinvointia ja terveyttä, edistetään paikallistaloudellista kasvua ja työpaikkojen luomista, viestitään yhdessä kohteen arvoista ja palveluista (Metsähallitus). Luontomatkailulla tarkoitetaan matkailua, jonka vetovoimaisuus ja aktiviteetit perustuvat luontoympäristöön ja siellä toteutettavaan toimintaan. Palvelupisteiden palvelut voivat palvella myös alueen muuta virkistystoimintaa, kuten alueella toimivaan hevos- ja koiraurheilutoimintaa sekä ulkoilua. Alueella voidaan kehit-

tää esimerkiksi majoitustoimintaa, ravintola- ja kahvila-palveluita, ohjelmapalvelutoimintaa (ohjatut luonto- ja retkeilypalvelut), välinevuokrausta, kokoustiloja.

rm-2 MATKAILUPALVELUIDEN ALUE (rm-2)

Aluetta kehitetään luontomatkailun majoitustoiminoille. Alueelle voi sijoittaa enintään 10 k-m² suuruisia metsämökkejä. Majoitusmökkien määrässä, sijoittamisessa tulee huomioida alueen maisema, luontoarvot, virkistysreitistöt. Rakentaminen tulee sopeuttaa luonnonympäristöön siten että olemassa oleva puusto ja kasvillisuus säilytetään mahdollisimman koskemattomana. Alueen yhtenäinen metsäinen luonne tulee turvata. Alue tulee rakentaa vaiheittain ja toiminnan vaikutuksia luonnonympäristöön seurata. Alue on asemakaavoitettava.

Merkinnän kuvaus

Aluetta kehitetään kestävän matkailun periaatteiden (Metsähallitus) mukaisesti luontomatkailun majoitustoiminnalle. Alue tulee toteuttaa vaiheittain, jotta toiminnan vaikutuksia ympäristöön voidaan seurata ja tarvittaessa ympäristöä ennallistaa. Tavoitteena on hyödyntää olemassa olevia kulkuyhteyksiä. Pysäköinnin ratkaisut tulee suunnitella ja ratkaista kokonaisuutena koko Alasjärven osa-alueella. Aluetta ei saa aidata ja Kauppi-Niihman aluetta palvelevien virkistysreittien jatkuvuus tulee varmistaa.

rm-3 MATKAILUPALVELUIDEN ALUE (rm-3)

Aluetta kehitetään luontomatkailun majoitustoiminoille. Alueelle voi sijoittaa luontomatkailua ja virkistystä tukevia palveluita, matkailuauto/asuntovaunupaikkoja ja enintään 20 k-m² suuruisia majoitusmökkejä. Suunnittelussa ja rakentamisessa tulee huomioida alueen luontoarvot ja virkistysreitistö. Alue on asemakaavoitettava.

Merkinnän kuvaus

Aluetta kehitetään kestävän matkailun periaatteiden (Metsähallitus) mukaisesti luontomatkailun majoitustoiminnalle. Alueelle voidaan sijoittaa majoitusmökkejä, matkailuauto/asuntovaunupaikkoja sekä majoitustoimintaa ja yleistä virkistystä tukevia palveluita. Alueen yhdyskuntateknisiä ratkaisuja tulisi kehittää yhdessä siirtolapuutarha-alueen kanssa.

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Alasjärven itäpuoli

rm OHJEELLINEN LUONTOMAJOITUSALUE

Alueelle voi sijoittaa käyttösuunnitelman mukaisesti enintään 10 k-m² suuruisia kevytrakenteisia metsämökkejä. Majoitusmökkien määrässä sekä sijoittamisessa tulee huomioida alueen maisema, luontoarvot ja virkistysreitistöt. Rakentaminen tulee sopeuttaa luonnonympäristöön siten että olemassa oleva puusto ja kasvillisuus säilytetään mahdollisimman koskemattomana. Rakentaminen edellyttää käyttösuunnitelman laatimista. Käyttösuunnitelmasta tulee käydä ilmi alueen toimintojen sijoittuminen ympäristöön, luontoarvojen sijainti, rakentamisen määrä ja laajuus, reitistö ja lähiympäristön käyttö. Käyttösuunnitelmassa tulee arvioida rakentamisen ja toiminnan vaikutuksia ympäristöön.

Merkin kuvauk

Alueelle voidaan sijoittaa kestävä matkailua tukevia metsämajoitusmökkejä. Toimintojen sijoittaminen ja rakentaminen edellyttää käyttösuunnitelman laatimista alueelle. Käyttösuunnitelmasta tulee pyytää lausunnot kaavoitukselta ja ympäristönsuojelulta. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi toimintojen sijoittuminen, rakentamisen määrä ja laajuus, rakentamisen vaiheittainen toteutus, reitistö ja lähiympäristön käyttö. Rakentaminen on yhdyskuntalautakunnan myöntämän poikkeamisluvan varaista. Alue tulee toteuttaa vaiheittain, jotta toiminnan vaikutuksia ympäristöön voidaan seurata ja tarvittaessa ympäristöä ennallistaa.

Enintään 10 k-m² suuruiset kevytrakenteiset metsämökkit tulee sijoittaa siten että luonnonympäristö säilytetään mahdollisimman koskemattomana. Mökkejä ei liitetä kunallisteknisiin verkostoihin. Tavoitteena on hyödyntää olemassa olevia kulkuyhteyksiä. Aluetta ei saa aidata ja Kauppi- Niihaman aluetta palvelevien virkistysreittien jatkuvuus tulee varmistaa.

rt OHJEELLINEN TELTTAILLLE JA PUUMAJOILLE VARATTU LUONTOMAJOITUSALUE

Alueelle voi sijoittaa puumajoja ja telttapaikkoja. Toimintojen sijoittaminen ja rakentaminen tulee sopeuttaa luonnonympäristöön siten että olemassa oleva puusto ja kasvillisuus säilytetään mahdollisimman koskemattomana. Toimintojen sijoittaminen edellyttää käyttösuunnitelman laatimista, jossa tulee käydä ilmi alueen toimintojen sijoittuminen ympäristöön, luontoarvojen sijainti, rakentamisen laajuus, reitistö ja lähiympäristön käyttö. Käyttösuunnitelmassa tulee arvioida rakentamisen ja toiminnan vaikutuksia ympäristöön.

Merkin kuvauk

Alueelle voidaan sijoittaa kestävä matkailua tukevia majoituspuumajoja, telttapaikkoja ja puihin sijoitettavia teltoja (tentsile). Toimintojen sijoittaminen ja rakentaminen edellyttää käyttösuunnitelman laatimista alueelle. Käyttösuunnitelmasta tulee pyytää lausunnot kaavoituk-

selta ja ympäristönsuojelulta. Käyttösuunnitelmasta tulee käydä ilmi alueen toimintojen sijoittuminen ympäristöön, rakentamisen määrä ja laajuus, reitistö ja lähiympäristön käyttö. Käyttösuunnitelmassa tulee arvioida toiminnan ja rakentamisen vaikutuksia ympäristöön. Rakenteiden toteuttaminen on yhdyskuntalautakunnan myöntämän poikkeamisluvan varaista.

Toiminnot tulee sijoittaa siten että luonnonympäristö säilytetään mahdollisimman koskemattomana. Toiminnan vaikutuksia ympäristöön tulee seurata ja tarvittaessa ympäristöä ennallistaa. Alueita ei saa aidata ja Kauppi- Niihaman aluetta palvelevien virkistysreittien jatkuvuus tulee varmistaa.

rp OHJEELLINEN RYHMÄPUUTARHA-ALUE

Alueen kehittämisessä ja toiminnoissa tulee turvata alueen luonto- ja kulttuuriympäristöarvot.

rp-1 OHJEELLINEN PALSTAVILJELYALUE

Alueelle mahdollistetaan vuokrattavia viljelypalstoja. Alueelle voidaan sijoittaa toimintaa palveleva talousrakennuksia. Pysäköinti ratkaistaan huomioiden matkailupalveluiden toiminnot, alueen muu virkistyskäyttö ja tapahtuma-aikainen pysäköinti.

Kartta 5 - Osa-alueiden kehittämisperiaatteet

Alasjärven itäpuoli

KEHITETTÄVÄ URHEILU- JA VIRKISTYS- PALVELUIDEN ALUE

Aluetta kehitetään monipuolisena virkistyspalveluiden sekä urheilutoiminnan kuten ratsastus- ja koiraharrastustoimintojen alueena. Toimintoja kehittäessä tulee turvata alueen luontoarvot sekä huomioida eri virkistyskäyttömuotojen tarpeet, turvallisuus ja varmistaa virkistysreitistöjen jatkuvuus. Pysäköinti ratkaistaan kokonaisuutena huomioiden alueen muu virkistyskäyttö ja tapahtuma-aikainen pysäköinti.

JALANKULUN JA PYÖRÄILYN YHTEYS- TAI KEHITTÄMISTARVE

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien kehittämistarpeet Tesoman asemanseudun ja Alasjärven itäpuolen osa-alueilla.

Tesomalla on tavoitteena luoda suorat ja sujuvat yhteydet Tesoman lähijuna-asemalle Tesoman valtatie itäpuolelta Mediapoliksen ja Kohmankaaren suunnasta. Kun valtatie ylittävä silta levennetään aseman laituriksi, voi itäpuolelta nousta pyöräillen ja kävellen suoraan laiturille tai jatkaa matkaa valtatie yli. Yhteyksiä toteutetaan nykyisten yksityisten tonttien alueelle ja tästä syystä aluetta pyritään kehittämään laajemmissa kokonaisuuksissa, jolloin tulevia hyötyjä ja haittoja voidaan tasata maanomistajien kesken esimerkiksi maankäyttösopimusten avulla.

Alasjärven itäpuolella osoitettu nykyiset Niihamankatu ja Luhtaantie, jotka johtavat Teiskontieltä Niihaman siirtolapuutarha-alueelle. Kyseisellä välillä on tavoitteena kehittää liikkumisen turvallisuutta sekä virkistys- ja luontomatkailupalveluiden saavutettavuutta. Luhtaantie on tarkoitus asemakaavoittaa koko matkaltaan.

MATKAPARKKI

Aluetta kehitetään yhtenä matkaparkkialueena osana matkaparkkitoiminnan verkostoa. Matkaparkki on lyhytaikaiseen matkailuautojen / asuntovaunujen leirytyymiseen tarkoitettu paikka.

Merkinnän kuvaus

Matkaparkki on lyhytaikaiseen, 1-2 yön kestävään matkailuautojen / asuntovaunujen leirytyymiseen tarkoitettu paikka. Matkaparkkialueet ovat osa kantakaupungin citycamping-konseptia (Tampereen leirintämatkailun konsepti, FCG 16.6.2022). Tampereen leirintämatkailun konseptityössä (2022) tunnistettiin alustavia/mahdollisia matkaparkkialueita seitsemän, joista yksi on Alasjärven liityntäpysäköintialue. Matkaparkkikokonaisuutta tulee tutkia laajemmin ja tarkemmin omana selvitystyönä.

OHJEELLINEN RATSASTUSREITTI

Ratsastusreitint sijainti määritellään tarkemmin yksityiskohtaisemmassa kaavassa tai suunnitelmassa. Reitint suunnittelussa tulee turvata alueen luontoarvot ja ottaa huomioon alueen muu virkistyskäyttö. Erityistä huomiota on kiinnitettävä eri virkistysreittien risteämisen turvallisuuteen

VIHERYHTEYS

Merkinnällä on osoitettu säilytettävät viheryhteydet ja kehitettävät viheryhteystarpeet. Suunnittelussa ja alueelle kohdistuvissa toimenpiteissä on turvattava ekologisten yhteyksien ylläpitäminen eri elinympäristöjen välillä.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE

Merkinnällä on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät aluekokonaisuudet asemakaavoitettavalla alueella. Alueen suunnittelussa, käytössä ja hoidossa tulee turvata luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät elinympäristöt ja lajiesiintymät.

YHTENÄINEN METSÄALUE

Merkinnällä osoitetaan luonnonympäristöltään yhtenäinen metsäaluekokonaisuus. Aluetta ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisenä, toimintoiltaan ja luonnonympäristöltään monipuolisena metsäalueena. Alueen suunnittelussa, käytössä ja hoidossa tulee ottaa huomioon toimivien ekologisten yhteyksien sekä laadukkaiden virkistysyhteyksien turvaaminen, kehittäminen ja kytkeytyminen muille alueille. Alueen luonto- ja maisemalliset arvot sekä metsätalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava.

OHJEELLINEN ASEMAKAAVOITETTAVA ALUE

Merkinnällä on osoitettu asemakaavoitettavat aluekokonaisuudet.

OSA-ALUEEN RAJA

Kumottavat merkinnät ja määräykset

Kantakaupungin yleiskaavasta 2040 (voimaan 20.1.2020) kumottavat

KESKUSPUISTOVERKOSTO

Alueita ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisinä, hyvin saavutettavina sekä toimintoiltaan ja luonnon ympäristöltään monipuolisina virkistys- ja viheralueina. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL 128 §:ssä on säädetty.

Aluetta ja sen toimintoja tarkemmin suunniteltaessa ja lupamenettelyn yhteydessä tulee ottaa huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot, ja varmistaa virkistys- ja ulkoilureittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus. Alueelle voidaan sijoittaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia rakennuksia sekä hulevesien hallintaan tarkoitettuja rakenteita tarkempien suunnitelmien mukaisesti. Alueella olevat rakennukset voidaan säilyttää. Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen sekä tuhoutuneen rakennuksen uudeen rakentaminen ovat sallittuja.

Aluevaraus ja sen rajaukset säilyvät, mutta kaavamääräys on muuttunut.

KAUPUNKIRAKENTEEN KANNALTA MERKITTÄVÄ LIIKENTEEN KOKOOJAKATU JA JOUKKOLIIKENTEEN LAATUKÄYTÄVÄ

Katu suunnitellaan ja rakennetaan huomioiden eri liikenne- muotojen tarpeet. Kehitetään erityisesti joukkoliikenteen laatua ja pysäkkien saavutettavuutta. Katuun rajautuvan maankäytön tulee olla tehokasta etenkin pysäkkien läheisyydessä.

Kohteen linjaus Sammon valtatieosuudella on muuttunut.

OHJEELLINEN UUSI TAI KEHITETTÄVÄ PIENVENE- TAI LAUTTASATAMA

Uuden tai kehitettävän pienvene- tai lauttasataman sijoittamisen tai kehittämisen edellytykset tulee tutkia tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Kohteita on lisätty ja kaavamääräystä on tarkistettu.

OHJEELLINEN KEHITETTÄVÄ RYHMÄPUUTARHA-ALUE

Ryhmäpuutarha-alueen laajentamisen edellytykset ja yhteensovittaminen luontoarvojen ja muiden tarpeiden kanssa tulee tutkia tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Niihaman ryhmäpuutarhan kohde säilyy, merkintä muuttuu ryhmäpuutarha-merkinnäksi kehittämistavoitteen poistuksessa.

KEMIKAALILAITOKSEN KONSULTOINTI-VYÖHYKE

Asemakaavoituksen yhteydessä on pyydettyä turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) ja pelastusviranomaisen lausunto. Kohteiden indeksi viittaa kaavaselostuksessa olevaan luetteloon.

Osa kohteista on poistunut, osassa on muuttunut vyöhykkeen koko.

UUSI VOIMALAITOS

Ryydynpohjan voimalaitosvaraus muutettu lämpökeskusvaraukseksi.

UUSI LÄMPÖKESKUS

Vuoreksen kohde toteutettu.

SÄHKÖASEMA

Kalevan kohde on toteutettu muuttuneeseen sijaintiin.

UUSI SÄHKÖASEMA

Kaupin kohde toteutettu.

110-400 KV SÄHKÖLINJA

Kohde korvattu kehitettävällä sähkölinjalla.

KEHITETTÄVÄ SÄHKÖLINJA

Sähkölinjan saneerauksen yhteydessä tai viereisen maankäytön muuttuessa tutkittava mahdollisuutta linjan maakaapelointiin.

Olemassa oleville ilmajohdoille esitetään kehittämistavoite.

JÄTEASEMA

Nekalan kohde on siirretty.

TARVEALUE UUELLE JÄTEASEMALLE

Alueelta tulee varata sijoituspaikka vaarallisen kotitalousjätteen vastaanottoasemalle.

Vuoreksen kohde toteutettu.

JÄTEHUOLLON KEHITTÄMISALUE

Alueen kotitalousjätteen keräämiseksi tutkittava putkikeräyksen mahdollisuutta.

Tarve Ojalan alueella poistunut.

LUMEN VASTAANOTTO

Tarve Aitovuoren alueella poistunut.

MERKITTÄVÄ OJA TAI VESIREITTI

Vesireitti tai avoimena säilytettävä oja.

Kohteet muutettu uuden selvityksen mukaiseksi, kaavamääräys muuttunut.

Kumottavat merkinnät ja määräykset

Kantakaupungin vaiheyleiskaava 2017–2021 (hyväksytty 17.5.2021) kumottavat

YLEISMÄÄRÄYS

Yleiskaavan käyttötarkoituksalueilla voidaan sallia käyttötarkoituksesta poikkeavaa rakentamista, mikäli siitä ei aiheudu haittaa alueen pääasialliselle käyttötarkoitukselle. Asemakaavoitusta ja muuta alueidenkäytön suunnittelua ohjataan yleiskaavan kartoilla 1–4.

Yleiskaavan RA ja R -alueilla yleiskaavaa voidaan käyttää MRL 72 §:n mukaisesti rakentamisen ohjaamiseen. Muilla alueilla rakentaminen edellyttää pääsääntöisesti asemakaavaa.

Rakennettaessa yli 50 metriä korkeita tuulivoimaloita tulee pyytää erillinen lausunto Puolustusvoimilta.

Seudullisen vähittäiskaupan suuryksiköiden alarajat ovat paljon tilaa vaativan kaupan osalta 15 000 k-m², keskustahakuisen vähittäiskaupan osalta 10 000 k-m² ja päivittäistavarakaupan osalta 5 000 k-m².

Keskustatoimintojen alueiden ulkopuolelle ei saa sijoittaa yli 4 000 k-m² suuruisia vähittäiskaupan suuryksiköitä ja myymäläkeskittyä.

Määräys kohdistuu yleiskaavan karttoihin 1-5.

YLEISMÄÄRÄYS

Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilyminen ja hyvä saavutettavuus tulee turvata. Suunnittelussa tulee varmistaa alueiden kytkeytyminen keskuspuistoverkoston sekä säilyminen lähivirkistykseen soveltuvina, ääniympäristöltään miellyttävänä ja luonnon monimuotoisuutta tukevinä alueina.

Määräystä laajennettu tavoitteella huomioida ilmastonmuutokseen sopeutuminen.

LAAJENTUVA KESKUSTA

Aluetta kehitetään kaupunkitaltaan ja tehokkuudeltaan keskustamaisena alueena. Aluetta koskevat maakuntakaavan taa-jamatoimintojen kaupan mitoitus.

Alueen kehittäminen sopeutetaan alueelle jäävän voimalaitoksen reunaehtoihin.

KESKUSPUISTOVERKOSTO

Alueita ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisinä, hyvin saavutettavina sekä toiminnoiltaan ja luonnon ympäristöltään monipuolisina virkistys- ja viheralueina. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL 128 §:ssä on säädetty.

Aluetta ja sen toimintoja tarkemmin suunniteltaessa ja lupamenettelyn yhteydessä tulee ottaa huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot, ja varmistaa virkistys- ja ulkoilureitien ja ekologisen verkoston jatkuvuus. Alueelle voidaan sijoittaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia rakennuksia sekä hulevesien hallintaan tarkoitettuja rakenteita tarkempien suunnitelmien mukaisesti. Alueella olevat rakennukset voidaan säilyttää. Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen sekä tuhoutuneen rakennuksen uudelleen rakentaminen ovat sallittuja.

Aluevaraus ja sen rajaukset säilyvät, mutta kaavamääräys on muuttunut.

VAIHTOPYSÄKKI

Tärkeä joukkoliikenteen vaihtopysäkki, jonka suunnittelussa varataan riittävät tilavaraukset pyöräpysäköinnille ja sujuville vaihdoille.

Vihiojan kohde on poistettu.

OHJEELLINEN EKOLOGINEN YHTEYS

Yhteydellä on merkitystä eliölajien liikkumiselle ja luonnon monimuotoisuuden säilymiselle. Ekologisen yhteyden jatkuvuus ja kytkeytyminen keskuspuistoverkoston tulee turvata. Tarkemman suunnittelun yhteydessä ratkaistaan ekologisen yhteyden sijainti, leveys ja luonne huomioiden arvokkaat luontokohteet, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä varmistetaan, että ekologinen yhteys säilyy mahdollisimman leveänä, puustoisena, kasvillisuudeltaan kerroksellisena ja luonnon olosuhteiltaan monipuolisena. Ekologinen yhteys on turvattava maisemaa muuttavien maanrakennustöiden, puiden kaatojen tai muiden näihin verrattavien toimenpiteiden yhteydessä. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL128 §:ssä on säädetty.

Ekologista verkostoa on tarkistettu ja yhteyksiä on lisätty kaavakartalle. Määräystä on tarkistettu ottamaan huomioon sini- ja avoimien alueiden yhteystyyppiä.

OHJEELLINEN VIRKISTYSYHTEYS

Keskuspuistoverkoston yhdistävä virkistysyhteys tai lähivirkistysalueiden sarja. Tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee varmistaa lähivirkistysalueiden riittävyys, saavutettavuus, luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä varmistaa virkistysyhteyksien ja ekologisten yhteyksien jatkuvuus. Yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta luonnonmukaiseen.

Virkistysyhteyserkostoa on tarkistettu ja yhteyksiä on lisätty. Määräystä on tarkistettu.

Kumottavat merkinnät ja määräykset

Kantakaupungin vaiheyleiskaavasta 2017–2021 (hyväksytty 17.5.2021) kumottavat

OHJEELLINEN UUSI LEIRINTÄALUE

Leirintäalueen sijoittumisen edellytykset ja yhteensovittaminen luontoarvojen, arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyvien arvojen ja muiden tarpeiden kanssa tulee tutkia tarkemman suunnittelun yhteydessä. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi **Matkailupalveluiden kokonaisuus on arvioitu. Alasjärven itäpuolelle osoitetaan ohjeellinen uusi matkailupalveluiden alue -merkintä.**

PIENVENE - TAI LAUTTASATAMA

Vesiliikenteen toiminta on otettava huomioon suunniteltaessa lähiympäristön maankäyttöä sekä uusia kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä.

Rauhaniemen satama-merkintä poistuu ja korvataan merkinnällä Ohjeellinen uusi tai kehitettävä pienvene- tai lauttasatama.

OHJEELLINEN UUSI TAI KEHITETTÄVÄ PIENVENE - TAI LAUTTASATAMA

Uuden tai kehitettävän pienvene- tai lauttasataman sijoittamisen tai kehittämisen edellytykset tulee tutkia tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Kohteita on lisätty ja kaavamääräystä on tarkistettu.

KAUPUNKIHILJAINEN VIRKISTYS- TAI LUONNONSUOJELUALUE

Alueidenkäytön suunnittelussa tulee pyrkiä siihen, että kaupunkihiljaisilla laajemmilla virkistys- ja luonnonsuojelualueilla melutilanne paranee tai säilyy nykyisellä tasolla.

Uusina kohteina on osoitettu Haukiluomanpuisto ja Linnainmaa-Leinola. Määräystä on tarkistettu.

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ TAI KOHDE (M1-23)

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä tulee turvata ja edistää alueen kaupunkikuvan ja rakennusperinnön arvojen säilymistä ja edelleen kehittämistä. Uusi rakentaminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen. Kohteiden indeksi viittaa merkinnän kuvauksessa esitettyyn luetteloon.

Määräyksen indeksi (M1-23) muuttuu uusien kohteiden vuoksi.

MUINAISJÄÄNNÖSKOHDE (SM1-60)

Muinaismuistolailta rauhoitettu muinaismuistokohde, kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa ja pyydettyä lausunto. Muinaisjäännöksen laajuus tulee selvittää ennen alueen asemakaavoittamista. Asemakaavoituksen yhteydessä on huomioitava myös kohteen kytkeytyminen riittävän laajasti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin ja maisemaan, ottaen huomioon myös maakuntakaavan em. määräyksen sisältö. Vesialueiden muutuvan käytön yhteydessä on arvioitava vedenalaisen kulttuuriperintöön liittyvien selvitysten tarpeellisuus yhteistyössä museoviranomaisen kanssa. Kohteiden indeksi viittaa merkinnän kuvauksessa esitettyyn luetteloon.

Määräyksen indeksi (SM1-60) muuttuu uusien kohteiden vuoksi.

MUU ARKEOLOGINEN KULTTUURIPERINTÖ-KOHDE (s1-43)

Maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet ja niiden ympäristö. Alueella sijaitsevien historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä ja riittävän arkeologisen dokumentoinnin jälkeen. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia. Asemakaavoituksen yhteydessä on huomioitava myös kohteen kytkeytyminen riittävän laajasti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin ja maisemaan, ottaen huomioon myös maakuntakaavan em. määräyksen sisältö. Kohteiden indeksi viittaa merkinnän kuvauksessa esitettyyn luetteloon.

Määräyksen indeksi (s1-43) muuttuu uusien kohteiden vuoksi.

KEMIKAALILAITOKSEN KONSULTOINTIVYÖHYKE

Asemakaavoituksen yhteydessä on pyydettyä turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) ja pelastusviranomaisen lausunto. Kohteiden indeksi viittaa kaavaselostuksessa olevaan luetteloon.

Toinen kohde on poistunut, toisen vyöhykkeen koko on muuttunut.

MELU- JA ILMANLAATUSELVITYSTARPEEN HARKINTA-ALUE

Alue, jolla asemakaavan laadinnan yhteydessä on harkittava melu- ja ilmanlaatuselvityksen tarve.

Selvitystarvealue on poistettu kartalta. Selvitystarvetta ohjataan kartan 4 yleismääräyksellä.

Yleiskaavaa ohjaavat asiakirjat

Yleistä sivu 78

Maankäyttö-
ja rakennuslaki (MRL) sivu 78

Valtakunnalliset
alueidenkäyttötavoitteet (VAT) sivu 79

Pirkanmaan
maakuntakaava 2040 sivu 80

Tampereen kaupunkiseudun
rakennesuunnitelma 2040 sivu 81

Yleiskaavaa ohjaavat asiakirjat

Yleistä

Tampereen kantakaupungin yleiskaavassa sovitaan yhteen kaupungin strategiset tavoitteet ja valtakunnallisesta lainsäädännöstä ja ylemmän tason suunnitelmista tulevat sisältötavoitteet. Yleiskaavaa ohjaavia ylemmän tason suunnitelmia ovat Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja Pirkanmaan maakuntakaava. Tampereen kaupunkiseudulla on tehty myös kuntien yhteinen rakennesuunnitelma, johon kunnat ovat sitoutuneet. Kaupunkistrategian sisältöä on avattu luvussa Yleiskaavaprosessi.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL)

Maankäyttö- ja rakennuslaissa on määritelty yleiskaavalle sisältövaatimukset (MRL 39§). Yleiskaavan tehtävä on sovittaa yhteen keskenään erilaisia tavoitteita ja vaatimuksia. **Yleiskaavan sisältövaatimusten mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:**

1. yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
2. olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
3. asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
4. mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukko-liikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;

5. mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
6. kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
7. ympäristöhaittojen vähentäminen;
8. rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
9. virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät. Lisäksi yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Niiden kautta valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinon uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sääntäjä-ilmäisiin.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018.

Uudistetut tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja
- uusiutumiskykyinen energiahuolto.

Tampereen osalta keskeisiä tavoitteita ovat kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheyttäminen, kestävä liikkuminen edistäminen, elinkeinon ja yritystoiminnan kehittäminen, sääntäjä-ilmäisiin varautuminen sekä kulttuuriympäristöstä ja riittävistä viheralueista huolehtiminen. Osa

tavoitteista on Tampereen osalla toteutumatta. Muun muassa suuronnettomuusriskin sisältävän vaarallisten aineiden kuljetuksen järjestelyratapiha tulee sijoittaa riittävän etäälle asuinalueista ja yleisen toiminnan alueista ja toisaalta valtakunnallista liikennejärjestelmää tulee kehittää ensisijaisesti olemassa olevilla sijainneilla. Tavoitteelle on esitetty ratkaisu Pirkanmaan maakuntakaavassa ja Tampereen yleiskaavassa.

Pirkanmaan maakuntakaava 2040

Pirkanmaalla on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040, jonka Pirkanmaan maakuntavaltuusto on hyväksynyt 27.3.2017. Maakuntakaava tuli voimaan kuulutuksella 8.6.2017. Pirkanmaan maakuntakaavassa on varauduttu 120 000 asukkaan väestönkasvuun vuoteen 2040 mennessä. Maakuntakaavassa kasvun painopistealueena ovat Tampereen ydinkaupunkiseutu ja eteläinen Helsinki–Hämeenlinna–Tampere-vyöhykkeen suunta sekä vahvat seutukeskukset, jotka ovat alueensa monipuolisia asiointi- ja palvelukeskitymiä.

Maakuntakaavassa yhdyskuntarakenteen kasvun painopiste on nykyisen rakenteen täydentämisessä. Maakuntakaava sisältää myös joitain uusia avauksia yhdyskuntarakenteellisesti hyvillä sijainneilla. Pinta-alaltaan suurin uusi maankäytön aluevaraus sijoittuu Pirkkalan, Tampereen ja Lempäälän rajalle. Siellä Tampereen läntisten väylähankkeiden linjaukset, uusi järjestelyratapiha sekä niihin liittyvä

maankäyttö täydentävät rakenteellisesti yhteen kuntien taajamien väliin jäävän, nyt vielä pääosin rakentamattoman alueen. Samalla alueella sijaitsevan Tampere-Pirkkalan lentoaseman sekä maakuntakaavassa osoitetun uuden henkilöliikenteen aseman kehittäminen Tampereen keskustan eteläpuolelle edistävät Pirkanmaan saavutettavuutta, vetovoimaisuutta ja liikenteellistä toimivuutta. Tampereen ydinkaupunkiseudulla yhdyskuntarakenteen kehittäminen nivoutuu yhteen tehokkaan joukkoliikenteen kehittämisen kanssa. Yhdyskuntarakenne keskuksineen sekä kaupalle ja työpaikoille varattuine alueineen vastaa elinkeinoelämän kehittämisen maankäyttöön tarpeisiin.

Maakuntavaltuusto on 6.9.2021 päättänyt käynnistää maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti (§ 25 ja § 27) maakuntakaavan laatimisprosessin. Samalla päätettiin, että maakuntakaava laaditaan kaikki Pirkanmaan kunnat kattavana vaihemaakuntakaava-

vana. Vaihemaakuntakaavan nimi on ”Elonkirjo ja energia” ja sen tavoitteena on tukea pirkanmaalaisen luonnon monimuotoisuutta ja elonkirjoa, sekä vahvistaa edellytyksiä kestäväälle energiantuotannolle maakunnan alueella. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 12.5.–23.6.2022 välisen ajan.

Pirkanmaalle laaditaan Suomen ensimmäistä alueellista luonnon monimuotoisuusohjelmaa. On luontevaa, että monimuotoisuusteemaa tarkastellaan myös osana maakuntakaavoitusta. Ymmärrys biodiversiteettikadon globaalista merkityksestä ilmastonmuutoksen rinnalla on vahvistunut. Lisäksi samaan aikaan vaihemaakuntakaavan kanssa laaditaan Pirkanmaalle uutta energiastrategiaa. Kaavoituksen ja strategiatyön on tarkoitus edetä rinnakkain toisiaan täydentäen ja tukien. Kaavaluonnos valmistuu alkuvuodesta 2023 ja kaavaehdotus loppuvuodesta

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymään kuuluvat Tampere, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Vesilahti ja Ylöjärvi. Rakennesuunnitelma 2040 on kuntien ratkaisu alueen kasvun ja elinvoiman ylläpitämiseksi. Suunnitelma tarkentaa kaupunkiseudun ydinalueen kehittämisen tavoitteet pitkällä aikavälillä. Siinä esitetään myös asuntorakentamisen ja palveluiden painopistealueiden sekä liikennehankkeiden toteuttamisen vaiheet vuoteen 2040. Suunnitelma pohjautuu arvioon, jonka mukaan kaupunkiseudulla on 480 000 asukasta vuonna 2040. Kasvu ohjataan täydentämään

nykyistä yhdyskuntarakennetta ja vahvistamaan joukkoliikenneväyliä. Tämä mahdollistaa liikkumisen tapojen uudistamisen. Suunnitelmassa esitetään raideliikenteen seudullinen kokonaisuus ja joukkoliikennejärjestelmän kytkemä keskusverkko. Rakennesuunnitelman pohjalta on 8.10.2020 hyväksytty järjestyksessään neljäs MAL-sopimus 2020–2023 Tampereen seudun ja valtion välillä. Sen päätavoitteena on edistää eheää ja toimivaa yhdyskuntarakennetta, riittävää asuntotuotantoa ja kestäviä kulkumuotoja kaupunkiseudulla.

Rakennesuunnitelman päivitysprosessi on käynnissä. Rakennesuunnitelma 2040+ on tarkoitus valmistua kuntien hyväksyttäväksi vuoden 2023 aikana. Edelleen ajankohtaisiksi teemoiksi on tunnistettu kasvun suuntaaminen rakenteen sisään, keskustojen kehittäminen ja joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen. Samaan aikaan aletaan valmistella uutta MAL-sopimuskautta.

Yleiskaavaan kytkeytyvät kaupungin ohjelmat ja linjaukset

Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartta sivu 83

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (SUMP) sivu 83

Kävelyn ja kaupunkielämän ohjelma 2030 sivu 83

Pyöräliikenteen kehittämisohjelma 2030 sivu 84

Elinkeinopoliittiset linjaukset sivu 84

Tampereen raitiotien seudullinen yleissuunnitelma sivu 84

Tampereen liikunnan palveluverkkosuunnitelma 2022–2035 sivu 85

Luonnon monimuotoisuusohjelma 2021–2030 (LUMO-ohjelma) sivu 85

Kaupunkipuulinjaus sivu 85

Yleiskaavaan kytkeytyvät kaupungin ohjelmat ja linjaukset

Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartta

Kaupungin ilmastotoimenpiteet on koottu Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartaksi. Tiekartassa on 305 toimenpidettä, jotka on jaoteltu seitsemään teemaan: kaupunkisuunnittelu, liikennejärjestelmä, rakentaminen, energia, kulutus, kaupunkiluonto ja ilmastotyön koordinointi ja seuranta. Osa tiekartan toimenpiteistä on isoja investointeja ja osa pienempiä tekoja, joilla on suuri vaikutus, kun ne muuttuvat päivittäisiksi tavoiksi. Tiekartassa on monta toimenpidettä muun muassa yhdyskuntarakenteen ilmastovaikutusten arviointiin, kasvun ohjaamiseen ja viheralueiden kehittämiseen liittyen, joita yleiskaava ohjaa.

Tiekartan arvioitavissa olevilla toimenpiteillä voidaan saavuttaa noin 73 prosentin päästövähennys vuoteen 2030 mennessä. Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö teki tiekartan yhdessä kaupungin palvelualueiden, yksiköiden, liikelaitosten ja yhtiöiden kanssa. Kaupunginhallitus hyväksyi Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan päivityksen suunnitelmaksi kaupungin hiilineutraalisuustavoitteen saa-

vuttamiseksi kokouksessaan 3.10.2022. Tiekarttaa päivitetään kahden vuoden välein. Ensimmäinen tiekartta julkaistiin elokuussa 2020.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (SUMP)

Tampereen kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma (SUMP) esittelee kaupungin kestävän liikkumisen tavoitteita ja toimenpiteitä. Tampereen tavoitteena on kasvattaa kestävien kulkutapojen suosiota 69 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Kestävällä liikkumisella tarkoitetaan ympäristön kannalta hyviä liikkumiskäytäntöjä, joista syntyy henkilöautoliikennettä vähemmän päästöjä. Kestävät kulkutavat lisäävät myös arkiliikuntaa ja sitä kautta hyvinvointia. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kehittämisen lisäksi kestävän liikkumisen edistämiseen kuuluvat esimerkiksi yhteiskäyttöautot ja muut liikkumisen palvelut, pysäköinnin suunnittelu ja vähäpäästöiset käyttövoimat.

Kantakaupungin yleiskaavassa on tunnistettu keskeisiksi maankäytön suunnittelukäsitteiksi tilatehokas ja vähäpäästöinen liikkuminen sekä

viher- ja virkistysalueiden riittävyys ja saavutettavuus sovitettaessa yhteen kaupungin kasvu- ja hiilineutraaliustavoitteita. Kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma vahvistaa, priorisoi ja konkretisoi yleiskaavassa sekä Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartassa ja muissa kaupungin kehitysohjelmissa liikkumiselle asetettuja tavoitteita. Kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma on strateginen suunnitelma, jossa tarkastellaan ihmisten liikkumistarpeita paremman elämänlaadun näkökulmasta.

Kävelyn ja kaupunkielämän ohjelma 2030

Kävelyn ja kaupunkielämän ohjelma "Tampere, askelen edellä" on Tampereen kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaa (SUMP) toteuttava ohjelma. Tampereen kävelyn ja kaupunkielämän ohjelma tarkentaa ja konkretisoi aiemmissa ohjelmissa määritettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä kävelyn ja kaupunkielämän osalta. Visio ja tavoitteet kuvaavat, millaisessa kaupungissa kävelymatkat yleistyvät ja kaupunkielämä kukoistaa. Toimenpideohjelma taas määrittää konkreettiset askeleet ja niiden vastuutavoitteiden saavuttamiseksi.

Pyöräliikenteen kehittämisohjelma 2030

Pyöräliikenteen kehittämisohjelma on Tampereen kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmaa (SUMP) toteuttava ohjelma. Tampereen pyöräliikenteen kehittämisohjelma tarkentaa ja konkretisoi aiemmissa ohjelmissa määritettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä pyöräliikenteen osalta. Kehittämisohjelman tavoitteet tukevat Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartassa määriteltyjä tavoitteita ja tarkentavat pyöräliikenteen haluttua roolia liikennejärjestelmässä. Visio ja tavoitteet kuvaavat, minkälainen liikkumisympäristö ja liikkumiskulttuuri houkuttelee arjen matkoilla pyöräilyyn. Ohjelman toimenpiteet määrittävät konkreettiset seuraavat askeleet ja niiden vastuutahot tavoitteiden saavuttamiseksi. Seurantasuunnitelman mittareiden avulla voidaan seurata, johtavatko tehdyt toimenpiteet kohti haluttua tavoitetilaa.

Elinkeinopoliittiset linjaukset

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 7.12.2020 (§517) Tampereen kaupungin elinkeinopoliittiset linjaukset, jotka on laadittu Tampereen kaupunkistrategiasta johdetun elinkeinopoliittisen tahtotilan konkretisoimiseksi ja ohjenuoraksi kaupungin eri

toimintayksiköille. Linjaukset keskittyvät kolmeen näkökulmaan: Yritys kaupungin asiakkaana, osajien työllistäminen ja osajien pitovoima. Näillä kaikilla on keskeinen vaikutus yritysten ja yksilöiden viihtyvyyteen, tyytyväisyyteen sekä toimintaedellytyksiin kaupungissa. Kaupunginhallituksen kehittämiskokouksen keskustelun pohjalta linjauksissa on kiinnitetty huomiota valmistavan teollisuuden sijoittumiskysymyksiin.

Tampereen raitiotien seudullinen yleissuunnitelma

Tampereen raitiotien seudullinen yleissuunnitelma valmistui loka-marraskuussa 2020 ja Tampereen, Pirkkalan, Kangasalan ja Ylöjärven valtuustot päättivät tulevaisuuden raitiotielinjojen ratavarausten sijainnit. Yleissuunnitelmassa kuvattiin rakenteilla olevan raitiotien jatkolinjojen ratavarausten sijainnit Tampereen Hatanpäältä Härmälän kautta Pirkkalaan, Tays Keskussairaualta Koilliskeskuksen kautta Kangasalan Lamminrahkaan ja Tampereen Lielahdesta Ylöjärvelle sekä ratavaraukset Kangasalan Saarenmaalle. Tampereen raitiotiejärjestelmää suunnitellaan laajennettavaksi vaiheittain seudulliseksi aina 2040-luvulle asti.

Tarkentavia suunnitelmia on tehty Pirkkala-Linnainmaan ja Lielähti-Ylöjärven raitiotiejaksoille. Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien hankesuunnitelma valmistuu helmikuussa 2023. Sen jälkeen Tampereen ja Pirkkalan valtuustot päättävät ryhtytäänkö raitiotien toteutussuunnitteluun. Lielähti-Ylöjärvi-raitiotien tarkentava yleissuunnitelma, jossa on tarkasteltu pysäkkien määrää ja sijaintia sekä radan sijoittelua katu ympäristössä, on valmistunut. Ylöjärven ja Tampereen kaupunginhallitukset ja valtuustot käsittelevät hankesuunnitelman hyväksymistä ja toteutussuunnittelun aloittamista alkuvuodesta 2023. Rakentamispäätös on tarkoitus tehdä loka-kuussa 2024.

Tampereen liikunnan palveluverkkosuunnitelma 2022–2035

Suunnitelmassa esitellään liikunnan palveluverkon nykytila, kuvataan toteutuksessa olevat ja päätetyt hankkeet sekä uudet päiväkotij- ja kouluhankkeet. Suunnitelma sisältää kehittämisen johtopäätökset ja varsinaiset toimenpideehdotukset. Suunnitelmassa tuodaan esille liikunnan palveluverkkoon liittyviä lähtökohtia kuten laki, asukasmäärän kasvu, täydennysrakentaminen, alueellinen tasapuolisuus, yhteys kaavoitukseen ja muuhun palveluverkkoon sekä investointien oikea-aikaisuus. Tarkastelua on laajennettu aiemmasta muun muassa saavutettavuus- ja salikapasiteettitarkasteluilla. Sivistys- ja kulttuurilautakunta hyväksyi ohjelman 14.6.2022.

Luonnon monimuotoisuusohjelma 2021–2030 (LUMO-ohjelma)

Tampereen kaupungin toimet luontokadon ehkäisemiseksi vuoteen 2030 on koottu luonnon monimuotoisuusohjelmaksi. LUMO-ohjelma tähtää luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen kasvavassa kaupungissa ja tiivistyvässä kaupunkirakenteessa myös suojelualueiden ulkopuolella ja kaupunkilaisten lähiympäristöissä. Ohjelmassa on kaikkiaan kuusi tavoitetta ja 112 toimenpidettä. Näistä yleiskaavoituksen vastuulla on seitsemän toimenpidettä. Vuosina 2022–2025 LUMO-ohjelmaa toteutetaan ja raportoidaan osana ”Hiilineutraaleja tekoja” -ohjelmakokonaisuutta. Kaupunginhallitus hyväksyi ohjelman kokouksessaan 20.6.2022.

Kaupunkipuulinjaus

Tampereen kaupunki on laatinut kaupunkipuulinjauksen. Linjauksella kaupunki haluaa varmistaa, että Tampereen vehreä ja puustoinen ilme säilyy myös tuleville sukupolville. Kaupunkipuulinjauksen avulla halutaan lisätä tietoa kaupunkipuiden merkityksestä ja turvata puiden hyvinvointi ja niihin liittyvät ekologiset, esteettiset ja kulttuuriset arvot. Kaupunkipuulinjauksen avulla pyritään lisäksi ohjaamaan istutettavien puiden lajistoa monimuotoisemmaksi ja varmistamaan kaupunkipuuston säilyminen muuttuvissa ilmasto-olosuhteissa. Linjaus on hyväksytty yhdyskuntalautakunnassa 22.12.2020 ohjeellisena noudatettavaksi.

Yleiskaavaprosessi

Kaupunkistrategia sivu 87

Päätökset, neuvottelut ja nähtävillät
olot sivu 87

Vuorovaikutustilaisuudet sivu 88

Osallistumis- ja arviointi-
suunnitelmasta saatu palaute sivu 88

Yleiskaavaprosessi

Kaupunkistrategia

Kaupunkistrategia ohjaa valtuustokausittain päivityvää kantakaupungin yleiskaavaa. Strategia perustuu tunnistettuihin tulevaisuuden muutostekijöihin ja sisältää näkemykset kaupungin kehittämisestä vuoteen 2030 mennessä. Strategia on tehty yhdessä kaupungin henkilöstön, asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. ”Tampereen strategia 2030 – tekemisen kaupunki” hyväksyttiin valtuustossa 15.11.2021.

Strategiassa on neljä painopistettä: Yhdenvertaiset yksilöt, tekevät yhteisöt, hiilineutraaleja tekoja ja tulevaisuuden edelläkävijyyttä. Erityisesti ”hiilineutraaleja tekoja” painopiste ohjaa keskeisimmin yleiskaavatyötä. Suoraan yleiskaavaa ohjaavia strategian tavoitteita ovat luonnon monimuotoisuuden tilan parantaminen, vehreyden lisääminen kaupunkiympäristössä, kasvavan ja kestäväen kaupungin haasteiden yhteensovittaminen keskittyen kasvun laatuun, viihtyisä ja siisti kaupunkiympäristö sekä houkutteleva lähiluonto ja monipuoliset virkistysmahdollisuudet. Lisäksi tavoitteena on varmistaa reilu siirtymä kestävämpään huomiseen ottamalla vakavasti ilmatoriskit ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen.

Päätökset, neuvottelut ja nähtävilläolot

- **15.11.2021** Tampereen strategian 2030 hyväksyminen kaupunginvaltuustossa (§ 196)
- **21.2.2022** Yleiskaavoituksen työohjelman 2021–2025 hyväksyminen kaupunginvaltuustossa (§ 17)
- **7.3.2022** Kantakaupungin vaiheyleiskaavan 2021–2025 aloittaminen ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman asettaminen nähtäville kaupunginhallituksessa (§ 90)
- **10.3.–11.4.2022** Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja Lielahden yleissuunnitelmaehdotus yleisesti nähtävillä
- **11.5.2022** Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu
- **5.9.2022** Yleiskaavoituksen työohjelman 2021–2025 tilannekatsaus kaupunginhallituksessa (§ 342)
- **11.10.2022** Vaiheyleiskaavan selvitysten tilannekatsaus ja Yhdyskuntalautakunnalle
- **24.10.2022** Yleiskaavoituksen työohjelman 2021–2025 tarkistaminen kaupunginvaltuustossa Nurmi-Sorilan osayleiskaavan käynnistämiseksi (§149)
- **14.2.2023** Vaiheyleiskaavaluonnoksen esittely Yhdyskuntalautakunnalle
- **7.3.2023** Vaiheyleiskaavaluonnoksen ja valmisteluaineiston hyväksyminen yleisesti nähtäville mielipiteitä varten yhdyskuntalautakunnassa (§ xx)

Vuorovaikutus-tilaisuudet

Vaiheyleiskaavatyötä on esitelty asukkaille eri vaiheissa useissa tilaisuuksissa. Tilaisuuksien tavoitteena on ollut esitellä vaiheyleiskaavan teemoja ja ratkaisuja sekä opastaa palautteen antamiseen. Lisäksi tilaisuuksissa on mahdollisuus saada asukkailta arvokasta palautetta yleiskaavaratkaisuista ja yleisesti arjen kokemuksista, jotka liittyvät vaiheyleiskaavan teemoihin.

Asukastilaisuudet aloitusvaiheessa

Valtuustokauden vaiheyleiskaavatyötä esiteltiin useassa asukastilaisuudessa. Tilaisuudet järjestettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä olon aikana maaliskuussa 2022. Ensimmäisenä oli koko vaiheyleiskaavan teemoihin painottuva aloitustilaisuus keskustassa Frenckellin auditoriossa. Sen jälkeen oli osa-alueille suunnatut tilaisuudet Tesoman hyvinvointikeskuksessa, Frenckellin auditoriossa ja Koilliskeskuksessa. Lisäksi Lielahden yleissuunnitelmaehdotus järjestettiin osallistumismahdollisuus etätalaisuutena. Yhteensä tilaisuuksiin osallistui noin 100 asukasta.

Tesoman osa-alueen yleiskaavasunnitteluun liittyvä lähijunapysäkin ympäristön visiotyön luonnos valmistui alkusyksystä 2022. Tesomalla järjestettiin asukastilaisuus 31.8.2022, jossa luonnosta esiteltiin. Tilaisuuteen osallistui noin 40 asukasta. Lisäksi samana päivänä järjestettiin vastaava tilaisuus kutsutuille alueen toimijoille. Tilaisuudessa luonnoksen esittelyn jälkeen annettiin palautetta asumisen ja palvelujen sijoittumisesta, viheralueista ja liikenteestä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 10.3.–11.4.2022 välisen ajan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on kaavatyön lähtökohtia sekä suunnittelun etenemistä ja vuorovaikutusta kuvaava asiakirja. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman liitteenä oli Lielahden yleissuunnitelmaehdotus. Aineistosta saatiin 7 lausuntoa, 16 mielipidettä sekä aloitusvaiheen kyselyyn saatiin 40 vastausta.

Lausuntoja saatiin Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, Pirkanmaan liitolta, Lempäälän ja Pirkkalan kunnilta, Fingrid Oyj:ltä, Tampereen kaupungin ympäristönsuojelusta ja maakuntamuseolta. Lausunnoissa korostettiin, että vaiheyleiskaavan sisällön teemat ovat ajankohtaisia ja tärkeitä. Kaavaprosessissa olisi vielä pohdittava aluekohtaisten osayleiskaavojen laatimisen mahdollisuutta osa-aluekohtaisten sijaan. Toisaalta tuotiin esiin, että laadittavien yleissuunnitelmien rooli selkeytyy nyt osana yleiskaavan valmisteluaineistoa. Vaiheyleiskaava-aineiston selkeyteen, esteettömyyteen ja oikeusvaikutuksien luettavuuteen tulisi kiinnittää huomiota.

Aloitussaiheessa saattoi jättää vapaamuotoisen mielipiteen tai vastata laadittuun kyselyyn, jossa kartoitettiin mielipiteitä vaiheyleiskaavan teemoista ja osa-alueiden tavoitteista. Mielipiteissä nousi esiin asukkaiden huoli ilmastomuutoksen aiheuttamista sääilmiöistä. Useassa mielipiteessä korostettiin puiden viheralueiden säilyttämisen sekä uusien viheralueiden luomisen tärkeyttä kaupunkiympäristössä. Lisäksi tuotiin esiin yksityiskohtaisia tavoitteita vaiheyleiskaavan osa-alueiden kehittämiseen.

Yleiskaavan toteuttaminen

Asemakaavoitusohjelma sivu 90

PALM (Maankäytön toteuttamisen ja
investointien pitkän aikavälin suunnitelma) sivu 90

Maankäyttöpolitiikka sivu 91

Yleiskaavan toteuttaminen

Asemakaavoitusohjelma

Yleiskaavaa toteutetaan asemakaavoituksella. Asemakaavoitusohjelma laaditaan ja hyväksytään kaupunginhallituksessa vuosittain yhdessä maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelman (PALM) kanssa seuraavalle viidelle vuodelle. Asemakaavaohjelma ja PALM-suunnitelma valmistellaan yhteistyössä elinvoiman ja kilpailukyyn, hyvinvoinnin ja kaupunkiympäristön palvelualueiden kanssa.

Tampereen kaupunginhallitus hyväksyi vuosien 2022–2026 asemakaavoitusohjelman 21.2.2022. Ohjelman lähtökohtina ovat kaupunkistrategiassa asetetut tavoitteet kestävän kasvun ja arjen sujuvuuden vahvistamisesta sekä luonnon monimuotoisuuden ja kaupunkivihreän parantamisesta. Valmistellussa asemakaavoitusohjelmassa varaudutaan edelleen vastaamaan tulevilla viisivuotiskaudella vuosittaiseen väestönkasvun tavoitteeseen ja sen edellyttämiin työpaikkojen sekä palvelu- ja viherverkon tarpeisiin. Tampereen kaupungin strategian mukaisesti yhdyskuntarakennetta tiivistetään kaavoittamalla yli 80 prosenttia asuin- ja palvelualueista yleiskaavan mukaisiin keskuksiin ja joukkoliikennevyöhykkeille; tälle kasvun vyöhykkeelle sijoittuu 81 prosenttia kaavoitusohjelman kohteiden asuntokerrosalasta ja 91 prosenttia muusta kerrosalasta. Uudet pientaloalueet Ojalassa ja Nurmi-Sorilassa sijoittuvat kasvun alueen ulkopuolelle, mutta vastaavat kaupungin tavoitteeseen asumisen monimuotoisuudesta ja pientaloasumisen tonttien lisäämisestä.

PALM (Maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma)

Tampereen kaupunkikonsernin maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma (PALM) on osa kaupungin talous- ja strategia-prosessia. PALM-suunnitelma linjaa kaupungin maankäytön toteuttamista ja kerää yhteen koko kaupunkikonsernin pitkän aikavälin investointitavoitteet. PALM-suunnittelussa korostetaan palvelujen, asumisen, liikenteen ja maankäytön yhteensovittamista. Tavoitteena on tehostaa investointien ohjausta ja hyödyntää PALM-työtä investointien suunnittelussa. PALM-suunnitelmassa on esitetty kaupungin, kaupungin liikelaitosten sekä merkittävien tytäryhtiöiden suunnitellut investoinnit vuosille 2021–2035.

Osana PALM-prosessia laadittava maankäytön toteutussuunnitelma on suunnitelma siitä, miten kaupungin tavoitellaan rakentuvan, jotta kaupunkistrategian mukaiset tavoitteet saavutetaan. Aikajänne on 15 vuotta. Asukasmäärän kasvun tavoite on kaupungin strategian mukainen 1,4 %. Maankäytön toteutusohjelmassa huomioidaan sekä asuntorakentaminen että yritysalueiden rakentaminen. Maankäytön toteutuksen ohjelmoinnin lähtökohdaksi on asetettu noin 3 100 uuden asunnon rakentaminen vuosittain, mikä tarkoittaa asuntorakentamisen osalta noin 230 000 kerrosalaneliömetrin tarvetta vuosittain.

Maankäyttöpolitiikka

Kuluvalla valtuustokaudella laaditaan strategista maankäyttöä koskevat maankäyttöpolitiikan linjaukset. Linjaukset pohjautuvat kaupunkistrategian ja pormestariohjelman tavoitteisiin 3 000 asukkaan vuotuisesta kasvusta, kasvun ohjauksesta kaupunkirakenteeseen kestävästi, monipuolisen asuntorakentamisen (erityisesti pientalorakentamisen), keskustan ja taajaman ulkopuolisten alueiden kehittämiseen sekä liikenteellisen toimivuuden ja yritystonttien riittävyyden varmistamiseen.

Maankäyttöpolitiikka luo pohjaa kaupungin pitkäjänteiseen kehittämiseen. Nyt laadittava asiakirja kokoaa yhteen Tampereen tavoitteet valtuustokauden aikana laadittavaan kaupunkiseudun rakennesuunnitelman päivitykseen ja Pirkanmaan vaihemaakuntakaavatyöhön. Maankäyttöpolitiikka yhdessä yleiskaavan sekä asunto- ja maapolitiikan linjausten kanssa luo kaupunkistrategiaa edistävät kaupunkisuunnittelun pelisäännöt.

Muistio 9.6.2022

Kantakaupungin vaiheyleiskaava – valtuustokausi 2021 – 2025

Maankäyttö- ja rakennuslain 66§:n mukainen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu

Aika 11.5.2022 klo 12-14.38

Paikka Neuvotteluhuone Strömmer / Teams

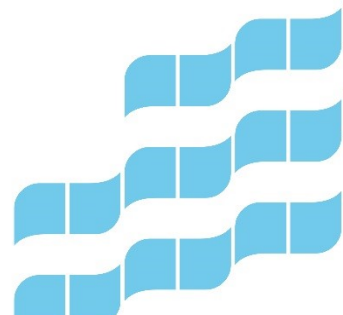
Läsnä **Pirkanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus (lyhennettynä ELY):**
Pauliina Pelkonen, Esa Hoffrén, Minna Huttunen
Pirkanmaan liitto: Ruut Rissanen, Hanna Djupsjöbacka
Pirkanmaan maakuntamuseo: Miia Hinnerichsen, Miinu Mäkelä, Anna-Leena Lehto, Kirsi Luoto, Vadim Adel
Pirkanmaan pelastuslaitos: Pekka Mutikainen (14.24 asti)
Kangasalan kaupunki: Anna-Leena Toivonen
Lempäälän kunta: Sini Suontausta
Pirkkalan kunta: Matti Jääskeläinen (13.30 asti)
Nokian kaupunki: Johanna Fingerroos (14.28 asti)
Ylöjärven kaupunki: Helena Ylinen, Pauliina Liukkonen
Tampereen kaupunki:
Asemakaavoitus/ Elina Karppinen (14.13 asti), Susanna Virjo, Viheralueet ja hulevedet/Timo Koski (13.33 asti), Liikennejärjestelmän suunnittelu/Ari Vandell (13.00 asti), Ilmasto- ja ympäristöpolitiikka/Laura Inha (13.05 asti), Ympäristönsuojelu/Kati Skippari, Viiden tähden keskusta/Minna Seppänen
Yleiskaavoitus/ Pia Hastio, Lotta Kauppila, Taru Heikkinen, Mirikka Katajamäki, Dani Kulonpää, Anna-Maria Niilo-Rämä

1. Kokouksen avaus, puheenjohtajan ja sihteerin valinnat

Pia Hastio avasi kokouksen kello 12.08. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pia Hastio ja sihteeriksi Anna-Maria Niilo-Rämä. Alkuun tehtiin osallistujien esittelykierrös.

2. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (lyhennettynä OAS), kaavan laadinnan lähtökohdat ja tavoitteet

Hastio kertoi taustaa kaavatyöstä. Yleiskaavoituksen työohjelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa helmikuun lopussa 2022, pohjalla on elokuussa 2021 julkaistu pormestariohjelma sekä kaupunkistrategia. MRL:n mukaan kunnalla on velvollisuus yleiskaavan pitämisestä ajan tasalla. Valtuustokausittain päivittyvä yleiskaava on jatkuvasti ajantasainen koko kantakaupungin osalta. Vaiheyleiskaavassa huomioidaan kullekin valtuustokaudelle hyväksytty strategiatausta ja valtuuston hyväksyntään viedään vaihekaavassa käsitellyt asiat. Ajantasainen yleiskaavatilanne muodostuu kantakaupungin yleiskaavasta 2040, keskustan strategisesta osayleiskaavasta sekä kantakaupungin vaiheyleiskaavasta 2017-2021. Vaiheyleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä ja siinä yhteydessä pidettiin viisi asukastilaisuutta. Valmisteluaineiston laatimista jatketaan palautteen pohjalta. Tavoitteena on saada valmisteluaineisto nähtäville 2023 alussa ja ehdotus nähtäville 2024 alussa.

Muistio 9.6.2022

Vaiheyleiskaavan erityisteemoina ovat ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut. Tarkempaa osa-alue suunnittelua tehdään rinnakkain vaiheyleiskaavan kanssa neljällä osa-alueella.

Teemojen vastuuhenkilöt kertoivat suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja laadittavista selvityksistä.

- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen/ Taru Heikkinen
- Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut/ Mirikka Katajamäki
- Tesoma/ Lotta Kauppila
- Lielähti-Hiedanranta/ Lotta Kauppila
- Keskusta/ Dani Kulonpää
- Alasjärven itäpuoli/ Mirikka Katajamäki

Helena Ylinen kysyi, onko veneily mukana siniviherrakenteen suunnittelussa. Katajamäki vastasi, että teemoja ei ole vielä eriytetty, mutta veneily on osa virkistyspalveluverkostoa.

Djupsjöbacka pyysi tarkennusta, mikä keskustan osa-alueen rajauksessa poikkeaa strategisen osayleiskaavan rajauksesta. Kulonpää kertoi, että Viinikanlahden alue oli mukana jo edellisessä vaihekaavassa, joten se jäisi nyt pois.

3. Saatu palaute

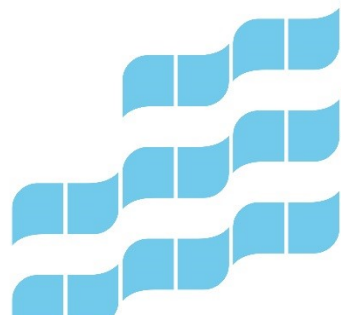
Kauppila kertoi tiivistetysti OAS-vaiheen palautteesta. Palautteena saatiin 6 lausuntoa ja 16 mielipidettä, maakuntamuseon lausunto on vielä tulossa. OAS-vaiheen kyselyyn saatiin 40 vastausta ja viidessä asukastilaisuuksissa oli yhteensä paikalla noin 100 henkilöä.

Lausunnoissa Pirkanmaan ELY-keskus nosti esille erityisesti ilmastonmuutokseen sopeutuminen -teeman tärkeyden ja tarkemman suunnittelun osalta aluekohtaisten osayleiskaavojen laatimisen sekä kaava-aineiston luottavuuden. Pirkanmaan liitto pitää valittuja teemoja hyvinä ja osa-alueiden tarkempaa suunnittelua tarpeellisenä. Lempäälän ja Pirkkalan kunnilla ei ole huomautettavaa. Fingrid Oyj pyytää varautumaan uuteen voimajohtohankkeeseen välillä Multisilta-Melo. Tampereen kaupungin ympäristönsuojelu pitää sisällön pääteemoja oikeina sekä esittää sinivihervestoston tunnistamisen ja säilyttämisen lisäksi verkostolle aktiivisempia kehittämistavoitteita ja toimenpiteitä.

Mielipiteissä tuotiin esille mm. kaarnakuoraisen aiheuttamat tuhot Kauppi-Niihaman alueella, Kaupin metsäisten alueiden säilyttäminen, kaadettavien puiden korvaaminen ja hulevesien luonnonmukainen hoito. Osa-alueista Tesomalle ja Lielähti-Hiedanrantaan esitetään kestävien liikkumismuotojen kehittämistä, Lielähti-Hiedanrannassa myös toteuttamisen vaiheistuksen suunnittelua ja pyöräilyreittien kehittämistä. Keskustassa nostetaan esille jalankulkupainotteisuus ja lisätila kaupunkivihreälle. Alasjärven itäpuolella vastustetaan mahdollista leirintäaluetta ja esitetään muutosta kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen. Osallistumisen osalta mielipiteissä pidetään hyvänä alueellisesti kohdennettuja kyselyjä ja toivottiin tilannekatsauksia linjauksista ennakkoon ennen kaavan varsinaista nähtävillöoloa.

Osallisille järjestetyssä kyselyssä haettiin erityisesti mielipiteitä vaiheyleiskaavan teemoihin.

Ilmastonmuutoksen uhkakuvina nähtiin lisääntyvät sateet, myrskyt ja hellejaksot, tärkeänä pidettiin mm. puiden lisäämistä. Viherympäristön ja vapaa-ajanpalvelujen osalta haluttiin viheralueiden säilyttämistä ja lisäämistä sekä virkistyspalveluiden kehittämistä. Tesomalla toivottiin perheasuntoja aseman läheisyyteen sekä radan estevaikutuksen lieventämistä. Lielähti-Hiedanrannassa esitettiin kävely-ympäristöä ja kivijalkaliikkeitä, liikenteen ratkaisuja pidettiin massiivisena. Keskustan osa-alueella esiin nousi kävely- ja pyöräily-ympäristön kehittäminen sekä keskustan rauhoittaminen jatkuvalta kehittämiseltä. Alasjärven itäpuolen osalta toivottiin mm. luonnonmukaisuuden säilyttämistä ja retkeilyreittejä, aluetta pidettiin liian

Muistio 9.6.2022

ahtaana leirintäalueelle. Osallistumisen osalta eniten tietoa yleiskaavasta haluttiin jatkossa saada nettisivuilta ja avoimuutta hankkeista tulisi korostaa.

Asukastilaisuuksissa tuotiin esille pääosin samoja asioita kuin mielipiteissä ja kyselyssä.

4. Viranomaistahojen puheenvuorot

Pirkkalan kunta, Matti Jääskeläinen

Tampereen tapa vaiheyleiskaavan laatimisessa on hyvä ja voisi onnistua muissakin kunnissa. OAS:sta ei ole huomautettavaa, valitut tavoitteet ja teemat ovat hyviä. Pirkkalan osalta kaava koskettaa lähinnä viherympäristö- ja vapaa-aikapalvelut -teemaa erityisesti Peltolampi-Toivio- ja Pärrinkoski-Taaborinvuori- ja Härmälä-Pere -suunnilla. Seudullinen viherverkkoselvitys (v.2016) tulisi ottaa huomioon.

Hastio esitti, että luonnosvaiheessa voidaan järjestää näiden osalta kahdenkeskisiä palavereja.

Pirkanmaan ELY-keskus

Pauliina Pelkonen:

Valitut teemat ovat hyviä ja kannatettavia. Prosessin osalta vaiheyleiskaavan yleiskaavallinen ohjaus tulee olla selkeää ja yksiselitteistä. Kun vaiheyleiskaavassa päivitetään vain osa teemoista, on huolehdittava, että eri aikaan ratkaistut asiat eivät ole ristiriidassa keskenään. Vaiheyleiskaava -nimityksen osalta tulee pohtia, montako kertaa kaavaa voi tehdä uuden vaihekaavan ennen koko kaavan uusimista. Jo alkuvaiheessa tulisi olla osallisille tietoa, mitä kaikkea tarkistetaan. Hyvä, että tarkemman suunnittelun alueet on tunnistettu, tarkempaa suunnittelua tarvitaan. Mietittäväksi tulee, olisiko kuitenkin helpompaa ratkaista asia erillisillä osayleiskaavoilla. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 16§:n mukaan yleiskaava tulee laatia tietyssä mittakaavassa (yksikkömuoto). Jatkossa tulee tutkia, onko mahdollista laatia eri mittakaavan karttoja samassa yleiskaavassa. Keskustan strateginen osayleiskaava on tehty eri tarkkuustasolla ja nimenä pitäisi olla strategisen osayleiskaavan muutos. Yksiselitteisyys ja merkintöjen oikeusvaikutukset ovat tärkeitä, kaavan selkeyttä on syytä edelleen kehittää.

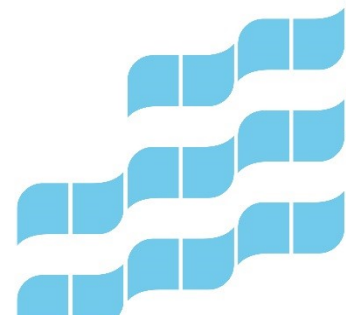
Esa Hoffrén:

Valitut teemat ja osa-alueet ovat hyviä. Tarkempi suunnittelu tulee tehdä hyvin, jotta saadaan riittävä ohjeistus täydennysrakentamiseen. Oikeusvaikutuksettomat yleissuunnitelmat on nähty huonoina. Osa-alueiden tarkkuustaso on hankala ja osayleiskaava voisi olla parempi ratkaisu kaavan etenemisen kannalta. Keskustan muutos riittävällä tarkkuustasolla, toki tällä hetkellä mahdollistaa kehityksen. Prosessin ja aineiston selkeys sekä osallistumismahdollisuus ovat tärkeitä. Oskari-karttapalvelussa tulisi olla kaava-aineistot selkeästi jaoteltuna, esimerkiksi tieto siitä mikä on oikeusvaikutteista, tämä on osallisten kannalta tärkeää. Vaiheyleiskaavojen päällekkäinen aineisto ja muodostuva paketti oikeusvaikutteisen aineiston osalta on hankalaa osallisten tiedon saannin kannalta, etenkin kun edellinen vaiheyleiskaava on vielä prosessissa. Tämäkin puoltaisi osa-aluekohtaisia osayleiskaavoja. Selvitykset ja vaikutusten arviointi tehdään tarkempana osa-alueilla, joissa suunnittelutasokin on tarkempi. Vaiheyleiskaava 2017-2021 ei ole vielä oikeusvaikutteinen ja jos se ei vahvistu, jää epäselvä tilanne, mihin vaikutuksia arvioidaan ja verrataan. ELY on jatkossa mukana yhteistyössä mm. teemojen osalta.

Minna Huttunen:

Maantieverkkoon ei ilmeisesti ole tulossa muutoksia. Puskiaisten oikaisun ympäristövaikutusten arviointi -prosessi on käynnissä ja nykyistä 3-tietä kehitetään, mikä saattaa edellyttää kehittämismerkintää valtatielle 3. Hulevesien vaikutukset voivat kohdistua maanteihin.

Hastio sanoi, että valittu kaavaprosessi on hybridi ja sen haasteet tunnistetaan. Kaava kehittyy matkan varrella, keskustan osa-alue on ehkä haasteellisin mittakaava-asian suhteen. Laki voi muuttua

Muistio 9.6.2022

kaavaprosessin aikana (mittakaavarajoite poistuu?). Keskustan uudet strategiset tavoitteet pitää miettiä: voiko tulla päälle jotakin ja pitää voimassa vanha osayleiskaava? Muilla osa-alueilla tarkemmat linjaukset ovat nykyisin mukaisia. Vaihekaavassa kaikesta ei päätetä, joten miksi avata kaikki teemat, kun osa on ihan ajantasaista yleiskaavaa. Nyt suunnataan resurssit tiettyihin teemoihin, ei kaikkiin asioihin. Jotta jatkossa palaute saadaan kohdistumaan vireillä olevaan yleiskaavatyöhön, selkeyttä ja ymmärrettävyyttä koskeva palaute on erityisen huomion kohteena. Hyvää palautetta ELY:ltä, toivottavasti voidaan jatkossa kehittää yleiskaavaa ja prosessia yhdessä.

Pirkanmaan liitto

Ruut Rissanen:

Laajemmat kommentit on esitetty lausunnossa, tässä yhteydessä kaksi nostoa: 1) On kiinnitettävä huomiota, kuinka maakuntakaava suodattuu yksityiskohtaiseen suunnitteluun eli toivotaan yleiskaavatasolla myös kehittämistavoite -tasoisten maakuntakaavan merkintöjen huomioimista ja 2) Kaupan mitoitus Lielahdessa. Vaiheyleiskaava on hyvä asia, jotta näkemys jatkuvuudesta ja pitkäjänteisyydestä ovat mukana. Vaiheyleiskaavan valitut teemat ovat hyviä. Vaihemaakuntakaavan (Elonkirjo ja energia) OAS:n nähtävilläolo alkaa 12.5. ja jatkossa tullaan tekemään yhteistyötä myös sen suhteen.

Hanna Djupsjöbacka:

Liitto pitää hyvänä, että Pirkanmaan keskeisimmällä alueella on tartuttu vahvasti ilmastonmuutoksen ja viherympäristön asioihin. Tämä on kannustavaa myös muiden kuntien kaavoitukseen. Pällekkäiset yleiskaavat ovat tavallisille osallisille hankalia hahmottaa, hyvä että asukastilaisuuksissa on avattu asiaa. Vaiheyleiskaavassa keskustan osayleiskaavan prosessin hahmottaminen vaikeaa. Vaiheyleiskaavan neljällä tarkemman suunnittelun osa-alueella on myös toiminnallisia tavoitteita, joita ei ole muualla ilmasto- ja viherympäristökysymyksiin keskittyvässä vaiheyleiskaavassa, joten pohdittavaksi tulee, olisiko syytä eriyttää ne omiksi osayleiskaavoikseen. Erillisen osayleiskaavan prosessi voisi olla turvallisempaa läpi menemisen kannalta. Pohdittavaksi myös, voisiko vaiheyleiskaava olla oikeusvaikutukseton ja aina tietyin väliajoin laatia oikeusvaikutteinen kokonaisuus. Lielahden yleissuunnitelman osalta on lausunnossa esitetty täydennystoiveita selostukseen.

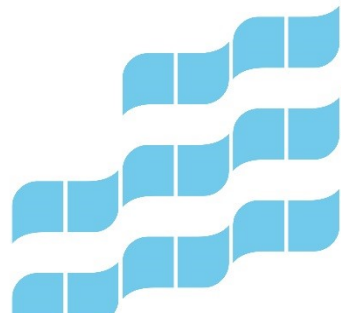
Pirkanmaan maakuntamuseo

Miia Hinnerichsen:

Pahoittelut, että lausunto on myöhässä, mutta se toimitetaan niin pian kuin mahdollista. Nyt sanottu täydentyy lausunnossa. Kulttuuriympäristön vaalimisella on tärkeä osa mm. kaupungin identiteetin kannalta. Edellisessä vaiheyleiskaavassa on tuotu esille, että laaditut selvitykset ovat eri tasoisia, laadittu eri tarkoituksiin ja eri ikäisiä. Erityisesti sotien jälkeiseen aikaan (60-80-luvut) ja agraarihistoriaan liittyviä selvityksiä puuttuu. Voisiko tässä yhteydessä täydentää selvityksiä ja käsitellä kokonaisuutena? Työohjelmassa esitetyt selvitykset ovat hyviä ja perusteltuja. Tammerkosken siltojen selvitys kiinnostaa eniten, koska alue on tärkeä valtakunnallisestikin. Koskimaisema on erittäin herkkä muutoksille, maisemaa tulee vaalia. Nyt kosken yli on 10 siltaa kahden kilometrin matkalla, uusien siltojen sijoittelu tulee harkita huolella. Erillispalavereja on jo sovittu ja jatkossakin yhteistyötä tehdään.

Vadim Adel:

Arkeologian osalta 2016 tehty inventointi on jonkin verran vanhentunut, uudet kohteet tulee merkitä kaavaan (kartta 3). Inventointeihin on täydentämistarvetta, nykyisen vaihekaavan selostuksessa on lista inventoimistarpeista, mutta niitä ei tehty. Asemakaavoitukseen voi tulla ristiriitoja, kun ei ole riittävää selvitystä. Vaiheyleiskaavaan liittyen selvityksiä tulisi täydentää tarkemman suunnittelun alueilla siltä osin kuin niiltä on tunnistettavissa arkeologista potentiaalia ja aiempia selvityksiä ei ole tehty. Näitä ovat esim. Lielahden Epilänharju (sotahistorialliset kohteet), Suomensaari, jossa ajatus virkistysaluekäytöstä

Muistio 9.6.2022

ja leirintäalueesta sekä Tesoma (itäosan 1700-luvun torppa-asutus ja siihen liittyvät muut mahdolliset kohteet). Suurin osa arkeologisista kohteista sijaitsee viheralueilla, joten arkeologinen kulttuuriperintö kytkeytyy selvästi Viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut -teemaan. Alueilta tulee poimia inventoitaviksi sellaiset kohteet, jotka ovat relevantteja ja huomioitavia alueen kehittämisen ja hoidon osalta. Keskustan osalta Tammerkosken siltoihin liittyy mahdollisesti vedenalaisten kohteiden selvittäminen. Arkeologisia inventointeja voi olla tarvetta päivittää myös muualla. Tästä on tulossa tarkempia ohjeita maakuntamuseon lausunnossa.

Kirsi Luoto:

Edellisen vaiheyleiskaavan lausunnossa oli esitys arkeologisen inventoinnin täydentämisestä (esim. Ristinarkun itäpuoli ja valtatie 9 molemmat puolet, Turtola ja Huringin pellot). Inventoitavien kohteiden listaa voidaan tarkentaa ja järjestää työneuvotteluita. Arkeologisen perinnön aluemerkitä turvaisi agraarihistorian kokonaisarvot paremmin (aiempi lausunto). Keskustan osalta Tammerkosken siltojen selvitykseen liittyen tulee selvittää vedenalainen arkeologinen perintö koskessa ja suvannossa. Alasjärven itäpuolella ei ole tunnettuja kohteita, mutta kaksi löytöpaikkaa. Alueella ei ole tehty kattavaa inventointia, arkeologinen potentiaali on merkittävä, joten alueelle kohdistuu selkeä selvittämisen tarve etenkin muuttuvan maankäytön alueilla. Leirintäalueen osalta arkeologinen inventointi tarvitaan.

Hastio totesi, että laadittaviin inventointeihin palataan kahdenkeskisesti.

Pirkanmaan pelastuslaitos, Pekka Mutikainen

Ei ole kommentoitavaa. Tulvista aiheutuviin vahinkoihin on hyvä varautua ja on hyvä, että ne tässä yhteydessä huomioidaan. Tesoman ja Lielahden alueiden kehittäminen edellyttäneen paloasemahankkeita. Kissanmaa-Ruotula-Hakametsä -alueella on toimintavalmiuden haastetta. Liikenteen sujuvuus on tärkeää, jotta voidaan vastata velvoitteisiin.

Kangasalan kaupunki, Anna-Leena Toivonen

Kangasalla ei ollut tarvetta lausunnon jättämiseen, OAS:n tavoitteet ovat positiivisia. Merkittävintä kaavan kannalta ovat viheryhteydet ja ekologiset yhteydet kuntarajoilla sekä keskustelu niistä yhdessä.

Lempäälän kunta, Sini Suontausta

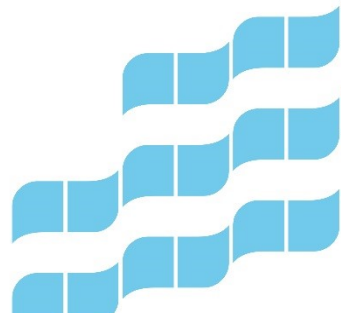
Ei huomautettavaa OAS:iin. Vaihekaavaan on valittu hyvät teemat, jotka ovat ajankohtaisia ja välttämättömiäkin huomioida. Seudulliset kestävän liikkumisen hankkeet, pyöräilyn tavoiteverkko, Tampereen rautatieaseman ratapihan kapasiteetti ja lähijunaliikenne ovat Lempäälän kannalta tärkeitä. Mielellään tehdään yhteistyötä rajaseudun viheralueiden kehittämisessä esimerkiksi Koipijärven alueella.

Nokian kaupunki, Johanna Fingerroos

Ei kommentoitavaa OAS:sta, hyvät teemat valittu.

Ylöjärven kaupunki, Helena Ylinen

Hienot teemat ja hieno kokonaisuus, voidaan pitää esimerkinomaisena. Seutuyhteistyö on tärkeää (esim. Teivaalanharju, Siivikkalan uimaranta, Kolmenkulma-Nokia). Lielahdessa uusien asukkaiden myötä tulee tarve kaavoissa osoitettujen virkistysyhteyksien toteuttamiseen. Myös koiran ulkoiluttajien tarpeet on huomioitava. Liikenteen osalta Ylöjärvi on ratikkasuunnittelussa mukana, myös pyöräilyn seutuverkko tulee huomioida (esim. Hatolan ja Teivo-Mäkkylän uudet alueet).

Muistio 9.6.2022Tampereen kaupunki, Asemakaavoitus,

Elina Karppinen:

Asemakaavoituksen ja yleiskaavoituksen kesken tehdään tiivistä yhteistyötä ja molemmilla on yhteiset tavoitteet kaupunkistrategiasta, joten lausuntoa ei ole jätetty. Jatkuvasti päivittyvä yleiskaava on hyvä, mutta haasteitakin on kaavan strategisen tason ja yleispiirteisyyden osalta. Tarkemman suunnittelun alueet ovat hyviä. Kaavan valmistelua tehdään tiiviissä yhteistyössä, jotta asemakaavan ohjaus saadaan riittävän konkreettisella tasolla. Ilmastonmuutoksessa ja siihen sopeutumisessa on asema- ja yleiskaavoituksessa yhteiset haasteet. Aihetta ei voi ratkaista yksittäisessä asemakaavatyössä ja on hyvä, että aihetta tarkastellaan koko kaupungin tasolla. Muutoinkin yleiskaavoituksen selvitykset ovat hyvää pohjaa asemakaavoitukselle. Selvityksenä suojeluasemakaavojen arviointi ja ajantasaisuus on haastava ja sitä tulee miettiä jatkossa tarkemmin.

Susanna Virjo:

Kysymys ELY:lle lausunnon Lielahden yleissuunnitelman kaupan selvitystä koskevasta kommentista. Onko tarkempaa kommenttia maakuntakaavan mitoituslähtökohdista, onko palvelurakenteen ja kokonaisuuden kannalta vielä tarkennustarvetta?

Hoffrén vastasi, että asia on vielä avoin ja kaavan edetessä siitä tulee jatkaa keskustelua.

Rissanen jatkoi, että maakuntakaavan kaupan ratkaisun haasteet ovat tiedossa. Ajatuksena on, että laaditaan kaupan selvitys kuntayhteistyössä, jossa käydään läpi toimintatapavaihtoehtoja. Ajatus on, että vaihemaakuntakaavaa ei tämän osalta päivitetä. Ei esimerkiksi ajatella, että alettaisiin maakuntakaavasta vain poistamaan asioita, jotka eivät ole ajantasaisia nykyisten lakien osalta.

Djupsjöbacka lisäsi, että Lielahden osalta kaupan selvityksessä on läpikäyty ja perusteltu eroavaisuudet maakuntakaavan ja yleiskaavan mitoituksen sekä yleissuunnitelman ratkaisujen välillä. Yleissuunnitelmassa ei ole kuitenkaan tuotu selvästi esille, mitkä ovat olleet yleissuunnitelman lähtökohdat ja perustelut kaupan määrälle. Ne täytyy lisätä yleissuunnitelman selostukseen.

Tampereen kaupunki, ympäristönsuojelu, Kati Skippari:

Ei lisättävää lausuntoon. Siniviherveston laatutason ja yhteyksien vahvistaminen ovat tärkeitä.

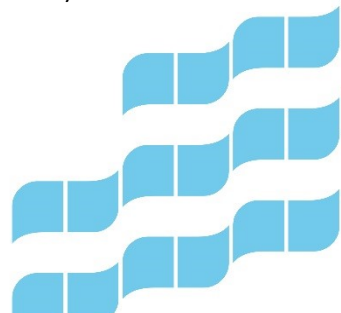
Ympäristönsuojelu on mielellään mukana parannustoimia mietittäessä. Haasteena on toisaalta hiilineutraalisuustavoite ja sen myötä kaupungin tiivistämistavoite ja toisaalta ilmastonmuutokseen sopeutumisen tavoite. Sopeutumisen puolesta tarvitaan mm. riittävästi tonttivihreää eli liian tiiviisti ei voida kaupunkia toteuttaa. Tästä tarvitaan yhteistä keskustelua. Asumisterveyteen liittyvinä haittoina melu-, ilmanlaatu- ja pilaantuneiden maa-alueiden kohteet tulee huomioida, myös asutuksen sijoittaminen haitta-alueille. Uusilla alueilla hulevesiasiat ovat haasteena, on tärkeää ottaa ne suunnittelussa huomioon eikä sijoittaa rakentamista heikommille alueille. Hulevesien hallinta liittyy myös vedenlaadun kysymyksiin etenkin maaperältään heikoilla alueilla. Kiertotalouden mahdollistaminen ja maamassojen välivarastointi tulee huomioida esim. jaksottaisin, rakentamisaikaisin kaavamerkinnöin. Kaavamerkinnät voivat joskus olla este ympäristölle.

Tampereen kaupunki, Viiden tähden keskusta, Minna Seppänen:

Kiitos hyvästä keskustelusta, vaihteellisuus olisi hyvä suunnitteluhierarkiassa, joustavuus ja päivittyminen auttaisi suunnittelun rajoilla (mittakaava). Valittujen teemojen lisäksi tulee huomioida koko kantakaupunkia koskevat isot mahdollisuudet luonto-, järvi- ja tapahtumamatkailuun. Asian kehittäminen jatketaan kaupungin sisäisenä työnä.

5. Jatkotoimenpiteet ja kokouksen päättäminen

Hastion mukaan neuvottelussa tuli esille selkeitä tarpeita kahdenkeskisiin neuvotteluihin mm. maakuntamuseon (selvitykset), ELY-keskuksen (prosessi) ja naapurikuntien (rajapinnat kanssa).

Muistio 9.6.2022

Neuvottelussa käytettiin paljon hyviä puheenvuoroja ja saatiin evästystä jatkoon. Edessä on haasteellinen tehtävä ja toivotaan, että Tampere voi olla hyvänä esimerkkinä ainakin joissakin asioissa.

Neuvottelusta laaditaan muistio ja se laitetaan osallistujille kommenteille.
Pelkonen esitti, että virallinen muistio tulee toimittaa myös ELY:n kirjaamoon.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.38.

Jakelu Läsnaolijat
 Kutsutut

